

A Szív Könyvei

Osman Nûri Topbaş

ERKAM PUBLICATIONS

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Istanbul -1444/2023

© Erkam Publications - Isztambul 1444/2023

A Szív Könnyei

Osman Nuri Topbaş

A könyv eredeti címe: Mesnevi Bahçesinden Bir Testi Su

Szerző: Osman Nuri Topbaş

Fordította: Kiss Zsuzsanna Halima

A fordítást ellenőrizte: Ahmet Barişçil

Szerkesztő: Selman Slocum

Grafika: Rasim Şakiroğlu

ISBN: 978-9944-381-80-2

Címe Ikitelli Organize Sanayi Bölgesi

Atatürk Bulvarı, Haseyad

1. Kısım No: 60/3-C

Başakşehir, Isztambul, Törökország

Tel: (+90-212) 671-0700 pbx

Fax: (+90-212) 671-0748

E-mail: info@islamicpublishing.org

Web site: www.islamicpublishing.org

Nyomda: Erkam Printhouse

Language: Hungarian

*A Szív
Zönnyei*

Osman Nuri Topbaş

TARTALOMJEGYZÉK

Előszó.....	9
Rumi, Semsz és a <i>Sab-i Arusz</i>	17
Egy korsó víz	33
A szív tükréből.....	49
Még Megsebzed Lejlát!	75
Lejla hajlékának őrizője	91
Hazugság a tükörben.....	109
Szeretet és ellenségesség.....	121
A Kegyelem áldása	133
Légy ember, ember!	145
A zsarnok jócselekedete.....	157
Rabságból a szabadságba.....	169
A bölcsesség az alsóbb én létezése mögött.....	185
A létezés fala.....	197
Kapcsolat.....	219

Előszó

Dicsőség a Legmagasztosabb Allahnak, aki megáldott minket, tehetetlen szolgálait az igaz hit örömeivel, és áldás és békeség a Világ Büszkeségére, Mohammed Prófétára ﷺ, aki a sötétségből a végtelen fényre vezette az emberiséget.

A Mindenható Allah adjon a szívünknek múlhatatlan vagyont Mohammed Próféta ﷺ Társainak és Allah tiszteletre méltó barátainak hajlékából, akik a helyes útra vezették a hívőket, és áldja meg szívünket az ő végtelen spiritualitásuk határtalan horizontjairól fújó termékeny szellővel.

A nemes Mesznevi, amelyet Rumi mester írt több mint hétszáz évvel ezelőtt, a szeretet és elragadtatás legmélyebb állapotában, különleges helyet foglal el mindazok szívében, akik a Mindenható Allahot keresik.

Ahogy Allah barátainak szíve nem bomlik le a haláluk után, ugyanúgy az ilyen romlatlan szívből származó alkotások is halhatatlanok. Az ilyen tiszta szívű emberek közöttünk vannak haláluk után is, ahogy a spirituális világban folytatják szolgálatukat. Életük hossza felülmúlja azokét, akik csak fizikai értelemben véve léteznek. Még ha szerzőik múlandó fizikai teste porrá is lesz a sírban,

szívük művei, amelyeket az örökkévalóság illata leng körül, megmaradnak az Ítélet Napjáig.

Ilyen spirituális értékeken keresztül csak azok közeledhetnek Urunk jelenlétéhez, akik ezt a világot kizárják szívükből, akiket nem tett rabszolgává a hírnév, és teljesen alávetik magukat az isteni Akaratnak. A nagy tanítót, Rumit és munkáit, amelyek szíve mélyéről fakadnak, ilyen szemmel kell néznünk.

Történelmünkben a Sarif (nemes, tiszteletre méltó) jelzöt közösségünk csak három könyvnek adta. Az egyik Imám Bukhari nemes hadíszgyűjteménye¹, a *Bukhari-i Sarif*, a másik a *Sifa-i Sarif*, amely Mohammed Próféta ﷺ életrajza, a harmadik pedig a nemes Mesznevi (*Mesznevi-i Sarif*), ami a szúfi költészet kiemelkedő példája. Az ottomán birodalom idején ezt a három művet a mecsetekben tanulmányozták, értő tudósok felügyelete alatt, akiket olyan tudósok választottak ki és ítélték alkalmasnak a tanításra, akik maguk is az előttük lévő tudósok választottai voltak, és ez a láncolat így folytatódik, egészen az eredeti szerzőig.

Ezeknek a műveknek a fontosságát mutatja többek között Sejkh ul-Iszlam Ibn Kemal Pasa álma a Meszneviről. Így számolt be róla:

„Álmomban láttam Allah Küldöttét ﷺ. A Mesznevit tartotta a kezében, és azt mondta: Oly sok könyvet írtak a spiritualitással kapcsolatban, de ezek közül egy sem hasonlítható a Mesznevihez.”

Abdurrahman Dzsami azt mondta Rumiról:

„Mit mondhatnék Allah barátjának nagyságáról és tulajdonságairól? A Mesznevi a bölcsesség páratlan óceánja.”

Valóban, a Mesznevi feneketlen mélységű óceán, végtelen jelentése és számtalan titka van. Kevés olyan könyvet találhatunk, ami ilyen részletesen magyarázza a szúfi tanokat. Történeteivel

1. *Hadísz: Mohammed Próféta ﷺ mondása*

nehezen megérthető spirituális fogalmak és tartalmak is könnyen eljutnak az olvasó szívéhez.

A Mesznevi kommentátorai így írtak:

„A Kegyes Korán ezzel a paranccsal kezdődik: Olvass! A Mesznevi pedig azzal: Hallgass! Az utóbbi az előbbi magyarázata. Azt mondja nekünk: 'Hallgasd az isteni szavakat! Figyelj titkaira! Hallgasd a benned rejlő isteni igazságot!' Más szavakkal szólva a Mesznevből fújó szellő, amelynek forrása és eredete a Kegyes Korán titkai, a spirituális úton járó keresők szívében felélesztik a szeretet lángját.”

A Mesznevi Rumi belső világának költői megtestesülése, párversekben íródott, és olyan könyv, amely telve van leírhatatlan értékekkel és lelki gazdagsággal. Bár voltaképpen arról az isteni utazásról számol be, amelyet Rumi Semsz al-Tabrizi felügyelete alatt kezdett meg, mégis úgy van megírva, hogy az egyszerű emberek is megérthessék. Keserves zokogás és a könnyek szüntelen árnak krónikája, amelyek abból a fájdalomból fakadnak, amit Rumi tanítója, Semsz halála miatt érzett. A hiány sír belőle, mert Rumi többé nem talált senkit, akivel spirituális küzdelmeit megoszthatta volna.

Rumi, a nagy tanító így írja le a Mesznevit:

„A Mesznevi fényösvény azoknak, akik el akarják érni az Igazságot, meg akarják érteni az isteni titkokat, és bizalmas ismerőik kívánnak lenni.”

Konya városának Rumitól származnak színei és harmóniája. Hét évszázada élvezi áldásait. Mintha csak Rumi és Konya egymás szinonimái lennének. Ha az egyiket említik, azonnal eszünkbe jut a másik.

Rumi – *quddisze szirruh* – hatalmas ajándékot adott az emberiségnek azzal, hogy könyvben jegyezte fel sugárzó, érzékeny szívének spirituális utazását. A Mesznevi egész tartalmát összefoglalja a következő két sor:

„Ha van szíved, járj körül körülötte! Spirituális értelemben a valódi Kába², nem az evilági, amely kőből van és agyagból, hanem a szív.

Allah kötelezővé tette, hogy körüljárjuk a kézzelfogható Kábát, hogy szívünk Kábája megtisztuljon.”

A Mindenható Allah kegyelméből Rumi az emberi lélek legmélyéig jutott el, és tanújává vált belső működésének. Ennek a látomásnak a pusztá fényével a szöveg behatol a teremtés titkainak mélyébe, amelyek lelki szemei előtt bontakoztak ki:

„Szolga lettem, és szolga lettem, és szolga lettem...”

Én, a gyenge szolga, elszégyelltem magam, hogy nem tudom megfelelően betölteni szolgásgomat. Ezért lehajtom hát fejem...

Minden szolga akkor boldog, ha felszabadítják. Ó, Uram! Én azért vagyok boldog, mert a Te szolgád vagyok!”

E szavakat olvasva megízlelhetjük, hogy milyen örömet és lelkesedést okozott Ruminak az, hogy Allah szolgája volt. És emellett ne feledkezzünk el arról sem, hogy a Mindenható Allah így adta tudtára az embernek teremtése célját:

„Nem másért teremtettem a dzsinneket és az embereket, mint hogy Engem szolgáljanak.” (51:56)

A Mesznevi párbeszéd Rumi és a tanítványa, Huszameddin között. Huszameddinnel való kapcsolatával kezdődik, és ez a kapcsolat viszi tovább. Ha egyikük távol van, megszűnik áramlani közöttük az energia. Ha újra találkoznak, szívük ismét megtelik spirituális örömmel, és ismét áramlanak a sorok.

Rumi – *quddisze szirruh* – azt mondta: „A Mesznevit úgy írtam, hogy Huszameddinnek megfeleljen”. Ez a kijelentés volta-

2. *Kába: a Mindenható Allah Háza Mekkában, a világon elsőként épült szentély, ahol a muszlimok a Zarándoklatot végzik*

képpen fájdalomkiáltás azért, hogy titkait nem képes úgy kifejezni, ahogy a szíve kívánná, mert a szeretet óceánja, amelynek a neve Semsz, halott. Ha Rumi a Semsszel folytatott beszélgetés formájában írta volna a Mesznevit, ki tudja, milyen hatalmas titkok nyilvánultak volna meg soraiban, milyen lángoló dalok születtek volna belőle?

Fariduddin Attar, Allah legyen vele elégedett, Rumira emlékeztet életszemléletében. Őt is elszomorította, hogy nem talált senkit, aki megértette volna. Szavaival közös állapotukat fejezi ki:

Madár voltam. A titkok világából repültem ide. Céлом az volt, hogy zsákmányt szerezzek, s az égbe vigyem magammal (vagyis egy olyan barátot, aki megérti titkait). De nem találtam senkit, aki a titkok ismerője lett volna. És visszatértem, ugyanazon az ajtón át, amelyen érkeztem.

Rumi – *quddisze szirruh* – történetek százait mondja el, amelyek összefonódnak egymással. Célja az, hogy rávezessen minket arra, hogy spontán gondolkodással és analógiák felépítésével tanulságokat vonjunk le belőlük. Vagyis felfoghatóvá tesz olyan dolgokat, amelyek messze túl vannak racionális elménk határain. Ebből az következik, hogy célja sokkal több, mint egyszerű mesemondás. Ő maga így magyarázta: „A cél, hogy tanuljunk a történetekből, nem pedig a mesemondás...”

Rumi történetek formájában adja át intéseit, tanácsait és figyelmeztetéseit. Ezért arra vágynak, hogy olvasói mélyen megértsék a bennük rejlő igazságokat és szellemiségüket.

Ó, testvéreim! A történet olyan, mint a héj, a jelentés pedig a benne rejtőző mag. Akinek esze van, az a magot eszi meg, az értéktelen héjat pedig eldobja!

Figyelj a történet külső formájára, de ügyelj arra, hogy elválaszd a magot a héjtól.

Szavaim sosem céltalan mesék. Gondolkodj el rajtuk, mert a te állapotodat tükrözik.

Ebből a kijelentésből könnyen érthetővé válik, hogy Rumi történetei számtalan fontos tanulságot és üzenetet rejtenek. Ezért mindenkinek arra kell törekednie, hogy belső jelentésüket megértse, és ne vonja el figyelmét a jelentést hordozó történet.

Rumi – *quddisze szirruh* – azt is elmagyarázta, hogy az ember csak egy tökéletes tanító segítségével tisztíthatja meg a szívét, aki Mohammed Próféta ﷺ örököse, és képes a spirituális segítségnyújtásra. Hangsúlyozza, hogy az alsóbb én legyőzése nélkül a külső tudás nem válhat belső bölcsességgé. És enélkül az ember nem értheti meg a teremtés okát és létezésünk megtiszteltetését, és enélkül nem fedezheti fel legbelső lényegét. Az alsóbb én rosszától való védelem azt jelenti, hogy az ember megismeri saját magát azáltal, hogy megtapasztalja semmivé válását az Isteni Dicsőség előtt, és felismeri, hogy a Mindenható Allahhoz vezető utat csak az isteni szeretetre alapuló belső élet segítségével lehet végigjárni.

Rumi, a nagy tanító így írja le a külső tudást, amit nem ültetnek a gyakorlatba: „Bizony, a jó szavak, amelyek nem valósulnak meg a gyakorlatban, olyanok, mint a gyönyörű, díszes, de csak ideiglenesen birtokolt ruha.”

Ma nagy szükségünk van arra az irgalomra és szeretetteljességre, amit Rumi üzen nekünk hét évszázaddal ezelőtről. Figyeljük csak meg a következő fohász szépségét. Azt a mély szeretetteljességet és irgalmat fejezi ki, ami abból születik, ha valaki valóban Teremtője meglegedését keresve szereti a teremtményeket:

„Uram! Ha csak a jóra való reménykedhetnének kegyelmedben, kihez fordulnának a bűnösök menedéért?”

Ó, dicsőséges Uram! Ha csak kiválasztott szolgálid imáit fogadnád el, kihez imádkoznának a bűnösök? Bizony, Te vagy a Legirgalmasabb az irgalmasak között.”

Abból a határtalan kertből, amelyet Urunk Rumi szívének adott, minket is megáldott egy korsó vízzel és egy csokor tulipánnal, amelyet a Szeretet tüze kelt életre. És Allah áldja meg néhány tanáromat, Abdulkadir Efendit (Yaman Dede) is, aki iskolaéveim alatt felkeltette lelkemben a szomjúságot erre a vízre, ahogy inkább könnyeivel, mint szavaival magyarázta nekünk a Mesznevit.

Arra kérem Uramat, hogy adjá meg nekem az Ő nagy barátja, Mahmud Sami Ramazanoglu közbenjárását, aki lehetővé tette lelkemnek, hogy megismerje Allah barátainak szeretetét. Áldásai által határtalan örömet hoz a szíveknek, ha rá emlékezünk.

És arra kérem Uramat, hogy tanítómnak, lelki és valódi apámnak, Musa Efendinek adjon hosszú, egészséges, boldog, istenszolgálatl és tanítással teli életet.³

Kedves olvasók,

Ennek a könyvnek a tartalma, amelyet „A Mesznevi kertjéből” címmel nyújtok át, olyan, mint egy csokor tulipán, amit a Szeretet tüze táplál, és amelyek egy korsóban állnak, amelynek vizét az Allah barátainak kertjében lakozó szív forrásának italából merítették.

Azért fohászok Uramhoz, hogy ez a csokor tulipán és ez a korsó víz vágyakozást és lángokat ébresszen szívünkben, és végül a Zemzem⁴ vizének forrása törjön elő szívünk kertjeiben.

Kihasználva az alkalmat, szeretnék kérni valamit:

3. Azóta, hogy ennek a könyvnek az eredeti, török kiadása megjelent, Musa Efendi evilági élete véget ért, és a Túlvilág hajlékába távozott.
4. *Zemzem: Mekkában fakadó forrás, amelynek a vize a zarándokokat itatja*

Kérem az olvasókat, hogy mondjanak el egy Fátíha⁵ szúrát⁶, és az ezzel nyert jutalmat spirituális ajándékként küldjék Mohammed Próféta ﷺ, a Társai, és Allah minden barátjának lelkére, különös tekintettel Rumira, a szívek királyára, és az áldások forrásának, Aziz Mahmud Hüdayinak, és Musa Efendinek, akinek spirituális tanításából oly sok hasznunk származott.

A Mindenható Allah adja meg nekünk, hogy életünk utolsó pillanata Sab-i Arusz⁷ legyen. És a siker egyedül Allahtól származik.

Osman Nuri Topbaş

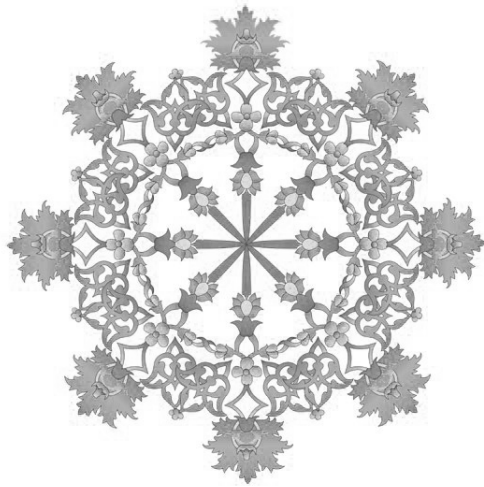
Isztanbul, Üszküdar, Törökország, 1996

-
5. *Al-Fátíha: a Kegyes Korán első fejezete, a Megnyitó*
 6. *szúra: a Kegyes Korán fejezete*
 7. *Sab-i Arusz: az esküvő éjszakája, lásd a következő fejezetet*

A decorative border at the top of the page, featuring intricate floral and vine patterns in a dark, textured style. The border is scalloped at the bottom, framing the central text.

Rumi, Gemsz
és a
Sab-i Arusz

*Halott voltam, de életre keltem,
Könny voltam, de mosollyá lettem,
A szeretet tengerébe merültem,
Az örök boldogságot elértem.*

Mewlana Dzsálaladdin Rumi – *quddisze szirruh* – és a családja először Konyában telepedett le. Később, harmincas éveiben, Rumi – *quddisze szirruh* – Aleppóba és Damaszkuszba utazott felsőbb tanulmányait végezni. Egy nap, amikor a piac utcáit járta, egy idegen jött oda hozzá, és így szólt:

– Hadd csókoljam meg a kezedet, ó, világok titkainak ismerője!

Megragadta Rumi – *quddisze szirruh* – kezét, és mély tisztelettel megcsókolta. Aztán eltűnt a tömegben. Rumit – *quddisze szirruh* – megdöbbenette ez a váratlan esemény. A titokzatos ember tette rejtély maradt előtte.

Évekkel később Konyában Rumi – *quddisze szirruh* – tanítás után a diákjaival beszélgetett az iskola előtt. Hirtelen megpillantotta ugyanazt az embert, aki egykor régen Damaszkuszban kezét csókolta neki. A neve Semsz al-Tabrizi volt, vagyis Tabriz Napja. Ő is csatlakozott a Rumi – *quddisze szirruh* – körül kialakult körhöz, és nagyon izgatottan a következő szokatlan kérdést tette fel neki:

– Ki nagyobb, Mohammed Musztafa próféta ﷺ, vagy Bayazid Besztami?

Rumi – *quddisze szirruh* – megrémült a kérdéstől. Hangos dühvel válaszolt rá:

– Miféle kérdés ez? Hogyan hasonlíthatjuk a Prófétát ﷺ, aki a Világok Kegyelmeiként küldetett el, egy bölcshez, akinek minden erénye abból származik, hogy a Prófétát ﷺ követi?

Semsz al-Tabrizi nyugodtan megmagyarázta a kérdését:

– Akkor miért fohászokodott Bayazid a Mindenható Allahhoz, hogy tegye az ő testét olyan hatalmassá, hogy betöltse az egész Poklot, és ne maradjon hely a többi bűnösnek? És Bayazid azt is mondta: „Nagy az én dicsőségem! Magamat dicsőítem!”, miután az isteni megnyilvánulás kis töredékét megtapasztalta, Mohammed próféta ﷺ pedig alázatosan többet és többet kért a kinyilatkoztatásból, pedig végtelen isteni megnyilvánulásnak volt tanúja?

Ez a magyarázat Rumit – *quddisze szirruh* – a végső határig taszította, ahova még logikus gondolkodással képes volt eljutni, és aktuális tudatállapotával nem tudott válaszolni a kérdésre. Semsz azonban a közvetlen megtapasztalás eszközével segített neki túllépni ezen a ponton. Ami emő gött volt, az pedig a Mindenható Allah jelenlétének végtelen világa. Semsz beszélgetőtársát, aki nem volt tudatában saját spirituális szintjének, a spirituális világ végtelen horizontja felé induló utazásra vitte.

A hirtelen előrelépés hatására Rumi – *quddisze szirruh* – úgy adta meg a következő választ, mintha csak külső, racionális tudás lett volna, amelyet korábban megtanult:

– Bayazid önmagát dicsérő szavai a telítettség kifejezésére szolgáltak, mikor megtapasztalta a tökéletes megelégedést már az isteni megnyilvánulás töredékének hatására is. Lelke nem kívánt már többet. Lelke az extázis állapotába jutott. Az óceán végtelen, de ő csak ezt a cseppet tudta elviselni belőle. Mohammed Próféta ﷺ viszont megáldott a „Nem tágítottuk-e ki a kebledet?” titkával. Körülvette őt az isteni megnyilvánulás. A szíve azonban sosem elégtül ki. Lelkének szomjúsága egyre csak növekedett. Minél többet ivott, annál szomjasabb lett. Folyamatosan egyre magasabb szintre jutott, és aztán bűnbánatot érzett azért, hogy addig az előző,

alacsonyabb szinten volt. Azt mondta: „Minden nap hetvenszer vagy százszor kérem Uram bocsánatát”. Dicsőséges Urától bensőségesebb közellétet kért minden egyes pillanatban. Szenvedélye végtelen volt, a távolság az Úr és szolgája között azonban végtelenszer végtelen. Ezért gyakran keresett menedéket a Mindenható Allahnál, így fohászokodva: „Uram! Nem vagyok képes megismerni Téged úgy, ahogy az Hozzád méltó lenne... nem vagyok képes úgy imádni Téged, ahogy az Hozzád méltó lenne...”

Semsz küldetése az volt, hogy Rumit – *quddisze szirruh* – a megértés és rálátás olyan szintjére emelje, amelyet tudományos gondolkodással nem lett volna képes elérni. Ezért felkiáltott örömeiben, amikor megérezte a végtelenségnek azt az érzését, ami akkor tölti el az embert, amikor átlépi a magasabb rendű cél megvalósulásának küszöbét. Elájult. Így született meg az az örökké világító fénysugár, amely a spirituális világnak ezt a két csillagát összeköti.

Ezek után Rumi – *quddisze szirruh* – szívének rejtett tengere állandó örvénylésben maradt. Ettől a pillanattól fogva Rumi – *quddisze szirruh* – szíve úgy lángolt, mint egy petróleumtenger, amelybe szikra pattant. Így gyújtotta meg a tabrizi Semsz Rumi – *quddisze szirruh* – szívének lángját, de olyan lángtengerrel találta magát szemben, ami őt magát is megégette. Ettől fogva megértésük és az isteni titkokból való részesedésük egygé vált.

Ez után az esemény után láthatjuk, hogy Rumi – *quddisze szirruh* – extázisban kezdett élni, előző, egyszerű tanárként folytatott nyugalmas élete ellenére. Semsz feladata az volt, hogy a jelentésnek ezt az óceánját lángra lobbantsa.

Rumi – *quddisze szirruh* – életét, amely három szakaszból állt, ezzel a három kifejezéssel írta le: „Nyers voltam, megfőztek, aztán kiégettek”. Az utolsó fázist nevezi a taszavuf⁸ „fenafillah” vagy „baqabillah” néven.

8. *taszavuf*: az Iszlám egy tudományága. Célja a Mindenható Allahhoz való közellét elérése, az alsóbb én megnevelésével és a szív megtisztításával.

A szolga, aki elérte a *fenafillah* szintjét, teljesen felülkerekedik alsóbb énjén, és felülemelkedik minden evilági szenvedélyen. A *baqabillah* szintjén pedig a Mindenható Allah szeretetén kívül semmi sem marad a szívében. Annak a szolgának a szívét, aki elérte ezt a szintet, isteni fény világítja be.

Mi az emberi lény? Az ember isteni megnyilvánulás, amely a Mindenható Allah dicsőségéből származik, amelyet az emberi elme csak akkor érthet meg, ha megvizsgálja a megnyilvánulás különböző szintjeinek okait és feltételeit ezen a világon. Az ember egymagában egész világ, amely különböző megnyilvánulásokat testesít meg. Eleven Korán. Mégis, amit általános igazságához viszonyítva megért, az szinte semmi.

Az Úr különleges kegyelméből vannak olyan emberek, akiknek megadatott az a képesség, hogy az emberi létezés dicsőségének horizontjához közelítsenek. Az ilyen emberek az emberiség kijelölt vezetői. Az emberi történelem több száz évét kitöltő közönséges események sem elegendők arra, hogy az ő magasztos örökségüket eltöröljék. Semsz is ilyen vezető volt, aki Rumi-t – *quddisze szirruh* – spirituális utazásra vitte. Rumi – *quddisze szirruh* – sohasem felejtette el az isteni közellét világából nyert első tapasztalatát. Ez a világ elrejtőzött a szívében, és a rá való emlékezés ajándékkul adatott neki. Élete végéig tisztelettel és hűséggel emlékezett Semszre. Pedig valójában magasabb szinten volt Semsznél. Ez után a szikra után talán Semsz lett Rumi – *quddisze szirruh* – tanítványa.

Rumi – *quddisze szirruh* – negyvenéves kora körül találkozott Semsszel Konyában. A találkozás előtt második Imám Ghazaliként⁹ is jellemezhetnék.

Yunus Emre így említi Rumi-t – *quddisze szirruh*:

9. Imám Ghazali: az Iszlám egyik legnagyobb vallástudósa (12. század). Az *Ihya Ulumid-Din*, a *Vallástudományok újjáélesztése* című könyve az Iszlám egyik legátfogóbb és legértékesebb tudományos munkája

Rumi Hudawandighar (a herceg)!

Szívével egyszer ránk tekintett,

És a dicső pillantás óta

Szívemnek tükrévé lett.

Rumi – *quddisze szirruh* – csak egy jogtudós volt életének első szakaszában. A törvény szakértője volt. Egyetemi professzor, számos diákkal. Vagyonos ember. Miután Semsszel találkozott, nem lett belőle jobb jogtudós vagy jobb ügyvéd. Szakértelme a racionális tudományokban nem változott. Ehelyett inkább túllépett rajtuk.

A Semsszel való találkozás után lépett színre a valódi Rumi – *quddisze szirruh*. Mielőtt Semsszel találkozott volna, tudós volt, de a találkozás után szúfi és a Mindenható Allah imádója lett.

Rumi – *quddisze szirruh* – azt mondta: „Nincs a szeretethez fogható tanító!”

Nyers voltam, mondta arról az időszakról, amikor még egyszerűen csak tudós volt. De a következő állapotot, a Mindenható Allah imádóját, érett és tökéletes tudósként jellemzi.

Két kérdésre kell választ keresnünk. Mit tanított Semsz Ruminak? Mit adott neki? A válasz: Semsz megtanította Rumit arra, hogy szabaduljon ki a racionális gondolatok börtönéből. Azért, mert a józan észnek vannak korlátai, amelyeken túl már az örület rejlik. A szívnek azonban nincsenek ilyen határai, és a tökéletes beteljesülés állapota a szív számára a *fenafillah*.

Semsz megismertette Rumival saját magát, és azokat az értékeket, amelyek rejtve voltak benne. Azért tette ezt, hogy eltépje a Rumit fogva tartó láncokat. Rumi sas volt, kész arra, hogy az egekbe szárnyaljon. Semsz pedig leoldotta a béklyóit, és megmutatta neki saját szívének legtávolibb horizontjait.

És innen már nem lehetett visszafordulni. Ruminak ki kellett gyuladnia, mint a gyertyaláng körül keringő pillének. A *Divan al-Kabir* című könyvében Rumi így ír a Semsszel folytatott beszélgetésről:

„Semsz azt mondta Ruminak:

– Tudós vagy, vezér, vezető és szaktekintély!

Rumi azt felelte:

– Nem vagyok már tudós, vezér vagy vezető a külső világban... már csak szegény utazó vagyok a józan értelmén túli világban, aki lánggra kapott a te fáklyád szikrájától.

Semsz ismét szólt:

– Még mindig ragaszkodsz a racionális gondolkodáshoz! És mert nem tudsz átlépni a józan észre, nem vagy otthon ebben a vallásban!

Rumi így felelt:

– Mostantól kezdve szívem fátyla borítja az elmémet. Elvesztettem a józan eszem. És a te vezetéseddel én is ennek a birodalomnak a lakójává váltam.

Semsz azt válaszolta:

– Még mindig számítgatsz! Nem részegültél meg a szeretettől! Kívül esel ezen a világon! Ezt a világot nem az elme világítja meg, hanem a szeretet. Így még azt sem látod, ami előtted van!

– Ettől a pillanattól, a te spirituális vezetésed alatt, tetőtől talpig tűzzé válok, teljesen elborít a szeretet és az extázis – mondta Rumi.

És Semsz azt mondta erre:

– Ennek a közösségnek a fáklyája vagy! És bizony, magas a te rangod.

– Fáklyám kialszik mostantól. Az én szememben semmiben sem különbözik a szentjánosbogár fényétől. Én már más fáklyák fényében járok – felelte rá Rumi.

– Nem vagy halott. Még mindig fenntartod a külső életedet. Így nem léphetsz be ezen az ajtón. Teljesen fel kell adnod a világi létezésedet – mondta Semsz.

– Régen valóban így volt. De miután veled találkoztam, már nem vagyok élő a szó hagyományos értelmében. Meghaltam, és másfajta létezésre éledtem újjá – mondta Rumi.

– De még mindig az alsóbb énedre támaszkodsz bizonyos dolgokban. Megvan még a világi rangod és címeid. Szabadulj meg tőlük – tanácsolta Semsz.

– Mostantól kezdve csak az isteni Jelenlétben keresek rangot, amely felé te vonzol engem. Feladtam korábbi létezésemet és mindent, ami ahhoz tartozik. Túlléptem rajta – mondta Rumi.

– De megvannak még a karjaid és szárnyaid! Nem adhatok neked újakat helyettük – felelte Semsz.

– Most letépek karomat és szárnyamat, hogy a te karoddá és a te szárnyaddá válhassak! – válaszolta Rumi.

Ekkor Semsz meggyőződött arról, hogy küldetése sikerrel járt, és szárnyakat adott Ruminak, amelyekkel az isteni megnyilvánulás horizontjára emelkedhet... és magára hagyta őt az elszakadás és egyesülés világában.

A muszlimok nagy erőt nyertek, amikor Omár¹⁰ ﷺ felvette az Iszlámot. Hasonlóképpen, Semsz a Rumival kapcsolatos küldetése által jutott el a teljes érettségig. Semsz ismeretlen volt az emberek előtt, pedig ő volt korának spirituális vezetője. Miután azonban Rumival találkozott, legendás alakká vált. A két spirituális vezető közötti kapcsolat a mester-tanítvány viszony archetípusát tükrözte.

Az ajándék, amelyet Semsz adott Ruminak, az önmegtartóztatás, vágyakozás és szeretet volt, amelynek legszebb példája Abu Bakr és Fatima ﷺ életében figyelhető meg.

10. *Omár ibn al-Khattab: az Iszlám második kalifája, Mohammed Próféta ﷺ egyik legközelebbi társa*

11. *radiallahu anhum: Allah legyen vele elégedett*

Abu Bakr elragadtatása egyre nőtt minden alkalommal, amikor a Prófétával ﷺ találkozott. Egyre erősebb szeretetet érzett iránta, és egyre inkább vágyott a társaságára, még akkor is, amikor éppen együtt voltak.

A hívők anyja és a szeretettel teli szívűek hercegnője, Fatima¹² ﷺ azt mondta, amikor a Próféta ﷺ a következő világra költözött: „Amikor a Próféta ﷺ a másik világra költözött, olyan szomorúság borított el, hogy még a sötétség színét is megváltoztatta volna, ha a sötétség érezte volna.”

Amikor Semsz meghalt, az elválás tüze csillapíthatatlanul égette Rumit. A hatalmas Mesznevi huszonhatezer verspárja ebből az elválásból és vágyakozásból született.

Rumi csodálatosan írja le az elválás titkát:

*Hallgasd a nádsípot, és értsd meg a szavát –
Az elválás szívtepő sikolyát.*

A Mesznevi az elválás költői megfogalmazása. Mivel a *Nur-i Muhammadi*, vagyis Mohammed Próféta ﷺ Fénye Semszen keresztül érte el Rumit, Semsz halála valóban fájdalmas elválást jelentett neki.

Mivel Semsz volt az, aki a jelentések végtelen óceánjához vezette Rumit, egész életében vágyakozott a vele való találkozásra. Olyanná vált, mint a legendás Medzsnún, aki megőrült Lejla iránti szerelmétől, és akinek végzete az volt, hogy a Lejla iránti szerelemben égjen.

Amikor valaki azt mondta Ruminak: „Semsz él!”, Rumi mindent, ami csak nála volt, odaadott a hír hozójának. A barátai azt mondták: „Hiszen ez a hír hazugság!” Rumi pedig azt felelte:

– Igen, tudom. Ezt adtam a hazugságért. Ha a hír igaz lenne, az életemet adnám érte.

12. *Mohammed Próféta ﷺ lánya*

13. *szallallahu aleihi we szallem: Allah áldja meg és adjon neki békességet*

Rumi így ír az elválás szívében égő tüzéről:

Miért sír és miért nyög szívem? Ki értené meg fájdalmamat? Mindenki a saját szíve szerint érti meg szavaimat. Akinek a szíve beteg, az a saját vágyai szerint alakítja azt, amit tőlem hall. Az utazó, aki Allah útján jár, erősödik szavaimtól, és csak növekszik szeretete és elragadtatása. A nádsíp szava lesz az orvossága.

Rumi hangsúlyozza a Meszneviben, hogy arra vágyik: akik a nádsíp szavát hallják, érjenek el magasabb rendű érzelmeket a szaván keresztül:

Hallgasd a nádsípot, és figyelj arra, amit mond. Allah rejtett titkairól beszél. Az arca sápadt, belseje üres, fejét levágták, nem maradt számára más, mint a sípot fújó lélegzete. Nyelv és szavak nélkül sikoltja: Allah, Allah.

A nádsíp a szeretet és szenvedély embereinek szimbóluma. Kiszakították a folyópartról, belsejét kiégették, lyukakat fúrtak bele. Fémgyűrűkbe szorították testét, mintha láncra vert fogoly lenne. Színe sápadt-sárgára változott. És azt mondja sikolyával:

„A folyóparton álltam. A gyökereim, a szívem a vízbe és a föld mélyébe nyúltak. Szabadon és boldogan hajoltam a szélbe. De eljött az idő, amikor kitéptek folyóm medréből. A szeretet tüzével szárították ki testemet, és lyukakat fúrtak belém. Sebeket hasítottak a testemre. Aztán egy áldott lélegzetű ember kezébe adtak. Átjárt a lélegzete, és felégetett bennem mindent, és nem maradt más, csak a szeretet és a vágyakozás. Magába olvasztott. Zokogtam, és sikolyom elárulta minden titkomat. Titkaim hangokká váltak. De akinek a szeme vak, a füle süket és a szíve zárva, az örökre megfosztatott ezektől a titkoktól.”

Ilyenek az emberek is.

A lelkek birodalmából erre a világra hozattak, és az emberi lét béklyóival láncoltattak le. Szívüket megsebzti és égeti az elválás.

Igen, ez az igazság, amely ott van minden emberi lényben, akkor nyilvánul meg, amikor valaki eléri a tökéletes emberi lény, az *inszan-i kamil* szintjét. Ekkor válik nyilvánvalóvá ez elme szintjén is.

A tökéletes ember az, aki látja az Isteni Bölcsességet és az isteni titkok áramlását, bárhova néz is. És lehetséges-e, hogy valaki ne égjen a szeretet tüzében, ha tanújává vált az isteni titkoknak és művészetnek?

Ezért siratja Rumi azokat, akiknek nem sikerült elérniük a tökéletes ember szintjét, és ezért nem képesek megérteni az isteni titkokat. Rumi emésztő tűzzel égett. Yunus Emre, aki hasonló tapasztalattal áldatott meg, így írt:

*Magam vagyok, idegenné lettem,
Szívemet nem érti meg senki sem
Magamat hallgatom, magamnak dalolok
Sosem hallott, idegen nyelveken
Nyelvem a madarak énekes szava
Szerelmem földjét választom otthonul
Csalogánnyá lettem, szerelmem a rózsza
És rózsám színe soha meg nem fakul*

Hasonlóképpen fejezi ki érzelmeit és a megnyugvás keresését Rumi is:

*A Barlang ifjainak¹⁴ azért kellett elaludniuk háromszáz évre,
mert érzéketlen emberek vették körül őket, akik nem értették őket.
Mire spirituális emberek születtek körülöttük, ők is felébredtek.*

Rumi annyira fontosnak tartotta, hogy olvasói megértsék, amit mondani akar, hogy így inti őket a Mesznevi bevezetőjében:

14. *A Kegyes Korán 18. szúrájának egyik története. Néhány hívő ifjú hitetlen népük elől egy barlangba menekült, ahol a Mindenható Allah csodájaként több mint 300 évig aludtak.*

*Csak annak adok engedélyt arra, hogy a Mesznevihez érjen,
akinek a szíve fényes és tiszta, és aki ismeri az igazságot.*

Rumit, akárcsak az Igazság útjának többi utazóját, bántották azok, akik félreértették a szavait és hibásan adták tovább másoknak. Így figyelmeztette őket:

*Amíg lelkem testemben lobog,
A Korán alázatos szolgálja vagyok,
Por vagyok Mohammed lába alatt.
Aki hazugul adja át szavaimat,
Az én világomból kizáratott!*

Allahnak ez a bizalmas barátja azt mondta, hogy halálának estéje olyan lesz számára, mint a nászi éj: azon az éjszakán megszabadul ebből a világból, és végre találkozhat Urával.

Ha látod, hogy koporsómat viszik, ne gondold, hogy fáj a távozás.

Ne sirass, és ne bántson az elválás tüze, mikor a földet testemre szórják.

A sír csak függöny, ami mögött ott a Paradicsom békéje.

*Nem láttad a naplementét? Hát várd meg a napkeltét is.
Árthat-e a lenyugvás a Napnak vagy a Holdnak?*

Kicsírázhat-e a mag, ha nem vetik a földbe? Ne félj attól, hogy csak elporladunk.

Ne hidd azt, hogy a földbe temetnek. Hét mennyország van a lábam alatt.

Lehet-e kétség afelől, hogy e sorok írója elérte Urát, a hét égen keresztül?

Rumi máshol azt írja:

Ó, lelki társam! Kincset rejtesz a föld fátyla mögött. Abban a láthatatlan világban ezer arc rejlik, gyönyörűek, mint József.

Amikor a testet eltemetik, a lélek magára marad.

A test formája múlandó, de a léleké nem az.

A halál nem más, mint a fájdalom, amellyel a lélek egy másik világra születik. Halál ebben a múlandó világban, de születés az örökkévalóban.

Hát nem Allah az, aki a lelket magához veszi? Bizony, Allah bizalmas barátainak a halál oly édes, mint a méz.

Bár pusztító tűznek tűnik, Allah barátainak a halál rózsakert és az Élet Vize.

A halált csak tested kalitkája teszi félelmetessé. Ha összetöröd, mint kagylóhéjat a gyöngy körül, látni fogod, hogy a halál maga a gyöngy.

Allah barátainak egyik legfontosabb jellemzője, hogy csillapíthatatlanul lángol bennük Uruk szeretetének tüze. Rumi arról ír, hogy ezt a tüzet még a halál sem olthatja ki:

Ha meghaltam, nyissátok fel a síromat, és lássátok: füst száll fel halotti leplemből, mert a tűz még mindig lángol szívemben.

Rumi, aki az állandó szeretet állapotában élt, egész életében hozzá hasonló szeretőket keresett:

Olyan szeretetre vágyom, hogy tüzeben elhamvadjon az egész világ, szívednek tüze égesse hamuvá még a tüzet is! Az egek is csodálva nézzék fényét, amely izzóbb, mint maga a Nap.

A nagy szúfi tanító, Eszed Erbili, így írt azoknak a lelkiállapotról, akiknek sikerül megízlelniük ezt a szeretetet:

*Megmoshatjuk-e a szeretet mártírjának testét ilyen lángokban?
Hiszen lángol a teste, lángol a lepel, lángol még a hús víz is...*

A Mindenható Allah imádóját megkérdezték halálos ágyán:

– Hogyan nevezhetsz haláloed perceiben?

És a szerető, aki Allahot szereti, így felelt:

– Olyan boldog vagyok, mintha testem egyetlen mosollyá változott volna! És ez a mosoly más, mint eddig bármilyen mosoly, bármilyen ajkakon.

Rumi azt írja:

Azokat, akik haláluk pillanatában nem mosolyognak, ne hasonlítsd gyertyához. Akik a szeretet útján gyertyaként olvadnak el, csak azok terjesztik a ritka virágok illatát.

Rumi mosollyal az ajkán távozott ebből a múlandó világból az örökkévaló világba, ahogy elérte a Sab-i Arusz, a találkozás éjszakáját, amelyre egész életében vágyott.

A társai sírtak körülötte, de a koporsóban ő, az utazó, mosolygott, mert végre találkozhatott Azzal, Akit egész életében szeretett.

Szultán Walad, Rumi fia, *Ibtida-name* című könyvében így írta le apja temetését:

A dicsőséges herceg a Hidzsra 672. évében továbbutazott ebből a világból (1273). A szívek megrendültek és felnyögtek. Még a nem muszlimok is zokogtak. Minden tiszta szívű ember szerette őt, minden vallás követői szerelmesek voltak belé. Azt mondták róla: „Mohammed Próféta (s.a.w.) Fénye ő, aki az ő titkainak tudója. Minden jóság végtelen óceánja.”

Azon a napon senki sem maradt nyugodt és senki sem maradt könnytelen. Mindenki így kiáltott: „Hatalmas kincs volt ő, és most a föld alá rejtőzik el!”

Eflaki, a kor történésze leírta, hogy a koporsó, amelyben Rumi a sírjáig vitték, hatszor tört el, és hatszor kellett újra cserélni a tömeg miatt, amelynek minden tagja hozzá akart férni, hogy vállalni vihesse. A temetési menet délben indult el, de csak napnyugtakor érték el a sírhelyet.

Ekmeluddin doktor így intette az embereket: „Viselkedjete! Ügyeljete a modorotokra a temetés során! Hiszen a sejkhek hercege ő, aki most a másik világra utazott...”

Ahogy Rumi a végakaratóban kérte, Sejkh Szadrudin Konawi lépett elő, hogy a temetési imát vezesse, de nem tudta visszatartani a könnyeit, és szinte elájult a fájdalomtól. Társai a karjaikban vitték őt félre, és Sziradzuddin bíró vette át a helyét, és ő vezette a temetési imát.

Rumi így foglalta össze életének történetét: „Nyers voltam, aztán megfőztek, majd kiégettek”. Más alkalommal ezt írja:

*Halott voltam, de életre keltem,
Könny voltam, de mosollyá lettem,
A szeretet tengerébe merültem,
Az örök boldogságot elértem.*

Yunus Emre, a szúfi költő, így fejezi ezt ki:

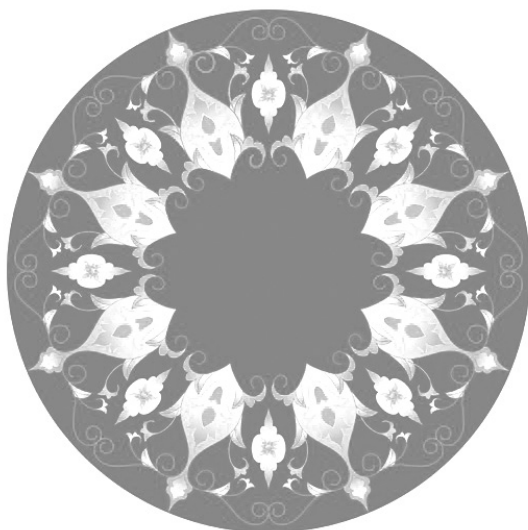
*A test múlandó, de a lélek örök.
Akik előttünk elmentek, nem térnek már vissza.
De nem múlik el más, csak a test.
A lélek nem ismeri a halált.*

Urunk! Add, hogy halálunk az örök boldogsághoz vezető híd legyen. Add, hogy halálunk a Szeretettel való egyesülés, *Sab-i Arusz* legyen számunkra! Ámin.

Egy Korsó Víz

*Ahogy a szép arcú ifjú a tükörbe,
Úgy néz a bőkezű a szegényre.
A tükör az arc szépségét hirdeti,
A koldus az adás erényét tükrözi.*

Rumi

Egy este egy sivatagi arab asszonya így szólt a férjéhez:

– Míg mi mindezt a szegénységet és nehézséget szenvedjük el, az egész világ bőségben és boldogságban él. Csak mi vagyunk boldogtalanok. Nincs kenyérünk, és az egyetlen fűszerünk a fájdalom. Nincs vizeskorsónk, és nincs más vizünk sem, csak a szemünkből folyó könny. Egyetlen öltözékünk nappal a gyilkosan tűző napfény, és éjjel nincs más takarónk, mint a holdsugár. A sápadt holdkorongot kerek kenyérnek véljük, s már emelnénk a kezünket, hogy törjünk belőle. Még a koldus is szégyenkezik szegénységünk láttán. A nap éjszakába fordul, s az éjszakát még sötétebbé teszi az ételünk miatti aggodalom. A rokonaink és az ismeretlenek is úgy menekülnek tőlünk, akár a sivatagi gazella a vadász elől.

A sivatagi arab türelemre intette feleségét, emlékeztetve őt a türelem és a szegénység kiválóságára:

– Meddig futsz még hiába az evilági vagyon után? Mi maradt már meg nekünk az életünkből? Időnk nagy része már letelt. Az okos ember nem a gazdagságot és szegénységet nézi, hiszen mindkettő elmúlik egy szemvillanás alatt. Legyen az élet akár tiszta, zavartalan és nyugodt, akár olyan, mint a sáros áradat örvénye, említésre sem méltó – hiszen egy pillanatig tart csupán. Állatok ezrei

élnék boldogan ezen a világon, anélkül, hogy aggódnának a veszteség vagy nyereség miatt. Tudd meg, hogy minden fájdalom a vágyakozásból születik. Szabadulj meg a vágyaidtól, ha módod van rá. Egykor fiatal voltál, és elégedett a sorsoddal, de most az aranyat hajszolod – pedig egykor fénylő, értékes arany voltál te magad is.

A feleség így kiáltott rá:

– Ó, te, akit mindenki tisztel a modora miatt, nem hallgatom tovább megtévesztő szavaidat! Ne beszélj ostobaságot, tévelygő gondolatoktól és képmutatástól hajtva, hagyj engem a büszkeség és fennhéjzás szavaival! Meddig dőlnek még belőled a fellengzős, üres szavak? Nézd csak a saját tetteidet és érzéseidet, és szégyelld magad! Elég az ostoba beszédből, színlelésből és szidásból, te, akinek a háza oly törékeny, akár a pókháló! Talán a te lelked elégedett? Mást sem ismersz az elégedettségből, csak a pusztá nevét!

A férj nyugodtan válaszolt:

– Ó, asszony! Asszony vagy-e tényleg, vagy a fájdalom és szomorúság anyja? A szegénység a büszkeségem. Ne támadj engem, ne ostorozz szavaiddal. A vagon és az arany olyanok, akár a sapka. Aki kopasz, annak szüksége van rá, de akinek a fürtjei erősek és egészségesek, az boldogabb nélküle. A gazdagok nyakig ülnek a saját hibáikban, és pénzükkkel próbálják elleplezni őket. Nem érted te, hogy mi a szegénység! Ne nézd le a szegénységet! A próféták és Allah barátai szemében a szegénység áldás. A szegénységem által közelebb kerülök Uramhoz. A Mindenható Allah mentsen meg attól, hogy az evilág után vágyódjam! Szívemben elégedettségből épült világot hordozok. Ó, asszony! Hagyd a vitát, ne bontsd le házasságunk épületét. Különben pedig távozz tőlem. Távol áll tőlem még a vita is, nemhogy a veszekedés. Maradj hát csendben, különben elmegyek ebből a házból...

E szavakat hallva az asszony zokogni kezdett. Az önvád és megbánás álcájával közeledett férjéhez:

– Por vagyok a lábad alatt, meg sem érdemlem, hogy a feleséged legyek! Tied vagyok, testestül-lelkestül, és egyedül te vagy az, aki rendelkezik és parancsol. Ha türelmetlen lennék a szegénységben, nem magam miatt teszem, hanem miattad. Te vagy a gyógyír minden bajomra, nem nézhetem hát, hogy szükséget láss. Lelkemre és becsületemre mondom, nem magam miatt sírok és perlekedem, hanem csak miattad. Könyörülj rajtam és ereszkedj le hozzám, ó, haragvó férjem, akinek a természete édesebb, mint ezer kaptár méz!

Így beszélt hozzá, kedvesen és megnyerően, és még zokogott is hozzá, és amikor könnyei és zokogása átléptek minden határt, könnyeinek záporából olyan villám csapott ki, amely tüzet gyújtott a magányos férfi szívében. Az asszony, akinek szépsége rabszolgává tette a férfit, megmutatta, milyen is lenne az, ha alázatos rabszolgaként viselkedne. A férj pedig engedett felesége kérésének, hogy nézzen megélhetés után, és ellenszegülését isteni jelként értelmezte.

A feleség, látva a változást férjén, így szólt:

– Korsónkba esővizet gyűjtöttél: ez minden tulajdonod, vagyod, tőkéd. Fogd ezt a korsó vizet, és indulj, vidd el ajándékkul, és menj a király színe elé. Mondd: „Nincs másunk, mint ez a korsó víz – a sivatagban pedig nincs semmi, ami a víznél értékesebb lenne. Legyenek bár kincseskamráid arannyal és drágakövekkel telve, ilyen vizet soha nem ízleltél még. Ritka, drága kincs ez.”

Az asszony nem tudta, hogy a főváros, Bagdad közepén hatalmas folyó hömpölyög, a Tigris, számtalan hajót és halászt hordozva hátán, olyan széles, akár a tenger, vize pedig édes, mint a méz és friss, mint a harmat. A korsónyi esővizet puha vászonzsákba varrta és a korsó száját lepecsételte, szilárd meggyőződéssel, hogy méltó ajándék lesz a Kalifának.

A férj azt mondta:

– Igen, pecsételd csak le. Bánj gondosan az ajándékkal, mert nagy hasznunk származik majd belőle. Varrd a legszebb szőttesünk-

be a korsót, hogy a Kalifa a mi ajándékunkkal törje meg böjtjét, mert ennek a víznek nincs párja az egész világon. Sehol nincs ilyen tiszta, ilyen ízletes víz máshol!

Amikor a sivatagi arab a távoli pusztaságból a Kalifa pompás palotájának kapujához érkezett, az udvaroncok elébe mentek, és bőkezűen hintették a rózsavizet, a Kalifa kegyes ajándékát a köntösesére. Tudták, hogy miért jött, anélkül, hogy egy szót szólt volna. Ez volt a szokásuk: adtak, mielőtt bárki is kért volna tőlük. Ő pedig így szólt:

– Ó, tiszteletre méltó udvaroncok, én csak egy nyomorult sivatagi ember vagyok. A szegénység hajtott egészen a palotáig. De amikor megláttam, egészen elszédített a látványa. Vigyétek hát ezt az ajándékot, és adjátok át a Szultánnak, és enyhítsétek szolgálójának szegénységét. Édes víz van benne, új, zöld korsóban – tiszta esővíz, amit odahaza gyűjtöttünk.

A szolgálók mosolyogtak, és átvették az ajándékot, olyan gesztussal, mintha olyan értékes lett volna, mint maga az élet. A jó és bölcs kalifa kegyessége nyomott hagyott szolgálóinak viselkedésén is. A kalifa elfogadta az ajándékot, és bőkezűen megjutalmazta érte a sivatagi arabot, annak ellenére, hogy semmi szüksége nem volt sem a vízre, sem a korsóra. Majd azt parancsolta:

– Adjátok oda neki ezt a korsót arannyal telten. És amikor hazaindul, vigyétek el a Tigris partjára. A sivatagon keresztül jött el hozzánk, könnyebb lesz, ha hajón tér haza.

Amikor a sivatagi arab meglátta a hatalmas Tigris folyót, szegyenkezve hajtotta le a fejét: „Ó, milyen végtelen ennek a kegyes királynak a kedvessége. És micsoda kegy tőle, hogy elfogadta tőlem a vizet. A kegyelemnek ez a tengere hogyan képes ekkora irgalommal elfogadni tőlem az egyetlen cseppet?

MESZNEVI:

Tudnod kell, ó, fiam, hogy a látható világban minden olyan, mint egy korsó, amely csordultig van telve szépséggel és bölcseséggel. És tudnod kell azt is, hogy az Ő Szépségéhez képest a világ minden szépsége olyan csak, mint egy csepp a Tigrisben. Ez a szépség rejtett kincs volt, amely azonban kiáradt, és a földet az egeknél is fénylőbbé formálta. Kiáradása olyanná tette a földet, mint a legszebb köntösét viselő szultán. Ha a sivatagi arab egyetlen cseppjét is látta volna ennek a folyónak, saját kezével törte volna össze hitvány korsóját.”

A történetben a sivatagi arab jelképezi az intellektust, a felesége pedig az alsóbb ént¹⁵. Az intellektus és az alsóbb én folytonos küzdelemben állnak egymással. Mindketten a test birodalmában lakoznak. Éjjel és nappal vitáznak egymással. Az asszony, aki az alsóbb ént jelképezi, a test igényeit hangsúlyozza, tiszteletre, rangra, az emberek elismerésére, ruhákra és ételre vágyik. Néha pedig alázatosságot színlel, hogy elérhesse célját. Néha a földre lapul, hogy kegyelmezzenek neki, néha pedig bűsz haraggal igyekszik felülkerekedni.

Az intellektus azonban nincs tisztában a test szükségleteivel. Nem érdekli más, csak Allah szeretete. Nem érez mást, csak annak a lehetőségnek a fájalmát, hogy elveszítheti Allah szeretetét.

A kalifa a történetben pedig az Isteni Tudás végtelen folyóját jelképezi. A sivatagi arab viselkedése, aki egy korsó vizet vitt a Tigris folyóba, megbocsátható, mert tudatlan volt. Ha tudta volna, milyen a Tigris, nem cipelt volna egy korsó vizet a sivatagon keresztül. Ehelyett inkább a sziklához vágta volna korsóját, hogy darabokra zúzódjék, próbálva megtisztítani szívét a Próféta ﷺ tanácsa szerint: „*halj meg a halálad előtt*”, elveszve abban a célban, hogy megismerje az isteni Tigris titkait.

15. *Alsóbb én: az ember negatív jellemvonásainak és rossz tulajdonságainak összessége, lelkének rosszra csábító, romlásra törő része*

Az asszony, aki az alsóbb ént, és a sivatagi arab, aki az intellektust képviseli, még nem értették meg a Megismerés (marifah) vízében rejlő igazi értéket és örömet, és azt, hogy megízlelésének feltétele az, hogy az ember részt kapjon a Megismerés óceánjából.

A kalifa palotájának kapuja pedig a Mindenható Allah ajtaját jelképezi.

A hívőnek sohasem szabad tudására, vagyonára, tulajdonára vagy jótetteire hagyatkoznia, legyenek azok bármilyen számosak is. Úgy kell tekintenie ezekre, mint a Legmagasztosabb Allah ajándékaira, és egyfolytában emlékeznie kell arra, hogy bármennyi jótettet hajt is végre, ezek olyanok csak, mint egy korsó víz a Tigrishez hasonlítva.

A korsónyi víz, amit a sivatagi arab a sivatagban gyűjtött össze nagy kitartással és fáradsággal, hogy aztán a Kalifának ajándékozza, életének esszenciája, legjava volt. Mégis, mikor a Tigrisbe öntötték, eltűnt, megsemmisült, feloldódott benne.

Az Isteni rendnek az a része, amit egy ember felfogni képes belőle, az egészéhez viszonyítva annyi csak, mint egy csepp víz a Tigris folyóban. A korsó víz ebben a történetben korlátozott tudásunkat jelképezi. Azonban, mivel nem vagyunk tudatában Allah végtelen Tudásának, azt hisszük, hogy tudásunk bőséges és átfogó. Olyan ez, mint mikor a hangya számára a hangyaboly az egész világ, vagy a halnak az akvárium a végtelen óceán. Ha nem ismerve el saját korlátainkat és kicsinységünket, úgy gondolkodunk, mint egy hal vagy egy hangya, az nem más, mint saját magunk megtévesztése.

Ha a létezés korsója összetörik, a benne lévő víz megszűretik, és áttetsző lesz, és tiszta. Az összetörés által addig ismeretlen dolgok nyilvánulnak meg.

Allah Küldötte ﷺ azt mondta: „Uram! Téged dicsőítlek, és hirdetem, hogy felette állsz Te minden hiányosságnak és tökéletlen-

ségnek. Nem vagyunk képesek úgy megismerni Téged, ahogy az Hozzád méltó lenne.”

Az Iszlám klasszikus tudósai is elismerték, hogy tudásuk igen csak korlátozott. Imám Abu Juszuf véleményét kikérte egyszer a kalifa, Harun ar-Rasid. Imám Abu Juszuf azt felelte: „Nem tudom”. A Kalifa tanácsadója azt mondta erre: „Fizetést kapsz tőlünk a tanácsaidért, és azt mondd, nem tudod!” A nagy tudós, Abu Juszuf pedig így válaszolt: „A fizetésemet a tudásnak megfelelően kapom. Ha a tudatlanságomnak megfelelően kapnám, az egész államkincstár nem lenne elég.”

Az Iszlám egyik legnagyobb tudósa, Imám Ghazali nem habozott a legnagyobb alázattal elismerni gyengeségét: „Ha a lábam alá tennék mindazt, amit nem tudok, ahhoz viszonyítva, amit tudok, a fejem az eget érné.”

Ezek a kivételes tudósok is készséggel elismerték, hogy az, amit nem tudnak, sokkal több, mint az, amit tudnak.

Allah Küldötte ﷺ így írta le a tudás növekedésével bekövetkező ráébredés állapotát: „A tudás három arasznyi. Aki az első araszt megteszi, büszke magára. Aki eléri a második araszt, azt lenyűgözi az Isteni Fenség. Aki eléri a harmadik araszt is, az rájön, hogy mennyire kevés a tudása.”

Vajon azok a jótettek, amelyekre az ember támaszkodik, nem olyanok-e, mint egy korsó víz a Tigrishez viszonyítva? Ha a szív, akár a felhőkkel borított ég, amin a Nap sugarai nem képesek áthatolni, a Sátán trónjává változik – Allah mentsen meg ettől az állapottól! – hogyan is érhetné el a Legkegyelmesebb Teremtő Fénye? Mivel az ember nem ismeri a Tigrist, könnyen óceánnak gondolhat egyetlen korsó vizet, és megfulladhat benne. Ilyenek azok, akik elvesztek saját tévelygéseikben.

Dzsunaid Bagdadi egyszer látott az utcán egy embert, aki jeget árult. A jégárus így kiabált: „Segítsetek azon, akinek elolvad minden tőkéje!”

Amikor Dzsunaid ezt meghallotta, ájultan zuhant a földre.

Ha nem vagyunk képesek evilági befektetéseinket túlvilágiakra váltani, akkor evilági erőfeszítéseink a Sátán kezére jutnak. Eredményük nem más, mint fájdalmas megtévesztés. Az őrült pazarlás az irgalom és szeretetteljesség hiányával párosulva az evilág egyik legnagyobb problémája, és nem fog mást eredményezni, csak büntetést a Túlvilágon. A múltunk le van zárva. Nincs lehetőség arra, hogy múltbéli cselekedeteinket megváltoztassuk. A jövőbeli létezésünk természete pedig bizonytalan. Most van a pillanat. Ha szívünk erőfeszítéseinek izzadságcseppeivel öntözzük az életünk mezején elvetett magokat, akkor a Mindenható Allah engedelmeivel magas lehet a rangunk a Paradicsomban. Erről írt a híres szúfi költő, Szádi Sirázi egyik versében:

„A föld az Úr terített asztala.”

Ezen a világon Allah minden teremtményét bőségesen táplálja, az *ar-Rahman*, Kegyelmes neve megnyilvánulása által. Minden teremtmény kap ételt, italt és ruházatot. Nincs különbség a barát és az ellenség, az engedelmes és a lázadó között. A Mindenható Allah végtelen kegyelme minden teremtményt beborít.

Az Ő mindent átfogó Kegyelmeinek megnyilvánulása az, hogy még a hiénák is szeretik a kölykeiket, és az is, hogy az elnyomottak fohásza elfogadtatik, még akkor is, ha nem muszlimok. A teremtés rendje, bölcsessége és isteni művészete megérinti bárkinek a szívét, akinek nem teljesen romlott a természete, és megtölti az isteni dicsőség iránti tisztelettel, a csak a Mindenható Allah társaságával megosztott magány szeretetével, tisztasággal és kedvességgel.

A Mindenható Allah azonban a Túlvilágra tartogatja az Ő legsebbebb áldásait. Ezek az *ar-Rahím*, az Irgalmas, Szeretetteljes név megnyilvánulásai, és kizárólag a hívőket illetik meg.

A Paradicsom áldásainak asztalánál a hívők a Mindenható Allah Szépségének tanúi lehetnek majd (ru'jati dzsemálullah). Ez a legnagyobb áldás, amit ember megkaphat. Mivel az emberi lény az Isteni Nevek tökéletes és teljes megnyilvánulása, a teremtés teljességének kicsinyített megnyilvánulása is. Fizikai teste a porból származik. Ez létezésének csupán külső dimenziója, ideiglenes építménye. Valódi létezése a titkok rejtett kincstára, isteni fényből és isteni igazságból. Ez az emberi lények áldott dimenziója. Az, hogy képes-e megszerezni a saját részét a tudás óceánjából, ami voltaképpen teremtésének célja, attól függ, hogy mennyire szoros a kapcsolata ezzel a dimenzióval. Halladzs Manszur a titkok óceánjába vetette ideiglenes létezését. Olyan volt ez, mint amikor az éjjeli lepke beleszeret a fénybe, még ha szerelmének az is az ára, hogy hamuvá kell égnie. Manszurt felemésztette az isteni megnyilvánulás tüze. Lelke felemelkedett, és elmerült az isteni tudásban, alsóbb énje elgyengült és feloldódott, míg végül teljesen eltűnt. Idegenné vált saját maga számára, és megpróbált megszabadulni saját magától. De nem volt képes elviselni ezeknek a megnyilvánulásoknak a súlyát. Megrészegülten kiáltott fel:

– Ó, barátaim, öljetek meg! Örök életem a halálomban rejlik.

Amikor megkövezték, egyetlen dolog volt képes megsebezni: egy szál szegfű, amit egy barátja dobott neki. Még ez az apró evilági elismerés és egyetlen mosoly is túl sok volt számára.

Más szavakkal szólva, spirituális állapota az örökkévalóság elérésének kifejezése volt, és az ideiglenes létezés teljes alávétése az örökkévaló létnek.

Ahogy a vízcsepp feloldódik és eltűnik, ha az óceánba hullik, aki megsemmisül az örökkévalóság óceánjában, nem lát mást, csak az Örökkévalót.

Akik ezt a szintet elérik, azok mindent, saját alsóbb énjüket is az isteni igazság tükörképeként látják. Ez azonban csak egy a spiri-

tuális állapotok közül. Ha elmúlik, a megtapasztalója felismeri a különbséget az isteni és a múlandó között.

A következő hadisz jó példával magyarázza meg ezt a spirituális állapotot: „Aki látni akar egy élő halottat ezen a világon, nézze meg Abu Bakrt¹⁶.”

A nagy kalifa, Omár , aki az igazság és irgalom megtestesítője volt, Jeruzsálembé menet felváltva lovagolt szolgájával egyetlen tevéjükön. Amikor a városba értek, éppen a szolga került sorra. Omár gyalog lépett a városba, a teve mögött. A város népe azt hitte, hogy a szolgája a kalifa.

Miután Omár kalifa meghalt, a barátai látták őt álmukban. Megkérdezték tőle:

– Hogyan bánt veled Urad?

Omár pedig azt felelte:

– Allahnak hála, Uram Kegyelmes és Irgalmas.

Rumi, a nagy tanító azt mondja:

„A szegénység a nagylelkűség tükre. Vigyázz hát, és tudd, hogy a tükröt tönkreteszi az, ha ráfújsz és beszennyezed.”

Ez azt jelenti, hogy a sértő szavak összetörik a szegények szívét. Szívük tisztátalanná válik, akárcsak a tükör, amire ráfújtak. Elveszíti tisztaságát és mélységét. És akkor már nem képes a nagylelkűség szépségét tükrözni. Általában saját jótetteink, áldozatunk és adományaink nagyon is jelentősnek tűnnek a saját szemünkben. Ez a téves benyomás félrevezet minket és teljesen betölti az elménket. Elégedettséggel tölt el. Mivel nem ismerjük a Tigrist és nem ismerjük a Birtokosát, egyetlen korsó víz óceánnak tűnik számunkra.

Világi vágyaink sosem csitulnak. Feltételezzük, hogy mindenkünk, amink van, jogosan jár nekünk. Ha arra kérnek minket, hogy áldozatot hozzunk valamiért, úgy érezzük, jogos tulajdonunktól raboltak meg. Ezért az igazság és nagylelkűség fényes, kristálytiszta és törékeny tükre beszenyeződik.

A Mindenható Allah azt mondja a Kegyes Koránban: „Az árvával ne légy igazságtalan! A kérőt ne zavard el!” (93:9-10).

Rumi – *quddisze szirruh* – azt mondta:

Ahogy a széparcú emberek keresik a fényes és tiszta tükröt, a nagylelkűségnek szegény és tehetetlen emberek kellene ahhoz, hogy láthatóvá válják. Ahogy a szép arc tükröződik a tükörben, úgy tükröződik a szegény, szerencsétlen emberekben azoknak a szépsége, akik segítenek a szükségét látóknak.

Akiknek az arca szép, azok a tükör rabszolgáivá válhatnak: újra és újra visszatérnek elé, hogy saját szépségükről meggyőződjenek. Még az utcán járva, a poros ablaküvegekben is saját tükörképüket szemlélik. A nagylelkűség, amely valódi, spirituális szépségünk, a szegények és nincstelenek szívének tükreben szemléli magát.

Rumi – *quddisze szirruh* – azt mondta:

Ezért a szegények az isteni kegyelem és bőkezűség tükrei. Azok, akik Allahal vannak, akiknek létezése elveszett Allah Létezésében, az állandó nagylelkűség állapotában vannak.

A *Tafszir-i Hazin*, a Kegyes Korán egyik magyarázata a következő történetet idézi Mohammed Próféta ﷺ egyik Társától, Dzsabirtól ﷺ:

Egy kisgyermek jött egyszer Allah Küldöttéhez ﷺ. Azt mondta, hogy az édesanyja egy inget kér tőle. Akkor a Próféának ﷺ egyetlen inge volt csak, amelyet éppen viselt. Azt mondta a kisgyerekeknek, hogy jöjjen vissza máskor. De a fiú hamarosan visszatért, és

elmondta, hogy édesanyja azt az inget szeretné, amelyet a Próféta ﷺ éppen viselt. Allah Küldötte ﷺ a szobájába ment, levette az ingét, és odaadta a kisfiúnak.

*Ekkor Bilál ﷺ, a Próféta ﷺ müezzinje, az ezánt, az imárahí-
vást olvasta. Mohammed Próféta ﷺ nem tudott kijönni a szobájából
és a mecsetbe menni, hogy a közös imát vezesse, mert nem volt inge.
A Társai közül néhányan aggódni kezdtek, hogy mi történhetett
vele, hogy nincs a mecsetben, és érte mentek, és látták, hogy a
Prófétának ﷺ már nincs egy inge, amit viseljen.*

Vagyonunkat a Mindenható Allah bízta ránk, hogy gazdálkodjunk vele. Csak akkor élvezhetjük boldogan, ha átérezzük a nincstelenek szenvedéseit, és szívünkben megnyitjuk nekik az irgalom és együttérzés ajtaját.

Rumi – *quddisze szirruh* – azt mondta:

Szeretetteljességben és irgalmasságban légy olyan, mint a Nap!

Mások hibáinak elfedésében légy olyan, mint az éjszaka!

Bőkezűségben és áldozatkészségben légy olyan, mint a folyó!

Haragban és dühben légy olyan, mint a halott.

Alázatban és önzetlenségben légy olyan, mint a föld.

Vagy mutasd magad olyannak, amilyen vagy, vagy legyél olyan, amilyennek látszol.

Nem szabad elfelejtenünk, hogy bármilyenek mutatja is magát az ember, lényegében nem származhat tőle más, mint ami szíve korszójának tartalma. Számos korszóról állítják, hogy szeretettel van tele, és mégsem árad belőle más, mint a közömbösség és vigyázatlanság vize. És sokan, akiknek minden szavuk az Élet Vízéről szól, sem maguk nem képesek megízlelni, sem másoknak nem tudnak adni belőle egy cseppet sem. Vannak viszont olyanok, akik

elrejtőznek, és korsójuk üresnek tűnik a külső szemlélő számára, és mégis, a Legmagasztosabb Allah kiválasztott szolgálói ők, akik végtelen óceánokat hordoznak szívükben. És habozás nélkül adnak ebből a vízből, hogy a lángoló szívű szeretők szomját csillapítsák, mintha csak a Paradicsom folyójának elapadhatatlan forrása lennének.

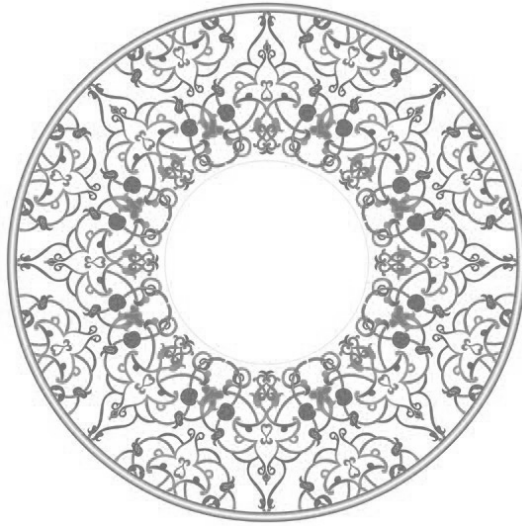
A Mindenható Allah emeljen minket őszinte és tiszta szívű szolgálói közé, hogy mi is azok közé tartozzunk, akik a Kauthar és a Tasznim, a Paradicsom folyóinak vizét kínálják az egész emberiség számára már ezen a világon is.

Ámin.

A Szív Tükréből

*Akiknek a szívük tiszta, azok megszabadultak a színektől és formáktól.
Könnyedén meglátják a szépséget minden lélegzetben.
A tudás magjáért elhagyták a cifra héjat.
A szemtanúk bizonyosságának zászlaját hordozzák helyette.*

Rumi

Egyszer a kínaiak azt mondták a törököknek: „Bizony, mi jobb művészek vagyunk nálatok!” A törökök azt felelték: „Erőnket és kiválóságunkat tekintve felettetek állunk.”

Ezt hallván, a Szultán próbára akarta tenni mindkét oldalt: „Próbára teszek benneteket azzal kapcsolatban, amit mondtatok, és meglátjuk, kinek van igaza.”

Mindkét fél elfogadta a Szultán javaslatát, és mindketten kaptak egy-egy szobát. A kínaiak függönnyel választották el szobájukat, nehogy a törökök le tudják másolni művészetüket.

A kínaiak százszínű festéket kértek a Szultántól, ő pedig megnyitotta előttük kincseskamráit, és mindent a rendelkezésükre bocsátott. A Szultán bőkezűségéből eredően a festékeket minden reggel a kincstárból a kínaiaknak hordták.

A törökök azt mondták: „A mi munkánkhoz nem jó semmilyen szín és semmilyen festék – nincs szükség másra, mint hogy a rozsdát és szennyet eltávolítsuk a mi oldalunkról”. És súroltak és fényesítettek, míg a falak az ő oldalukon olyan tisztává és fényessé váltak, mint az égbolt.

Út vezet a sokszínűségtől a színtelenségig. A szín olyan, mint a felhő, a színtelenség olyan, mint a Hold.

Bárhogy ragyogjanak és tündököljenek a felhők, tudnod kell, hogy színük és pompájuk a Naptól származik.

Amikor a kínaiak befejezték munkájukat, megverték dobjaikat örömükben. A Szultán belépett és megszemlélte alkotásukat: a színek és a látvány olyan csodálatosak voltak, hogy szinte esztétizált az ámulattól.

Aztán a törökök alkotása felé indult. A két szobát elválasztó függöny lehullott.

A kínaiak képeinek és színeinek tükröződése mindennél fényesebben ragyogott a minden szennyetől megtisztított falon. Minden, ami a kínai szobában volt, szebben és tisztábban látszott itt.

MESZNEVI:

Ó fiam! A szívek olyanok, mint a török művészek a történetben: nem ismerik a nagy szavakat, könyveket és tanulmányokat.

De a szívük fénylő, megtisztították a vágyakozástól, gyűlölettől, beképzeltségtől, haragtól, szűkmarkúságtól és mindenféle evilági vágytól.

A legtisztább tükör kétségtelenül a szív, amely számtalan képet tud tükrözni.

A Legmagasztosabb Allah azt parancsolta Mózesnek ¹⁷ﷺ: „Ó, Mózes! Rejtsd a kezed a kebledbe. Tisztán, ragyogó fehéren fogod előhúzni.”

Mózes ^ﷺ engedelmeskedett, és a keze oly fényesnek látszott, mint a világ napja, és fényt sugárzott magából. Azért volt ez, mert Mózes ^ﷺ a Láthatatlan végtelen forma nélküliségét hordozta magában, és ez tükröződött szívének tükrében. Amikor Mózes ^ﷺ

előhúzta a kezét kebeléből, az isteni művészetten kívül minden más fölé emelve, keze tiszta fehérben ragyogott, mintha az isteni Fény sugárzott volna belőle.

A hatalmas, végtelen forma nélküliség, amely Mózes ﷺ szívében tükröződött, nem fér bele a mennybe, a csillagok és a föld szféráiba sem, mert ezek mind végesek, és határaik vannak. A határtalan nem képes beleférni abba, aminek határai vannak. Ezért van az, hogy a határtalan lények és tulajdonságok csak olyan szívben tükröződhetnek, amely fényes, és megszabadult mindenféle evilági szennytől. Tudnod kell, hogy a szív tükrének hajléka ugyanúgy magában hordozza a határtalanságot, mint a benne tükröződő isteni titkok szépségét. Az Ura megnyilvánulásaival telt szív tükre az a hely, ahol a Végtelen tükröződik.

Csak a szív az, ahol minden kép tükörképe örökké tartó formában tükröződik.

Minden kép, amely a szívre esik, tökéletlenség nélkül tükröződik vissza.

Akik a szívüket megtisztították, azokat nem kötik a pusztá színek és formák: ők a Szépséget látják minden pillanatban, késlekedés nélkül.

Elhagyták a tudás formáját és héját, és felnyílt bennük a bizonyosság szeme (ajne'l jaqín).

Eltűntek a gondolatok, és helyettük megjelent a Fény. Elnyerték a legbelső lényeket, és tudatosságuk szintjéről a Megismerés végső forrását, a Végső Igazságot szemlélik.

Mohammed Próféta ﷺ azt mondta: „Három dologtól félttem a közösségem, ha én már nem leszek:

1. hogy vágyaik és szenvedélyeik rabszolgájává válnak.
2. hogy a gyomruk és az asszonyok csábításainak engednek,

3. hogy visszatérnek a tévelygésbe azután, hogy már tudást szereztek...”

A tudás (ilm) a könyvekre támaszkodik, a bölcsesség vagy a megismerés (irfan) pedig a tudás integrálása és tökéletesítése. Ezért akiknek nem sikerül tudásukat a bölcsesség szintjére emelni, azok ki vannak téve a felszínesség és céltalanság veszélyének. Ha a szív szemeivel szemléljük, a világ tele van rejtett összefüggésekkel, okokkal és magasabb rendű bölcsességgel, és ez a világ, minden állapotával együtt, nem más, mint a hit iskolája, és tele van próbatételekkel, amelyek azt vizsgálják, hogy milyen szintre sikerült eljutnunk benne. És csak akkor fedetik fel előttünk teremtésünk rejtett célja a maga teljes valójában, ha megfelelünk ezeken a próbatételeken, és felnyílnak szívünk szemei.

Akik nem képesek beteljesíteni az isteni célt, akik az evilági féktelenség és tobzódás közepette elveszítik becsületüket és tisztességüket az isteni vezetés ellenére, azok az igazi vesztesek. Elveszítik az isteni örökséget, a velük született tiszta természet lényegét, a valódi életet és a valódi boldogságot. Elveszítik a tartásukat, levertek és kétségbeesettek lesznek, és végül felemészti őket a vágyak vihara.

A Legmagasztosabb Allah ebben az ájában¹⁸ is tudunkra adja a Túlvilág elkerülhetetlenségét: „*De nem! Meg fogják tudni! Bizony, meg fogják tudni!*” (78:4-5).

Az isteni gondviselés és irgalmasság megnyilvánulása, hogy Allah prófétákat küldött, hogy az emberiséget beszédük, tudásuk, vezetésük és erkölcsük példájával segítsék.

Ha az ember megállna egy pillanatra, és értő szemmel nézne körül, azonnal megértené, hogy pusztá létezése nem más, mint egy nyilvánvaló és tagadhatatlanul hatalmas erő megnyilvánulása.

Mivel minden lélegzetvételünk ettől az erőttől függ, ostoba és haszontalan dolog lenne olyan életet élnünk, amellyel a Túlvilágot tagadjuk.

Bárki, akinek esze van, és egy pillanatra elgondolkodik az élet végén és célján, azonnal megértheti, hogy a teremtés lényegénél fogva elengedhetetlen, hogy korlátozzuk vágyainkat és feltámadó szenvedélyeinket, szeretetünket pedig a létezésünkben rejlő isteni cél felé irányítsuk.

A szép kalligráfiával írt mondatok a mecsetek és szúfi iskolák falain az igazság kifejezéseként és figyelmeztetésül is szolgálnak. Ilyen mondások vannak közöttük: „Légy türelmes Allahért”, „Ez is el fog múlni”, „Ügyelj a viselkedésedre” és végül: „Semmi”. Minden mondat úgy végződik: Já Hú, amely egy fohász, és azt jelenti: Ó, Allah! Az alábbiakban ezeknek a mondatoknak a jelentését magyarázzuk meg bővebben.

Az elnéző türelem a Mindenható Allah megelégedéséért azt jelenti, hogy nem bántunk egyetlen teremtményt sem, és ugyanakkor próbáljuk elkerülni azt, hogy minket bántsanak. Ez a szív tisztaságának természetes következménye.

Más szempontból nézve a türelem azt jelenti, hogy feladjuk a látszólagos okok ideiglenes világát, és elégedettek vagyunk azzal, hogy a Mindenható Allah megelégedését keressük.

Nem szabad azonban elfelejtenünk, hogy az elnéző türelem, amit itt említettünk, csak azokra a hibákra vonatkozik, amelyeket Urunk megbocsát. Ami ezen túl van, a bűnök és a romlás nyíltan és szándékosan elkövetett cselekedetei nem érdemesek elnézésre és türelemre! A gonosztettek forrása az, ha valaki nem értékeli a Mindenható Allah ajándékait, amivel Ura haragját vonja magára.

A kifejezés, „Ez is el fog múlni”, azt jelenti: „Ó, ember! Az öröm és a szomorúság is csak átutazó vendéged. Ne gondold, hogy örökre veled maradnak!” Ne zavarjanak az élet szomorúságai, mert el fognak múlni. Ne örülj túlzottan az örömöknek, mert ezek sem tartanak örökké. Szíved vendégház, amelynek az öröm és a szomorúság is ideiglenes látogatója csupán”.

És vendégházad vendégei, akik annyira felzaklatnak téged, nem csak hozzád jöttek látogatóba – hanem azokhoz is, akik követnek téged. Olyanok, mint apró ajándékok, amelyeket továbbadhatsz másoknak. Nem érdemlik hát meg teljes figyelmedet és túlzott aggodalmadat, amellyel elmerülsz a szomorúság tengerében.

Rumi – *quddisze szirruh* – azt mondta:

Ó, Igazság keresői! Örüljetek a szomorúságnak. A találkozás eszköze az, amelyet a Szeretett bocsátott rátok, hiszen az ember Allahra emlékezik és Nála keres menedéket, ha eltölti a szomorúság.

A szomorúság kincs. A betegség és minden baj, amely az utadba kerül, kincs.

A szomorúság áldott szél, amely a szív tükréről a port lefújja – ne gondold hát, hogy pusztító vihar lenne.

A szeretet útján nem emlékezik más, csak aki szomorú – ezer köszönet hát érte.

Egy másik költő, aki megértette ezt a titkot, az alábbi két sorban próbálta megmagyarázni. A vers elmagyarázza, hogy minden, ami a Szeretettől jön, áldás, és még a szomorúság is ezernyi jó okból létezik. A szeretet Egyetlen Tárgya küldi ránk a szomorúságot, hogy elválassa a valódi szeretőket azoktól, akiknek tőkéje csak a színlelés és üres beszéd:

A Szeretettől jövő próbatétel a hűség jele, nem a büntetésé.

Aki kegyetlenséggel vádolja azt, akit szeret, az nem szeret igazán.

A fájdalom és szomorúság, amit a közönséges emberek büntetésként fognak fel, ajándék annak, aki Allahot szereti. A szomorú szív többet emlékezik meg Uráról. Az alázat kútjának vizével csilapítja szomját. És az alávetettség és közelség miatt a Mindenható Allah különleges ajándékaival és tartós boldogsággal áldja meg az ilyen szívet.

Ebből az alapvető igazságból indulva ki, Rumi így figyelmezteti a bölcsesség keresőit:

„Ó, csalogány! Meddig zokogsz még a tél miatt? Ó, csalogány! Helyes-e panaszkodni a nehézségek miatt? Ha szíved valóban Szerettedé, nyisd ki a szemed, és légy hálás! A rózsáról beszélj, ne a tüskéről. Felejtsd el a rózsza testét és gyökerét, és nézd csak a lényegét! Miért olyan fontos neked ez a múlandó világ? Ami igazán fontos, az túl van azon, ami a világon túl van.”

A mondás, „Adab ya hu!” azt jelenti: „Viselkedj jól Allah megelégedését keresve!”, és arra szólítja fel olvasóját, hogy viselkedésében kövesse a spirituális etikett szabályait.

A spirituális etikett a szép viselkedés csúcsa. Ez a taszavvuf egyik célja. Először a Mindenható Allahal szemben kell szép viselkedést tanulni. Ezáltal az éretlen emberből tökéletes ember lesz, ahogy megtanul Teremtőjével megfelelően viselkedni. Ezután a Mohammed Prófétával ﷺ szembeni helyes viselkedést kell megtanulni. A Legmagasztosabb Allah a Hudzsurat (49) és más szúrákban is felhívja a figyelmünket arra, hogy mennyire fontos, hogy megfelelően viselkedjünk az Ő Küldöttével ﷺ szemben.

Ahogy a hívő egyre jobban elsajátítja a spirituális etikett szabályait, ez válik meghatározóvá a tanítóival, szüleivel és a többi hívővel való kapcsolatában, amíg végül kiterjed minden teremtményre.

Szufian Thauri azt mondta: „A jó modor kioltja Allah haragját”.

Ibn Abbasz ﷺ azt mondta: „A jó modor első alapelve az, hogy engedelmeskedjünk Allah parancsainak, és tartózkodjunk attól, amit Ő megtiltott, könnyebbségben és nehézségben is.”

És azt is mondják: „Van három tulajdonság, amelyek ha megvannak valakiben, megakadályozzák, hogy az áldásokat elveszítse:

1. A jó modor.
2. Azokkal lenni, akiknek jó a modoruk.
3. Nem bántani senkit.”

Egy költő így magyarázza a jó modor fontosságát:

A jó modor Allah Fényének koronája,

Viseld ezt a koronát, és megmenekülsz minden bajtól!

Yunus Emre így fejezte ki ezt az igazságot:

Tudást kerestem azok között, akik jószívűek, és megtudtam:

Ha jó modorral művelik, minden foglalkozás helyénvaló.

Ebből az alapelvből kiindulva mondja azt Allah néhány barátja a taszavvufról: „Nem más, mint jó modor”.

Khatam al-Aszamm a következő példával tanított valamennyiünket:

Egy asszony jött, hogy beszéljen vele. Az asszony igen nyomorúságos állapotban volt, gyenge, és számos betegség kínozza, és úgy tűnt, rossz sors sújtja. Idegesen és kapkodva magyarázta el problémáját, és egyszer csak illetlen hangot hallottak felőle. Annyira zavarba jött, hogy szinte összeesett és megsemmisült, mint egy magába roskadó, csonkig égett gyertya. A teremben mindenkiben bennakadt a szó, a csend egyszeriben fülsüketítővé vált. A Sejk az asszonyhoz fordult, és komolyan, kedvesen azt mondta neki:

– Nem hallottam, amit mondtál. Rossz a fülem, szinte teljesen süket vagyok. Beszélj hangosabban, kérlek. Kiabálj, különben nem hallak.

Így, hogy szégyene elfedett a Sejkh előtt, az asszony összeszedte magát, és képes volt elmondani, amit akart. Emiatt az esemény miatt, amihez hasonlót még sohasem tapasztaltak, adták társai az „Aszamm” melléknevet a Sejkhnek, ami ezt jelenti: süket. Viselkedése az Iszlám jó modorának és lélek kedvességének tökéletes példája. Az esemény után a nagy tudós továbbra is úgy viselkedett, mintha süket lett volna, nehogy az asszony megtudja a valóságot, és ismét elszégyellje magát. És így viselkedett egészen addig, amíg az asszony meg nem halt. Amikor meghalt, Khatam azt mondta a körülötte lévőknek:

– Most már jól hallok. Beszélhettek rendes hangon.

A kifinomult, jó modor példái számtalanok Allah barátainak életében. Viselkedésük Mohammed Próféta ﷺ viselkedésének példáján alapszik. Például Ibn Ata azt mondta az illendő viselkedésről:

„Aki követi a tiszta szívűek viselkedését, annak szőnyege az áldás szőnyege. Aki követi Allah barátainak viselkedését, annak szőnyege Allah barátságának spirituális állapotát tükrözi. Aki elsajátítja a próféták viselkedését, annak szőnyege az Allahhoz való közelség szőnyege. És akiben jó modor nincs, az minden jótól megfosztatott.”

A nagy tanító, Rumi azt mondta:

„Akinak a jó modorból része nincs, az nem is ember. A különbség az ember és az állatok között a jó modor. Nyisd ki a szemed, és olvasd figyelmesebben Allah Könyvét! Látni fogod, hogy a jó modorról szól.”

A „semmi” szó az alsóbb éntől való megszabadulást jelzi. Azért van ez, mert az első lépés abban, hogy megszerezzük részünket az isteni titkokból az, hogy az én-központú viselkedés és az állati vágyak fölé emelkedjünk. Tehát a spirituális fejlődés folyama-

tának kiindulópontja az, hogy az ember elérje azt a szintet, hogy „semmi” legyen.

A taszavvuf egyik célja az, hogy a tanítványt felkészítse arra, hogy saját „semmiségének” tanújává váljon a Mindenható Allah Dicsősége, Mindenhatósága és Uralma előtt. A Mindenható Allah időről időre különböző megpróbáltatásokkal emlékezteti szolgáját erre az igazságra. Például egyik nagy prófétáját, Salamont عليه السلام egy ideig holtában is a trónján hagyta, hogy tehetetlenségére és kiszolgáltatottságára emlékeztesse őt és a körülötte levőket.

A Legmagasztosabb Allah ezekkel az ájakkal szól az emberekhez:

„Én teremtettelek, mikor még semmi voltál...” (19:9)

„Bármilyen részletek, az Allahtól való. Aztán, ha balsors sújt benneteket, hozzá kiáltotok segítségért.” (16:53)

Az, hogy az ember semminek tekinti magát, azt is jelenti, hogy elgondolkodik ezeken az ájákon. Különben nem lesz képes megvédeni magát attól, hogy istenként tekintsen saját magára, ahogy azt a Fáraók és Nimródok esetében is megfigyelhetjük.

A nagy szúfi, Bayazid Besztami – *quddisze szirruh* – a következő fohásban szól a semmi-lét állapotáról:

„Ó, Uram! Távolíts el mindent közülünk, hogy elveszhessek Benned, és megsemmisülhessek! Mert ha Veled vagyok, akkor mindennel vagyok. Ám ha minden mással vagyok, nem lehetek Veled. És ez a legnagyobb szégyen, ami érhet, miután tanújává váltam a Te utadnak.”

A nagy tanító, Muhammad Üftade, úgy kezdte tanítani a tanítványává lett Aziz Mahmudot, hogy a legalantasabb feladatokat jelölte ki számára: a mellékhelyiséget kellett tisztítania, és májat árulnia Bursa piacán. Azért kapta ezeket a munkákat, hogy megismerhesse a semmi-lét érzését, hiszen addig bíró volt, és betöltötte saját fontosságának és magas rangjának tudata. Végül Aziz Mah-

mud olyan magas spirituális szintet ért el, hogy az ottomán szultánok tanácsadójává és nevelőjévé vált. Ezért adta neki mestere a „Hüdayi” nevet is.

Abdul Kadir Geilani, a Mindenható Allah egyik barátja Bagdad romjai közé vonult el teljesen egyedül, hogy megismerhesse a semmi-lét állapotát.

Allah barátainak szultánja, Sejkh Naqsibend – *quddisze szirruh* – a semmi-lét keresése közben hét évig szolgálta a beteg állatokat, majd hét évig a beteg embereket, aztán hét évig takarította a város utcáit.

Allahnak ez a különleges barátja, Sejkh Naqsibend – *quddisze szirruh* – így írja le a tanítója, Amir Qulal vezetésével a lelke megtisztításáért folytatott küzdelmet:

„Keresésem korai napjaiban találkoztam a nagy tanítóval, Amir Qulallal, aki Allah barátja volt. Akkoriban elragadtatásom igen erős volt. Azt mondta nekem:

– Próbáld meggyógyítani az összetört szíveket. Szolgálj a gyengéket! Védelmezd a szegényeket és megtört szívűeket. Ők azok, akik nem kapnak semmit senkitől. Mégis, tökéletes nyugalomban, alázatban és önzetlenségben élnek. Menj, és keresd meg őket!”

Követtem tanítóm parancsát. Sokáig dolgoztam azon az úton, amelyet ő írt elő nekem.

Aztán Allahnak ez a barátja azt parancsolta nekem, hogy szolgáljam az állatokat, gyógyítsam betegségeiket. Megparancsolta, hogy kötözsem be sebeiket, és tisztogassam őket, segítség nélkül, tökéletes elkötelezettséggel.

Végrehajtottam ezt a szolgálatot is. Pontosan követtem a parancsait. Akkoriban alsóbb énem olyan szintet ért el, hogy ha egy kutyával találkoztam, megtorpantam, és előreengedtem. Eszembe sem jutott, hogy elébe vágjak. Ez az állapot hét évig folytatódott.

Aztán azt parancsolta, hogy szolgáljam a kutyáit, hűséggel és tisztelettel, anélkül, hogy bárkitől is segítséget kérnék. Azt mondta:

– Nagy boldogságot fogsz találni abban, ha ezeket a kutyákat szolgálod.

Ezt a parancsot különleges ajándéknak tekintettem. Nem sajnáltam semmilyen erőfeszítést és fáradságot. Megértettem szavainak jelentését, és vártam a jó hírt. Egy napon elindultam, hogy az egyik kutyát szolgáljam. Éreztem valamit a lelkemben. Álltam a kutya mellett, és nem tudtam mást tenni, mint sírni, sírni. A kutya visszanezett rám. Olyan volt, mint Kitmir¹⁹, a Barlang ifjainak kutyája.

Látva, hogy sírok, a kutya a hátára feküdt, és lábait az ég felé emelte. Aztán sírni kezdett, szomorú hangon nyüsztíteni. Alázatosan én is az ég felé emeltem kezemet, és azt mondtam: Ámin! A kutya akkor elhallgatott és felült.

Ezekben a napokban történt. Elindultam otthonról valahová. Utamon egy kaméleont láttam, a színe a napfény színe szerint változott. A spirituális elragadtatottság állapotában volt. Engem is eltöltött az elragadtatottság, és azt mondtam:

– Ennek az állatnak a közbenjárását kérem az Ítélet Napján! Ez az áldott teremtmény bizonytalanságon a szinten van, hogy közbenjárhat másokért.

Tökéletes jó modorral és teljes tisztelettel álltam előtte. Fohászokodásra emeltem a kezemet. Aztán ez az áldott állat az Ura által küldött spirituális állapotokba került. Később fejét az ég felé fordította, én pedig azt mondtam: Ámin!

Aztán tanítóm azt parancsolta, hogy tisztítsam meg a város utcáit mindattól, ami a járókelőket zavarhatja. Hét évig végeztem

19. *Kitmir: a Barlang ifjainak kutyája, aki gazdáival együtt elmenekült a hitetlen társadalom üldözése elől, és több mint 300 évig őrizte gazdái álmát a Barlang bejáratánál*

ezt a feladatot, akkora buzgósággal, hogy ruhám midig piszkos volt az utcák porától.

Vagyis mindig azt tettem teljes odaadással és hűséggel, amit ez a nagy tanító, Amir Qulal parancsolt nekem. Lelkem megtelt spirituális örömmel, és spirituális állapotomban nagy változások következtek be.”

Másik példa Imám Ghazali, aki egy ideig a semmi-lét állapotát választotta, hogy Urához közelebb kerülhessen, bár akkor tanulmányaiiban már elérte a vallástudományok csúcsát.

Miután a badri csatában megadta nekik a győzelmet, a Mindenható Allah ezzel az ájával emlékeztette „semmiségükre” a Prófétát ﷺ és Társait:

„Azon a napon nem ti öltétek meg őket, hanem Allah ölte meg őket. És nem te dobtál, amikor dobtál, hanem Allah dobott.” (8:17)

Mindenkinek annyi ereje van, amennyi az isteni terv szerinti sorsában neki adatott. Ezért mondjuk: „Nincs máshol erő és hatalom, csak a Leghatalmasabb Allahnál”. *“La hawla wa la quwwata illa billahi 'l-aliyy al-Azim”*.

Ez azért van, mert minden létező dolog csak a Mindenható Allah nagylelkűsége és áldása miatt jött létre. Tehát a teremtmények minden tulajdona is a Teremtőtől való. Az isteni Akarat irányít minden eseményt és minden teremtményt. Még a teremtmények akaratának forrása is a Teremtőtől való. Mivel az emberi lények erre a világra küldettek, bizonyos mértékű szabad akarat adatott nekik, és a képesség is, hogy a jót a rossztól megkülönböztessék. És a Teremtő megadta nekik azt a képességet is, hogy ezt a korlátozott akaratot irányítani tudják.

Rumi – *quddisze szirruh* – azt mondta:

„Miért állítja bármelyikünk is, hogy jobb lenne bárki másnál? Hát nem egyazon palota kapujában állunk? Hát nem azt mondja

Allah: „Ó, emberek, ti mind szegények vagytok, és Én vagyok az, aki Gazdag!”

Yunus Emre gyönyörűen magyarázza meg ugyanennek az igazságnak a gyökereit:

A tudás abban rejlik, hogy tudd, mi a tudás.

A tudás azt jelenti, hogy ismered magadat.

És ha saját magadat nem ismered,

Mi értelme van a tanulásnak?

Allah Küldötte ﷺ azt mondta:

„Ha képesek lesztek úgy tisztelni Allahot, ahogy Őt tisztelni kell, akkor valódi tudással fogtok tudni. Ha igazán ismeritek Allahot, hegyek mozdulnak el a fohászaitokra.”

Imám Ghazali, aki kora vallásos tudásának csúcsát képviselte, a következőképpen ír saját tapasztalatáról:

„Ezután megvizsgáltam, hogy mi motiválja a tanítás területén végzett munkámat, és rájöttem, hogy nem az Allah dolgai iránt való tiszta vágyakozás, hanem az, hogy befolyásos pozíciót és nyilvános elismerést nyerjek. Biztosan láttam, hogy leomló homokparton állok, és a Pokoltűz közvetlen veszélye fenyeget, hacsak meg nem javulok.

Folyamatosan gondolkodtam ezen egy ideig, de sokáig nem tudtam dönteni. Az egyik napon elhatároztam, hogy otthagynom Bagdadot, és megváltoztatom ezeket a körülményeket, de másnapra meggondoltam magam. Az egyik lábammal előre léptem, a másikkal vissza. Ha reggel úgy ébredtem, hogy szívemben mély vágy élt az örök élet keresésére, estére a vágyak seregének vonzása cselekvésképtelenné tett. A világi vágyak erősen igyekeztek, hogy továbbra is láncaikban tarthassanak, de közben hallottam a hit szavát:

„Kelj útra! Kelj útra! Az életedből csak kevés maradt, de az előtted álló út nagyon hosszú. Amivel lefoglalod magad, intellektuálisan és gyakorlati tevékenységben, csak képmutatás és illúzió. Ha nem készülsz fel most az örök életre, akkor mikor fogsz? Ha nem szakítod meg most ezeket a kapcsolatokat, mikor fogod?” Amikor ezt hallottam, mindig új lendületet kaptam, és úgy döntöttem, megteszem a lépést.

(...)

Miután felfogtam tehetetlenségemet és azt, hogy teljesen elvesztettem a döntéshozás lehetőségét, a Legmagasztosabb Allahnál kerestem menedéket, olyan emberként, aki hozzá menekül, mert a saját ereje teljesen elfogyott. És Ő válaszolt nekem, Ő, aki *„válaszol annak, aki Hozzá menekül és Őt hívja segítségül”* (27:63). Könnyűvé tette a szívemnek, hogy elforduljon a rangtól és vagyontól, a gyermekektől és barátoktól.

A megfelelő időben megérkeztem Damaszkuszba, és ottmaradtam csaknem két évig, és semmi mással nem foglalkoztam, csak a visszavonulás és magány gyakorlásával, vallásos és aszketikus gyakorlatokkal, megtisztítottam a lelkemet, fejlesztettem jellememet, megtisztítottam a szívemet, és egyfolytában megemlékeztem a Legmagasztosabb Allahról, ahogy azt a szúfizmussal tanulmányozása közben megtanultam. Gyakran visszavonultam a damaszkuszi mecsetbe, felmentem a minaretbe egész napra, és bezárkóztam, hogy egyedül lehessenek. (...)

Tíz évig maradtam ebben az állapotban, és a magány időszakában számtalan és mérhetetlen tudás világosodott meg számomra. Ennyit elmondok ezekből azért, hogy másoknak segítsék: teljes bizalommal megtudtam, hogy mindenekfelett a szúfik járnak Allah útján, az ő életük a legjobb élet, az ő módszerük a legjobb módszer, az ő jellemük a legtisztább jellem. Mi több, ha a szellemi emberek minden szellemiségét, a műveltek minden műveltségét, a tudósok minden tudományát összeadnánk azért, hogy javítsunk a

szúfik életmódján és jellemén, egy szemernyit sem javíthatnánk rajta. Mert a szúfik számára minden mozgás és minden nyugalom, legyen az külső vagy belső, a prófétai kinyilatkoztatás fényéből hoz megvilágosodást, és nincs a világon más fény ezen kívül, amelyből megvilágosodást nyerhetnék.”

Allah Küldötte ﷺ azt mondta: „Akinek növekszik a tudása, de nem növekszik az istenfélelme, az csak eltávolodik Alláhtól.”

Ezért mondja azt Rumi, hogy az emberek jó szavai tettek nélkül olyanok csak, mint a kölcsönkért ruhák.

Mohammed Próféta ﷺ azt mondta:

– Amikor a fény beárad egy szívbe, a szív kitárul.

A Társai megkérdezték:

– Mi ennek a jele?

Ő azt felelte:

– Hogy lemond erről az ideiglenes világról. A Túlvilág örökévaló világa után vágyakozik, és felkészül a halálra, mielőtt eljönne érte.

A Társak egyike, Zaid ibn Haritha ؓ azt mondta: „Amikor elhagytam az evilági vágyakat, a nappalokat megtöltötte a szomjú-ság, az éjszakáimat az álmatlanság. Úgy éreztem, mintha Uram Trónjának látványát tapasztalnám meg. Mintha csak látnám a Kert népét, akik vidáman és szeretetben látogatják egymást, és a Tűz népét, akik még egymást is gyűlölik.”

Néhány mondás Imám Ghazalitól, amelyeken elgondolkodhatunk:

„Ha olyan ügyre költöd Allah ajándékait, amit Ő szeret, az azt jelenti, hogy hálás vagy Neki. Ha viszont olyasmire pazarlod az Ő áldásait, ami nem kedves Előtte, az azt jelenti, hogy hálátlan vagy.”

„Az igazi nehézség a bűn és a hitetlenség. Az összes többi probléma nem fontos. Azokban olyan áldás rejlik, amit talán nem ismersz fel.”

„Ha mondani akarsz valamit, állj meg előtte, és gondolkodj. Ha felelősségre vonhatnak az Ítélet Napján azért, hogy nem mondtad ki, amit akartál, akkor mondd ki. Különben hallgass.”

„Az okos ember azt mondja alsóbb énjének: Egyetlen tőkém az életem. A lélegzet, ami a testemet elhagyja, soha többet nem tér vissza. És fennmaradó lélegzeteim száma véges, és egyre fogy. Ezért hát mi lehet nagyobb veszteség, mint ha nem a helyes utat követem?”

„Úgy tartsd távol minden testrészedet a tilos dogoktól, mintha holnap meghalnál.”

„Ébredj fel! Ha azt mondd, holnap majd megbánom bűneim, és jókat cselekszem, gondolj arra, hogy a halál már ma is eljöhet érted. Lehet, hogy végül megbánod a választásodat. Ha azt hiszed, hogy a bűnbánat könnyebb lesz holnap, mint ma, akkor nagyot tévedsz.”

„Ha az evilági munkád megakadályoz abban, hogy a Túlvilágért munkálkodj, akkor nagy bajban vagy. Életed nyomorúságos lesz. Olyan vagy, mint aki aranyserlegét agyagcserépre cserélte.”

Imám Ghazali a következő írásában magyarázza meg, hogy lehetetlen saját alsóbb énünket egymagunknak felügyelnünk:

„A *Khalq* (teremtés) és *Khulq* (erkölcs) szó egy töről fakadnak. Az egyik a külső világra vonatkozik, a másik a belsőre.

A *Khalq* az érzékekkel megismerhető formát jelenti.

A *Khulq* rejtve van, és nem ismerhető meg a külső létezését szemlélve. Egy ember valódi egyénisége a jellemében rejlik, az életmódjában és a természetében. Bármennyire is próbál valaki elrejtőzni a külső megjelenésben, egy napon valódi egyénisége felfedetik.”

Ahogy tükörre van szükségünk ahhoz, hogy külsőnket megláthassuk, úgy szívünknek is szüksége van egy tükörre: Allah egy barátjára, aki felméri és meggyógyítja belső világunkat, jellemünket, szándékainkat.

Aki meg akarja tudni, hogy Allah szereti-e őt, az gondosan értékeli belső világát: amilyen mértékben a szívében érzi Allahot, és tudatában van az Ő Hatalmának és Fenségének, annyira van közel Allahhoz.

Ezért a hívőnek mindig arra kell törekednie, hogy megtisztítsa alsóbb énjét, hogy az isteni Fény, amely elpusztít minden vágyat és szenvedélyt, megnyilvánulhasson szívében.

A Mindenható Teremtő azt mondja:

„Bizony, sikeres az, aki megtisztítja (alsóbb énjét)” (91:9)

„Boldog az, aki megtisztítja magát” (87:14).

Mohammed Próféta ﷺ pedig azt mondta: „A hívő a többi hívő tükre”. Eszerint a hadisz szerint a tökéletes emberek (inszan-i kamil) lelkünk tiszta, torzítás nélküli tükreként szolgálnak. Más szavakkal szólva, a kereső láthatja saját állapotának lényegét és valóságát bennük. Nem fizikai megfigyelésről van szó. A szív tükre az anyagi dimenziókon túl van. A rejtett, belső világok titkait láthatjuk benne. Ez a tükör nem a külső világ tükre, hanem a belsőé, és nem látni benne más formát, csak Allah Fényének visszatükröződését. Ezért akik ez által a tükör által keresnek és aratnak le spirituális jutalmakat, azok másfajta örömet és szépséget hordoznak szívükben. Búcsút intenek saját alsóbb énjüknek, és elérik Allah áldásait. Céljuk az, hogy teljesen feloldódjanak, megsemmisüljenek Benne. Ezért van arra szükség, hogy a kereső egy tökéletes tanító felügyelete alatt álljon, és elsajátítsa az ő viselkedését. Yunus Emre azt mondta:

A saría és tariqa a komoly keresők útjai,

Mögöttük az Igazság és a Megismerés rejlik.

A Yunus Emre szavaiban említett titkokat pedig csak egy tökéletes tanító vezetésével lehet elérni.

A nagy tanító, Rumi – *quddisze szirruh* – is látta, hogy Allah egy barátjának (weli), aki Mohammed Próféta ﷺ örököse, a vezetése szükséges ahhoz, hogy legyőzhessük az alsóbb ént és elérhessük a megismerés szintjét, és teljesen elmerüljünk az Igazságban. A következő hasonlattal magyarázta ezt:

„A kés hogyan élesíthetné saját magát, és hogyan faraghatná saját nyelvét egy másik kés segítségével nélkül? Mutasd meg sebeidet a szív valódi orvosának – egyedül nem gyógyíthatod meg őket.

Fizikai egészségedről, evilági érzéseidről és gondolataidról kérd ki az orvosdoktor véleményét, de lelked egészségével és az örökkévalóságba emelő érzésekkel fordulj a tökéletes lelki vezetőhöz!

Takard el a szemed a két ujjaddal! Látsz-e bármit is ebből a világból? Ha nem, az még nem jelenti azt, hogy ez a világ nem létezik. Ha nem látod, az csak az alsóbb én két ujjának hibája...

Először vedd le a két ujjad a szemedről! Akkor látni fogod, amit akarsz. Az ember maga olyan, mint egy szem. A többi a bátorság. Szem az, amivel a Szeretettet látod.

Mielőtt a Koránt és a Próféta ﷺ mondásait olvasnád, javíts magadon! Ha a kertben nem érzed a rózsák illatát, ne a kertet vádold, és ne rózsákat, hanem magadat és az orrod.

A Korán jelentését csak azok érthetik meg, akik felégették alsóbb énüket és evilági vágyaikat, és feláldozták magukat a Korán előtt.”

Rumi elmagyarázza, hogy a megsemmisülés (*fená*) szintjét a tökéletes alávetettség által lehet elérni:

„A tenger holttestet visz, amely teljesen átengedte magát a víznek. Az élő, akiben a legkisebb kétség is van, hogyan menekülhetne meg a tengertől? Ha megtisztulsz az alsóbb én vágyaitól a „halj meg a halálad előtt” spirituális parancsát követve, akkor a titkok tengere a vállára vesz majd.”

Az ember célja ezen a világon az, hogy megismerje Teremtőjét, és szolgálja Őt. Ennek a mélységnek a titkát pedig úgy érheti el, ha megtapasztalja a Megismerés kertjének legalább egy futó illatfoszlányát.

A tiszta szolgálatot úgy érhetjük el, ha távol maradunk a múltó, evilági szenvedélyektől és vágyaktól. Ez a figyelmeztetés vezette Ibrahim Ethemet is a spirituális útra.

Egy éjszaka közepén a szultán, Ibrahim Ethem a trónján szunyókált. Egyszer csak zajt hallott a tetőről. A szultán felébredt az egyre hangosabb zajra. Felkelt és így kiáltott:

– Kik vagytok, és mit csináltok a palotám tetején, az éjszaka közepén?

Egy hang így válaszolt:

– Az elveszett tevényt keressük!

Ibrahim Ethem dühösen kiabált vissza:

– Ti ostobák! Hogyan is kereshetnétek egy tevét a tetőn?!

A válaszban, amit kapott, benne volt az a tanács és vezetés, amire szüksége volt:

– Ó, Ibrahim Ethem! Azt tudod, hogy lehetetlen dolog a tevét a tetőn keresni, de azt tudod-e, hogy ugyanilyen lehetetlen Allahot keresni, miközben a trónodon ülsz, selyempalástban és koronában, kezedben korbáccsal?

Ez az esemény megrázta Ibrahim Ethem lelkét, ismeretlen áradatokat támasztott benne, elbizonytalanította és megdöbbenetette. A

szultán azonban nem volt képes lemondani trónjáról és megszokott életéről.

Azonban egy második figyelmeztetés is eljött hozzá egy vadászaton során, ami az Igazság útjának elkötelezett keresőjévé tette. A következőképpen történt:

Ibrahim Ethem egy gazellát űzött a sivatagban. Olyan messzire vágatott utána, hogy teljesen elszakadt katonáitól és kíséretétől. De annyira el akarta ejteni a gazellát, hogy nem adta fel a hajszát, és csak űzte egyre tovább. Amikor végül sarokba szorította, a gyönyörű, kecses állat szembefordult vele, és emberi nyelven szólt hozzá:

– Ó, Ibrahim! Nem erre lettél teremtve! Vajon Allah olyan hiábavalóságokra teremtett téged, hogy engem üldözz? Még ha meg is ölsz, mit nyersz vele? Mit nyersz azon kívül, hogy kioltottál egy életet?

Amikor Ibrahim ezeket a szavakat meghallotta, úgy érezte, mintha szikra gyulladt volna ki szívében. Nem volt képes tovább a nyeregben maradni, és a földre zuhant lova hátáról. Futni kezdett a sivatag mélye felé. Amikor egy szegény pásztorral találkozott, így szólt hozzá:

– Kérlek, vedd az ékszereimet, királyi ruhámat, a fegyvereimet és a lovamat egyszerű gyapjúköntösödért cserébe! És ne beszélj senkinek arról, hogy velem találkoztál.

A pásztor döbbenetben bámult, míg Ibrahim Ethem egy szikla mögé bújt, hogy átöltözzék fényes ruháiból. „A szultánunk bizonynyal megbolondult!” – gondolta magában a pásztor. Pedig nem, Ibrahim Ethem nem bolondult meg. Épp ellenkezőleg, pont akkor tért észhez. Elindult, hogy zsákmányul ejtsen egy sivatagi gazellát – és végül az ő szíve esett Allah zsákmányául.

A Mindenható Allah adja meg nekünk, hogy életünkben képesek legyünk megvalósítani Rumi tanácsát, és tanulhassunk az ő példájából. Ámin.

Rumi, a Mindenható Allah barátja azt is mondta:

„A Megismerés emberei olyanok, mint a vezetők: segítenek azoknak, akik az útra lépnek. De azok, akik nincsenek úton, nem ismerik a vezető értékét, és előnyük sem származik belőle.

Az orvos betegségeket gyógyít. A betegek, akiket szenvedés sújt, nagyra tartják őt. Ám mi haszna származnék az orvostól egy halottnak?

Az életünk elmúlik tőlünk, miközben mi az eljövendő napokhoz fűzött reményeinkről ábrándozunk, evilági küzdelmekbe, harcokba, erőfeszítésekre bonyolódunk.

Gondolkodj el, és ébredj rá, hogy az életednek csak az a nap a része, amit megélsz. Gondolkodj el azon, hogy milyen múltó vágyak kerítenek hatalmukba holnap.

Ez a rövid, pótolhatatlan élet gyorsan véget ér, miközben azon fáradozol, hogy erszényedet pénzzel, gyomrodat étellel töltsd meg.

A halál pillanatról pillanatra közelebb van hozzánk. Vajon felfogjuk-e ezt a rémisztő igazságot?

A halál ott vár ránk utunkon, mi pedig céltalanul bolyongunk és sétálgatunk.

A halál olyan közel van hozzánk – közelebb, mint el tudjuk képzelni. Nem értem az óvatlanokat.”

Sejkh Ghalib szavai azt fejezik ki, hogy az ember az Isteni Nevek megnyilvánulása. Mindegyikük egy-egy kis világ és a világ lényege is egyben. És az embernek megvan rá a lehetősége és képessége, hogy megtisztítsa szívének tükrét, amely úgy vonzza a világ titkait, akár a mágnes.

Örömmel tekints magadra, mert te vagy a világmindenség lényege,

Te vagy Ádám, a mindenség szemének látó pupillája!

Annak ellenére, hogy az ember a világmindenség lényege, ha vágyainak prédájává válik, a legalantasabbak között is a legalantasabbá lesz. Rumi ezt így magyarázza:

„Ó, csalogány, a szív kertjében! Ha úgy viselkedsz, mint a varjak, nagy hibát követsz el. Ó, rózsza a rózsakertben! Ha úgy viselkedsz, mint a tüskebokor, magadnak ártasz.”

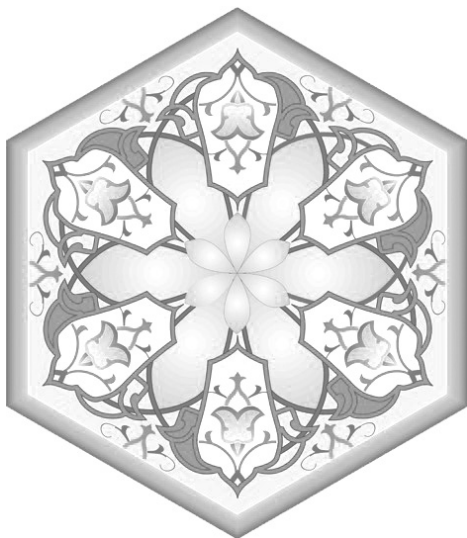
Urunk! Adj fényt a szemünkbe és a szívünkbe, hogy megláthassuk az Igazság szikráját szívünk tükrében, és azok közé tartozhassunk, akik megkapják a Te Arcod látványának megtiszteltetését a Túlvilágon. Ámin.

A decorative border at the top of the page, featuring a repeating pattern of stylized flowers and vines in shades of grey and white. The border has a scalloped, arched bottom edge.

Még Megsebzed

Lejlát!

*Nem maradt más létezés testemben
Rajtad kívül, akit szeretek
Feloldódok, eltűnök benned -
Egy csepp ecet a méztengerben.*

Rumi

A Lejlától való hosszú távollét betegségét támasztott Medzsnún testében. Az orvos, akit elhívtak, hogy megvizsgálja, azt mondta:

– Nincs más gyógymód, eret kell vágni rajta.

Megérkezett a sebész, elkötötte Medzsnún karját, és már elővette szikéjét, hogy belevágjon, ám a szenvedélyes szerelmes felkiáltott:

– Hagyjatok! Fogd, itt van a fizetséged, de hagyd az érvágást! Ha meg kell halnom, testem sértetlenül szálljon sírba!

A doktor döbbenet szólt:

– Miért? Miért félsz ettől az apró vágástól, te, aki oroszlánokkal harcoltál a pusztán?

Medzsnún pedig így felelt:

– Nem a késedtől félek. Hisz tudja mindenki, hogy kitartásom és türelmem szilárd, mint a szikla. Olyan ember vagyok, aki nem fél senkitől ezen a világon, és nem birtokol még egy szalmaszálat sem belőle. Vándor vagyok, akinek a teste nem nyugszik meg a nehézségek nélkül. Szerető vagyok, a sebek olajként csitítják szerelmem égő sebeit. Nem félek hát a fájdalomtól. De Lejla tölti be teljes

létezésemet: a testem csak üres héj, amit a Gyöngy tulajdonságai töltenek meg. Ó, doktor, attól félek, ha testembe vágasz, Lejlát sebez meg. Mert Allah tiszta szolgálói, akiknek a szívében fény van, tudják, hogy nincs különbség köztem és Lejla között.

MESZNEVI:

Ha nem lenne a szeretet, honnan származna ez a világ? Hogyan engedné a kenyér; hogy megedd, feloldódjék a testedben, és részeddé váljon? Tudd meg, hogy a kenyér a szeretet miatt adja magát neked, és válik részeddé úgy, hogy eltűnik benned.

A szeretet életet ad még az élettelen kenyérnek is, étellel tölti meg múlandó létezésedet, és örök életet ad.

Tudd meg, milyen nyomorult az, akinek a szívéből hiányzik az isteni szeretet és irgalom – talán még az állatoknál is rosszabb. Még a Barlang Ifjainak kutyája is a szeretettel telt szívű embereket kereste, megtalálta őket, és örült a szíve, és végül elnyerte a Paradicsomot azáltal, hogy elveszett ezekben a különleges szolgálókban.

A nagy költő, Yunus Emre, aki Medzsnún égető szerelmének kincséből vágyott részesedni, azt mondta:

*Én vagyok Lejla Medzsnúnja,
A Kegyelmes örült imádója,
Hogy Lejla arcát megláthassam,
Lennék akár Medzsnún maga.*

Egy másik szúfi költő, Fuzuli, azt a vágyát fejezi ki, hogy még Medzsnúnnál is magasabb szintet érjen el a szerelemben:

*Szívemben erősebb vágy él, mint Medzsnúné.
Én vagyok a szerető. Csak a név Medzsnúné.*

Akik a szív szemével néznek, azok az összes teremtményt a szeretet megnyilvánulásaként látják. Látják, hogy minden teremtmény a szeretet eredménye. Ha nem lett volna örökkévaló szeretet,

ez a világmindenség nem jött volna létre. A Megismerés emberei tudják, hogy ez a világ az örökkévaló szeretet eredménye, és ezért teremtett Mohammed Prófétát ﷺ kedvéért.

Egy különleges hadíszbán, amely a *hadisz qudszik* közé tartozik, azt mondja a Legmagasztosabb Allah: „Rejtett kincs voltam. Azt akartam, hogy megismerjenek. Ezért teremtettem a világot, hogy megismerhessenek.”

Ebből a kijelentésből megérthetjük, hogy az egész világmindenség, a teremtményeket is beleértve, az isteni szeretet által hívott életre. A Mindenható Allah mindezt az Ő hatalmának és művészetének bizonyítékeként teremtette. Ebből a szempontból nézve az emberi lény, aki az Istenség csodálatos alkotása, nem más, mint az isteni szeretet tökéletes megnyilvánulása.

A következő sorokkal Yunus Emre nagyon fontos jelentéseket fejez ki:

*Nekünk a szeretet a vezetőnk és a szív a közösségünk
Ha a Szeretett arca a Kibla, sosem lépsz ki az imából.*

Azért van ez, mert azoknak a teste, akik a Mindenható Allahot szeretik, szinte szétrobban az Iránta érzett szeretettől. Halladzs Manszur vére a földre folyt, mikor mártírhálált halt, és azt írta le: Allah, Allah. Halladzs Manszurhoz hasonlóan Fuzuli is elérte a megsemmisülés (fená) szintjét. Egyértelmű ez abból, ahogy Medzsnún hangján szól hozzánk:

*Te vagy az Egyetlen, aki jelen van bennem,
Csak Te létezel, én már nem vagyok
Ha én én vagyok, akkor ki vagy Te, szerettetem?
Ha én te vagyok, akkor ki az, aki zokog?*

Yunus Emre pedig a következő szavakkal fejezi ki ezt a rejtélyt:

Felöltöztettek csontokkal és hússal, és megjelentem Yunus néven.

Bizony, akik Allahot szeretik, azok tudják, hogy nincs távolság, ami az igaz szeretőt Szeretettjétől elválasztaná. Az Allahot szeretők teste múlandó, mert létezésük feloldódik szívük emésztő lángjaiban. Jó példa erre Jákob próféta عليه السلام és a fia, József próféta عليه السلام. Jákob عليه السلام nagyon szerette Józsefet عليه السلام, mert saját tulajdonságai közül sokat látott benne. Szeretetük eredményeként olyan szoros kötelék alakult ki közöttük, hogy amikor József عليه السلام ingét elküldték neki Egyiptomból, ő a palesztinai Kánaánban is megérezte az illatát. Rajta kívül senki nem volt a tudatosságnak ilyen szintjén. Jákob عليه السلام azt mondta: „Bizony, érzem én József illatát”, a többiek pedig azzal vádolták, hogy az öregség elvette az eszét.

József عليه السلام inge a bátyjára bízott, a felelősséggel együtt, hogy vigye el édesapjuknak. Az ing a testvér kezében volt, de értéke messze meghaladta azt, ami hozzá illett. Ahhoz hasonlíthatnánk, mint mikor egy nagyon különleges ember a rabszolga-kereskedők kezére kerül. Bár ez az ember a kereskedők fogságában van, értéke miatt messze felette áll annak, ami az ilyen embereket megilleti, és ezért olyasvalakihez kell kerülnie, aki jobban illik a fogoly rangjához.

A Mindenható Allah az egyedülvalóságot kizárólag saját magának tartotta fenn, és minden mást párokban teremtett. A teremtésnek ez a tulajdonsága, amit nemrégiben a modern tudomány is felfedezett, már tizennégy évszázaddal ezelőtt ki lett nyilatkoztatva a Kegyes Koránban. Világunk, amely a legkülönlegesebb szépséggel van díszítve, szebben, mint a legszebb nászi szoba, a házasság különleges és lenyűgöző törvényét követi, aminek minden alá van rendelve – az atomok, a sejtek, a növények, az állatok, az emberek, sőt, még az elektronok és neutronok is az atomokban.

A Jászín szúrában ez áll:

Dicsőség Neki, Aki mindenféle párt teremtett: a földből sarjadt növények között, ti magatok között és olyan [lények] között, amelyekről nincsen tudomásotok! (Korán, 36:36)

A házasság törvénye legmagasabb szinten az emberek között teljeseedik ki. A Mindenható Allah elmagyarázza, hogy a házasság intézményében számos rejtett tanítás található:

És a jelei közé tartozik az, hogy saját magatokból feleségeket teremtett nektek, hogy nyugalmat találjatok egymásban. És szeretetet és irgalmat rendelt el közöttetek. Bizony, jelek vannak ebben azok számára, akik elgondolkodnak. (Korán, 30:21)

Két idegen ember házasságban történő egyesülése az isteni terv szerint, és a közöttük kifejlődő szeretetteljesség és irgalom szerint az isteni hatalom megnyilvánulása, amiről érdemes mélyen elgondolkodnunk. Az egész teremtésben az élő és élettelen dolgok erős vonzódása egymáshoz nem más, mint az egység megnyilvánulása. Más szavakkal szólva, az egység a vonzás és a vonzódás eredménye. A világ természetében ott van az a hajlam, hogy az egységhez térjen vissza.

A teremtés az emberi lényekben éri el csúcspontját. A szeretet tüze arányos a szeretet tárgyának tökéletességével. A párok belekóstolhatnak az isteni kegyelembe fizikai és spirituális szinten. Ez pedig az isteni vonzás és szeretet eszközével a Mindenható Allahhoz vezető úton indítja el őket. Ilyen módon a teremtés mögött rejlik bölcsesség teljes mértékben győzedelmeskedik elméjükön.

Sok év után Lejla végül eljött Medzsnúnhoz. Medzsnún azonban még csak rá sem pillantott. Lejla megkérdezte:

– Hát nem te vagy az, aki a sivatagban élt miattam?

Medzsnún így felelt:

– Lejla, aki csupán árnyék, elolvadt és eltűnt.

Lejla, aki Medzsnún életének kizárólagos célja volt, csak a soha véget nem érő isteni szeretetre nyíló ablakként szolgált. Ahogy

Medzsnún öntudatra ébredt az isteni szeretet világában, felfedezte a titkot, amelyet keresett, Lejla szerepe véget ért.

A Mesznevi történeteiben Lejla annak a szeretetnek a szimbóluma, amely a Mindenható Allah szeretetévé változik, és egyesíti a szeretőt a Szeretettel.

Más szavakkal szólva, Lejla az isteni szeretet horizontja, ami a megsemmisülés hatalmas valójára nyitja meg a szíveket, és megsemmisíti a fizikai akaratot.

Ebből a szempontból a szerelem olyan kaland, amely Lejlával kezdődik, és Mewlával (Urunkkal), vagyis a Mindenható Allah szeretetével éri el tetőpontját.

Lejla csak közönséges emberi lény. Szerelmesét legendává tette, olyannyira, hogy még eredeti neve, ami Qaisz volt, is Medzsnúnra változott, ami azt jelenti: őrlött.

De mi történik a szerelmessel akkor, ha a szeretetének tárgya nem Lejla, hanem az, akit a Mindenható Allah is úgy nevezett: habíbi, „akit szeretek” (vagyis Mohammed Próféta ﷺ)?

Ghurdszu Khatun Rumi egyik női tanítványa volt. Férje katona volt. Egy napon áthelyezték Kajszeribe, egy anatóliai városba. Ghurdszu Khatun magával akarta vinni tanítója, Rumi arcképét, ha már Konyát el kell hagynia. Egy híres festőt, a Szeldzsuk palota díszítőjét kérte meg, hogy készítsen képet Rumiról. A festő elment Rumihoz, és az engedélyét kérte a munkára. Rumi csak mosolygott, és azt mondta:

– Tedd meg, amire kértek, ahogy jónak látod.

A festő munkához látott. De amikor befejezte az arcképet, látnia kellett, hogy az előtte álló ember arca megváltozott, és már csak nem is hasonlított a portréhoz. Újabb papírt vett elő, és ismét rajzolni kezdett. És újra és újra, amíg végül már hússzor rajzolta le őt, és

Meg megszégyenít Lejlát!

még mindig nem hasonlított egyik kép sem. A festő felismerte saját tehetetlenségét, és feladta. Művészete elveszett a rajzokban.²⁰

Ez az esemény felébresztette a festőt, elgondolkodtatta, megdöbbenést, félelmet és csodálatot ébresztett a szívében. Ezek a szavak tolultak a nyelvére:

– Ha ennek a vallásnak ilyen egy tanítója, vajon milyen lehet a Prófétája?

Imám Malik, Allah legyen vele elégedett, a Mohammed Prófétával ﷺ való egység állapotának elragadtatásában élt. Nem ült lóhátra Medinában, és nem használta a mellékhelységet sem a városban belül. Mindig suttogva beszél a Próféta ﷺ mecsetében. Amikor az akkori kalifa felemelte a hangját a mecsetben, így figyelmeztette:

– Ó kalifa! Beszélj csendesen ezen a helyen. Ez a figyelmeztetés olyan embereknek jött Allahtól, akik jobbak voltak nálad.

És ezt az ájt olvasta a Kegyes Koránból:

Ti hívők! Ne emeljétek föl a hangotokat a Próféta hangja fölé, és ha vele beszéltek, ne hangoskodjatok úgy, ahogyan egymás között teszitek - nehogy hiábavalóak legyenek a tetteitek anélkül, hogy észrevennétek! (Korán, 49:2)

És Imám Malik megbocsátott Medina kormányzójának is, aki pedig igazságtalanul bánt vele, mondván: „Szégyellném, ha az Ítélet Napján vitás ügyem lenne a Próféta ﷺ leszármazottjával.”

A nagy tanító, Eszed Arbili is gyönyörűen fejezte ki szeretetét Mohammed Próféta ﷺ iránt:

*Megmoshatjuk-e a szeretet mártírjának testét ilyen lángokban?
Hiszen lángol a teste, lángol a lepel, lángol még a hús víz is...*

20. Ezek a rajzok még ma is láthatók a konyai Mewlana Múzeumban

Az azeri költő, Fuzuli, így fejezi ki szeretetét „Óda a vízhez” című híres versében:

Ne ejts könnyet, ó szemem, szívem lángjaira.

Nincs víz, amely tüzét elolthatja.

Az ottomán szultán, I. Ahmad Khan, a Próféta ﷺ sarujának apró mását készítette el, és ezt viselte turbánjának tetején. Azt írta:

*Bárcsak koronaként helyezhetném fejemre a Próféta
Királyának áldott lábát!*

Yavuz Sultan Selim Khan, aki az akkori világ uralkodója volt, szilárdan hitte, hogy Allah barátjának értéke, aki Mohammed Prófétahoz ﷺ vezetheti az embert, mindennél nagyobb:

*Az evilág királyának lenni haszontalan fáradság. De Allah
barátjának szolgálja lenni mindennél többet ér.*

Ez annak kifejezése, hogy mennyire fontos spirituálisan közelebb kerülni Mohammed Prófétahoz ﷺ és azokhoz, akik őt szeretik.

Hasonlóképpen, Rumi azt mondja: „A szeretet által megtisztul a zavaros víz. A szeretet életet ad a halott szíveknek, és rabszolgává teszi még a királyt is.”

Sayyid Ahmad Yasawi hatvanhárom éves korában sírt ásott magának, és abban kezdett élni, mondván: „Efölött az életkor fölött nem lenne illő számomra, ha a föld felett lakoznék”. Mivel Mohammed Próféta ﷺ hatvanhárom éves korában halt meg, a szeretet hőse, aki teljesen egyé vált szeretettjével, azt választotta, hogy ugyanebben az életkorban elhagyja ezt a világot, és a sírjában folytatja életét. A Mohammed Próféta ﷺ iránti legendás szeretete miatt Ahmad Yasawi földjét máig úgy hívják: az Áldott Türkisztán.

És amikor Uways al-Qarani megtudta, hogy a Próféta ﷺ egyik foga kitörött az uhudi csatában, idegenné váltak számára saját fogai. Mivel nem tudta pontosan, hogy Mohammed Próféta ﷺ melyik foga

Meg megszéd Lejlát! ﷺ

törött ki, az összes saját fogát kihúzta, hogy tökéletesebbé váljék az egysége azzal, akit szeret.

Egy Dinar törzsébe tartozó asszonynak a férje, az apja és a bátyja is mártírhalált halt az uhudi csatában. Amikor az asszony meghallotta hármuk halálhírét, azt mondta:

– Vigyetek Mohammed Prófétahoz. Látni akarom őt.

És amikor a Prófétahoz ﷺ kísérték, a szíve megnyugodott, és így szólt:

– Ó, Allah Küldötte! Amíg te élsz, minden fájdalom és megpróbáltatás jelentéktelen.

Amikor Hansa Khatunnak, aki nehéz, megpróbáltatásokkal teli élet után lett muszlim, elmondták, hogy mind a négy fia mártírhalált halt egy csatában, ő azt mondta:

– Legyen négy fiam áldozat az Iszlám győzelméért!

És hálát adott a Mindenható Allahnak, hogy négy mártír édesanyja lehet.

Bezm-i Alem Sultan azt írta:

Mohammed a szeretetből születet. Hogy is létezhetne szeretet Mohammed nélkül?

Lelkünk Mohammed Próféta ﷺ keresztül kapja meg igazi táplálékát.

Mikor néhai tanítóm, Yaman Dede, a Meszneviről tanított az osztálynak, a szeméből hullottak a könnyek, és úgy gyűltek össze, mintha gyöngytócsa lennének. Így fejezte ki érzéseit:

Szívem vérzik az irántad érzett szeretettől, ó, Allah Küldötte!

Ó, Allah Küldötte, hogy viseljem a távollétet?

A távollét sír nélküled, és a találkozás is zokog.

Nyugtass meg szépségeddel, ó, Allah Küldötte, mert érzem, felgyulladok.

És amikor ezt olvasta nekünk, az arca úgy fénylett, akár a telihold egy csillagtalán, sötét éjszakán.

A történelem során a próféták és Allah barátai útjelzőként, lángoló fáklyaként szolgáltak, hogy vezetésükkel az emberek tökéletesebbé tehesék spirituális életüket. A hit mindig ez által a szolgálat által nyerte el tökéletességét. Az egyes emberek csak úgy nyerhetik el ezt a tökéletességet, ha spirituális kapcsolatban vannak és azonosulnak Allah egy barátjával, míg végül felnőnek ahhoz, hogy megkapják az örökkévalóság tollával írt diplomájukat.

Ha valaki úgy alakítja ki életét, hogy tükrözze Mohammed Próféta ﷺ életét, az spirituális kapcsolatot alakít ki Allah Küldöttével ﷺ. Ezt úgy érhetjük el, ha részleteiben követjük és példázzuk Allah egy barátjának életét, aki ezáltal hídként szolgál nekünk ahhoz a belső világhoz, amely a Próféta ﷺ hajlékába vezet. A tanítvány, aki ezen az úton jár, egyesül minden tanítójával, és részt kap szívükben és belső világukból.

Abu Bakr ؓ olyan ember volt, aki a Mohammed Prófétaival ﷺ való közelség magas szintjére emelkedett. Ezért több tudással áldott meg a Prófétaival ﷺ kapcsolatban, mint bárki más. Az iránta érzett szeretet tüze lángolt a szívében. Imám Bukhari így magyarázta: „Abu Bakr asz-Sziddiq arról panaszkodott, hogy még a fürdőszobában is maga előtt látja Allah Küldöttét ﷺ lelki szemeivel. Más szavakkal szólva Abu Bakr ؓ még a tisztálkodás pillanataiban is a Prófétaival ﷺ való spirituális egység állapotában volt.”

Amit Mohammed Próféta ﷺ mondott a halálos ágyán, az megfelel ennek a beszámolónak. A hadisz jól szemlélteti a szeretet áramlását a két szív között: „Záródjék be minden ajtó. Csak Abu Bakr marad nyitva.”

Egy napon Khadzsa Ubaidullah Ahrar fázni kezdett. Egész testében reszketett. Tüzet raktak, hogy felmelegedjék. És akkor teljesen átfagyva és remegve belépett a szobába egy tanítványa, aki az odafelé vezető úton egy árok jeges vizébe esett. Száraz ruhákat adtak rá, és a tűz mellé ültették. Mikor a tanítványa átmelegedett, Ubaidullah Ahrar sem fázott többé.

Bayazid Besztami az isteni szeretet által olyan érzékennyé és finom lelkűvé vált, hogy őszintén szeretett minden teremtményt a Teremtő kedvéért, együttértézt velük minden fájdalomban, és ezért mindig szomorú volt.

Egy napon néhányan egy szamarat vertek a szeme láttára, míg szerencsétlen állat vérezni kezdett. Abban a pillanatban Bayazid Besztami testéből is vér fakadt.

Ha a csalogány dalol a hegyoldalban, nem figyelünk más hangra, csak az övére. Minél mélyebb a szeretetünk, annál közelebb tudunk kerülni a szeretet tárgyához.

Amikor Ali kalifának azt mondták, hogy valaki nagyon szereti őt, azt felelte:

– Igen, annyira szeret engem, amennyire én szeretem őt.

Más szavakkal szólva, a spirituális együttlét ahhoz hasonló, mint amikor két edényben, amelyek összeköttetésben állnak egymással, víz van. A spirituális kapcsolat (rabita) eredményeképpen a két edény között szabadon áramlik a víz.

A taszavvufban ez a spirituális kötelék azáltal jön létre, hogy formailag friss és élő módon gyakoroljuk a szeretetet. Ezt a szeretetet irányíthatjuk Allah, az Ő Küldötte és az Ő igazi szolgálói felé. Imám Ghazali ennek a szeretetteljes kötődésnek a példájaként a „*Tehijjat*” fohászt hozza fel, amelyet minden imában elmondunk. Miután kifejti, hogy mennyire fontos, hogy a napi öt imát nyugodt szívvel végezzük el, azt írja: „Az első és a második ülés közben,

mikor azt mondjuk: Béke legyen veled, ó, Próféta, (*Esszelemu alej-ke ejjuhen-nebij!*), lelki szemünk elé kell képzelni a Prófétát ﷺ”.

A „*Tehijjat*” fohász a szeretet kifejezésének fenséges példája. Az imádkozó óriási jutalmat kaphat érte. A fohász első mondata azt jelenti ki:

Minden jószág, köszöntés és szolgálat Allahot illeti.

Így köszöntötte Mohammed Próféta ﷺ a Mindenható Allahot azon az éjszakán, amikor Ura a mennyekbe emelte őt (Mirádzs). Ezeket a szavakat sugallta a Mindenható Allah a szívébe, miután azt parancsolta neki: „Beszélj Hozzám, ó, küldöttem!”

A második mondat így szól:

Béke legyen veled, ó Próféta, és Allah kegyelme és áldásai.

Ez a mondat hatalmas spirituális ajándék, és különleges áldás a Teremtőtől Küldöttének ﷺ.

A harmadik mondat a következő:

Béke legyen velünk, és Allah igaz szolgálival.

Így válaszolt a Próféta ﷺ Ura üdvözlésére. Láthatjuk, hogy a Küldött ﷺ, szeretetteljességének és irgalmának bizonyítékeként, milyen nagylelkű odafigyeléssel említette közösségének minden őszinte hívőjét fohászában.

Gábriel angyal, aki fültanúja volt a beszélgetésnek Allah és a Küldötte ﷺ között, így tett tanúságot: Tanúsítom, hogy nincs más istenség, csak Allah, és tanúsítom, hogy Mohammed az Ő szolgája és küldötte.

Gábriel angyal tanúságtétele is hangsúlyozza, mennyire fontos a Mindenható Allah Egyedülvalóságába vetett hit tanúsítása, és az, hogy szavainkkal is áldást kérjünk a Prófétára ﷺ.

Röviden, az a fohász, amely tartalmazza a Mindenható Allah, Mohammed Próféta ﷺ és Gábriel szavait, hatalmas áldás, és nem kevesebb, mint isteni ajándék a muszlimok közösségének. Ha ezt a

fohászt mondjuk, spirituális tökéletességünk arányában kapunk érte jutalmat. A szolgának soha nem szabad feledékenynek és gondatlannak lennie, és úgy kell kiejtenie ezeket a szavakat, mintha Teremtőjének jelenlétében lenne. Ha így tesz, azzal spirituális erőfeszítéseket tesz azért, hogy ennek a hadísznak megfelelően végezze imáját: „A (napi öt) ima a hívő Felmenetele Allah színe elé”.

Meg kell jegyeznünk, hogy az, hogy a tudatosságunkat ugyanolyan szinten tartjuk fenn az ima teljes ideje alatt, óriási eredmény, ami nehéz feladat még Allah barátainak is. Nem szabad azonban elfelejtenünk, hogy minél inkább igyekszünk összpontosítani a szívünkben az ima során, annál valószínűbb, hogy a Mindenható Allah elfogadja az imánkat, és annál nagyobb jutalmat is kaphatunk érte. Ezért az imádkozónak mindig arra kell törekednie, hogy a koncentráció és tudatosság állapotát fenntartsa az ima során. Különbösen Allah figyelmeztetése rémisztő: „*Jaj az imádkozóknak, akik hanyagok az imájukban!*” (Korán, 107:4-5)

Az az igazi ima, amit a szív teljes koncentrációjával végzünk. Az ája is alátámasztja ezt a tényt: „*Sikeresek a hívők, akik imájukban alázatosak*” (Korán, 23:1-2). A koncentrációnak és tudatosságnak ez az állapota áthatja a hívő életének minden területét. Ezért ennek az ájának: „*Akik állhatatosak maradnak az imában*” (Korán, 70:23) a rejtett jelentését Rumi így magyarázza: „Ez azt jelenti, hogy a szívük állapota ugyanolyan az imán kívül, mint az imában.”.

Ezt a szintet csak úgy lehet elérni, ha a szív és Allah Küldötte között az őszinte és mély koncentráció segítségével létrejön a spirituális kapcsolat. Ez a kötelék (vagyis rabita), ha kiteljesedik, a vele való spirituális együttlélhez vezet. Az ilyen ember a Prófétával való egység útján jár, olyannyira, hogy úgy érzi, mintha egyfolytában az ő társaságában lenne, és szíve megtisztul a világi ügyektől. Ez a spirituális integritás, erő és érettség útja.

A Társak közül senki sem volt képes teljesen felfogni a Küldött jelentőségét. Senki nem tudta teljesen megérteni a természetét.

Még Gábrriel is azt mondta a Végső Határt jelző túskefánál (Szidrat al-Muntaha), a Felmenetel Éjszakáján:

– Egyedül menj tovább. Én nem mehetek ezen a határon túl.

A Társak közül mindenki a saját spirituális fejlettségének arányában tapasztalta meg a Próféta ﷺ személyiségét. Nézőpontjukat a saját megértésük mértéke határozta meg.

Aisa ﷺ azt mondta: „A Próféta ﷺ arca úgy fénylett, hogy fényesebb volt, mint a telihold. A fényénél be tudtam fűzni a cénát a tűbe”.

Rumi azt mondta: „A két világ egyetlen szívért lett teremtve (vagyis a Próféta ﷺ szívéért). Ezen a mondáson (ti. hadísz qudszi): 'Ha téged nem teremtettelek volna, nem teremtettem volna a világot sem', gondolkodj el alaposan!”

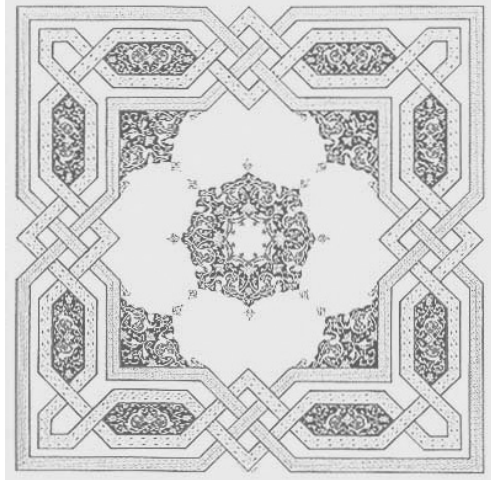
Ó, Urunk! Add, hogy az igazán szeretők közé tartozhassunk, akiknek a szíve telve van isteni bölcsességgel, és add meg nekünk a Te igaz szolgálód társaságát ezen a világon és a következőn is.

Ámin.

A decorative border at the top of the page, featuring a repeating pattern of stylized flowers and leaves in shades of grey and white. The border has a scalloped, arched bottom edge.

Lejla Hajlékának
Őrizője

***Hallgass, ha nem vagy Medzsnún,
Mert akik nem érzik Az ő szerelmét,
Azoknak Lejla csak forma.***

Rumi

Medzsnún a szeretettől elolvadva egy nyáladzó kutya előtt, az állatot simogatta és szemeit csókolgatta. Egy arra járó nem bírta elviselni a látványt, és így kiáltott:

– Ó, te félcédulás Medzsnún! Mi ez az őrütség már megint? Hiszen a kutya orra folyton a mocsokban szaglász, gondolkodtál-e ezen, mielőtt csókolgatni kezdted?

Medzsnún így felelt:

– Mit is érthetnél abból, amit én teszek, mikor te magad sem vagy más, csak egy forma, alak és test! Lépj be a lelkek világába, és nézd a kutyát az én szememmel! Van-e akárcsak fogalmad is ennek az állatnak az erényeiről? Olyan misztérium rejlik e kutyában, amit te nem foghatsz fel. Allah a gazdája iránti szeretet és hűség kincsét rejtette szívébe. És oly sok falu közül, pont azt a falut választotta otthonául, ahol Lejla is lakik! Ez a kutya Lejla hajlékának őrzője. Tekintsd hát magas helyzetét, és nézd a szívét, lelkét, és tudását, melyet Allahtól kapott. Áldott kutya ez, barlangom Kítmirje, nem is, minden örömöm és fájdalom részese. A kutya, amely Lejla hajlékát őrzi! Nem, még csak elképzelni sem tudom, hogy akár egyetlen szőrszálát is elcseréljem, még ha oroszlánokért is. Számomra még a föld is áldott, amelyre lép. Nincs mást mondanom. Hallgass, és menj tovább!

MESZNEVI:

Ha túlléptek a formán, ó, barátaim, az a Paradicsom, és rózsakert a rózsakertben. Ha összetörted és felégetted saját formád, amely tele van alaptalan félelemmel, gyanúval és fennhéjázással, ha elszakadsz saját magad imádatától, ami minden bálványimádás szülőanyja, megtanulod, hogyan kell ledönteni a bálványokat saját szívedben. És akkor lesz erőd szétzúzni minden formát: mint Haidar (Ali عليه السلام), ledöntöd Khaibar kapuját, vagy mint Ibrahim próféta عليه السلام, rózsakertté változtatod a pusztító tüzet.”

Van még egy történet Lejláról a Meszneveiben. A kalifa története, aki kíváncsi lett Lejlára, és magához hívatta, mert látni akarta.

A kalifa így szólt Lejlához:

– Te lennél hát az, aki miatt Medzsnún megőrült, és a sivatagban élt? Nem vagy szebb, mint a többi szép lány.

Lejla pedig így felelt:

– Hallgass. Te nem vagy Medzsnún.

Mert akik csak a külsőt nézik, azok számára Lejla nem sokban különbözik a többi lánytól. Qaisz azért lett Medzsnún (vagyis őrült), mert Lejla belső szépségét látta. És ezért nem értette a kalifa Medzsnún szerelmének misztériumát, mert nem volt képes Lejlát Medzsnún szemével nézni. Ahhoz, hogy ezt a szerelmet megértse, be kellett volna hunynia szemét a külső forma előtt, és inkább alámerülnie a Lejla szívében égő tűzbe. Mert aki a belső tartalomra vak, annak a szívében nincs sem öröm, sem boldogság vagy szépség, és annak útja nem vezet a Mennyekbe.

Azok, akik ezt az igazságot nem ismerték, sajnálták Medzsnúnt, és azt mondták:

– Ó, Medzsnún, hagyd Lejlát, vannak nála szebb lányok is.

Medzsnún azt felelte:

– A formánk, a testünk, a külsőnk olyan, mint a korsó. Az igazi szépség a korsóban lévő isteni ital. Tudnotok kell, hogy az a korsó, amibe a Mindenható Allah nekem kímérte az Ő italát, Lejla. Ti csak Lejla külsejét látjátok, de nem tudjátok, mi rejlik a szívében. Mert az az isteni ital, ami a lényege, nem látható azok előtt, akiknek nincs részük a spirituális tudásból. Az ő belső szépsége annak az asszonynak a hűségére hasonlít, aki nem néz idegenekre, és nem engedi, hogy idegenek nézzenek rá.

Ezért mondta Szádi Sirázi – *quddisze szirruh* – „Lejla szépségét a Medzsnún szívéből nyíló ablakon keresztül kell szemlélnünk”.

Medzsnún azt jelenti, őrült, de valójában az igazán értelmes ember az, aki teljesen feloldotta saját énjét az isteni szeretetben. Sokan vannak, akik az intellektust csupán a racionalitás birodalmára korlátozzák, de ha valaki csak ezt a képességét használja, akkor előfordulhat, hogy még a jót és a rosszat sem tudja megkülönböztetni egymástól. Az ilyen embernek nyomorúságban lesz része ezen a világon és a következőn is. Ezért mondta azt Rumi – *quddisze szirruh*:

„Ne nevezd őrültnek azt, akinek intelligenciája a szeretet! Ne hívd hazugnak azt, aki elmerült lelkében. Ne hívd csészének a végtelen óceánt. A saját nevét ő maga tudja.”

A következő sorokat Yunus Emre írta. Csodálatosan mutatják be az isteni szeretet elragadtatását, mert aki írta, az ennek az elragadtatásnak a lángoló csúcspontján volt:

*Lángokkal borítva járok-kelek,
Véresre sebzett a szerelem,
Nem vagyok bölcs és nem vagyok bolond,
Nézd, a szerelem mit tett velem.*

*Néha tombolok, akár a szél,
Az út porát messzire viszem,
Néha áradok, mint a folyók,
Nézd, a szerelem mit tett velem.*

Nem szabad elfelejtenünk, hogy a Mesznevi történetei szimbolikus kifejezések. Lejla az isteni szeretet jelképe és csúcspontja.

Lejlát csak akkor láthatod, ha hűséges szerető vagy. Különben nem látsz mást, csak a külső formát. Mert azoknak, akik nem igazi szeretők, Lejla csak forma.

Rumi így magyarázza ezt:

„Minden áldás és minden teher máshogy jelenik meg; egyeseknek Paradicsom, másoknak a Tűz.

Legyen szó emberről, állatról, növényről vagy élettelen dologról, mindenben van étel és mérge is. De nem mindenki képes megkülönböztetni a kettőt.

A korsó ott van. Jól látható. De az ital a korsóban rejtőzik, és csak azok ismerhetik, akik belekóstoltak.

József عليه السلام külső megjelenése is olyan volt, mint egy csésze. Apja öröme abból származott, amit ebből a csészeből ivott. De a bátyjai mérget ittak ugyanabból a csészeből, amely csak haragukat és ellenségességüket növelte.

Zulejha is másféle italt ivott ebből az edényből, és megrészeült az evilági szerelemtől.

A szeretet itala, amely a külső forma edényében rejtőzik, a Láthatatlan világból származik. A korsó nyilvánvaló, de a tartalma rejtve van, és csak azok férhetnek hozzá, akik megérdemlik.

Ha az isteni szeretet nem része a neked rendelt sorsnak, nem ízlelheted meg ezt a spirituális italt. Ha a szíved romlottsággal és vágyakkal van tele, nem érheted el a spirituális tiktot (szirr). De aki tudja, hogy mi a szeretet, annak a szirr olyan nyilvánvaló, mint a fénylő telihold.”

Amikor a Mindenható Allah Ibrahim prófétát عليه السلام választotta bizalmas barátjául, az angyalok azt kérdezték:

– Ó, Urunk! Hogyan lehet Ibrahim عليه السلام a Te közeli barátod? Hiszen van alsóbb énje, van vagyona és vannak gyermekei. A szíve ezek felé hajlik...

Ezért a Mindenható Allah kemény próbatételeknek vetette alá Ibrahimot عليه السلام. Amikor ellenségei a tűzbe akarták dobni őt, az angyalok megijedtek. Néhányan engedélyt kértek Allahtól, hogy a segítségére siethessenek. Miután az engedélyt megkapták, odamentek Ibrahimhoz عليه السلام, és megkérdezték, van-e szüksége segítségre. Ibrahim عليه السلام azonban így válaszolt:

– Ne próbáljatok két barát közé állni!

Később maga Gábriel عليه السلام ment oda hozzá, és azt kérdezte:

– Segíthetek rajtad?

De Ibrahim عليه السلام megfelelt neki:

– Rád nincs szükségem. Elegendő nekem Uram. Ő a legjobb Gondoskodó és Ő a legjobb Segítő.

Végül Ibrahimot عليه السلام, aki Teremtőjén kívül nem hagyatkozott semmire, megmentette a tűztől a Mindenható Allah közvetlen parancsa: „*Azt mondtuk: Ó, tűz! Légy hűvös és békés Ibrahimnak!*” (Korán, 21:69).

És ez csak egy példa arra, hogy miért kapta Ibrahim próféta عليه السلام a *Khalilullah*, az Allah bizalmas barátja nevet.

Erre a parancsra a tűz, ahova Ibrahimot عليه السلام dobták, rózsakertté változott, amelyben édes, hús vizű forrás fakadt.

Amikor pedig Ibrahim عليه السلام feláldozni vitte a fiát, Izmailt عليه السلام, az angyalok nyugtalanok lettek, és azt mondták Uruknek:

– Egy próféta feláldozni visz egy másik prófétát.

Izmail عليه السلام azonban azt mondta apjának:

– Apácskám! Tedd, amit Allah parancsolt. Ha Allah is úgy akarja, türelmesnek találsz majd.

És ahogy mindketten elmerültek a tökéletes önátadás és alávettség óceánjában, Gábiel عليه السلام az utolsó pillanatban közbeavatkozott, és nem engedte, hogy a kés Izmail عليه السلام testébe vágjon. Egy kost hozott nekik, hogy feláldozzák a fiú helyett.

A másik próbatételben a Mindenható Allah hatalmas juhnyáját adott Ibrahimnak عليه السلام. Gábiel عليه السلام eljött hozzá és megkérdezte:

– Kié ez a juhnyáj? Eladnál nekem egyet közülük?

Ibrahim عليه السلام így felelt:

– A nyáj Uramé, de rám bízta, hogy gondját viseljem. Ha említet Allah nevét, elviheted a birkák egyharmadát. Ha pedig háromszor dicséred Őt, elviheted az összeset.

Gábiel عليه السلام pedig háromszor ismételte:

– Mindenek felett magasztos és végtelenül tiszta Urunk, az angyalok és a Lélek Ura.

– Vidd a nyáját, és menj. – mondta Ibrahim عليه السلام.

– Nem vagyok én ember. Angyal vagyok, nem vihetem el a birkáidat – felelte Gábiel عليه السلام.

– Ha te angyal vagy is, én pedig *Khalil* vagyok, Allah bizalmas barátja, és nem vehetem vissza azt, amit az Ő nevében adtam!

Ezért Ibrahim عليه السلام eladta a birkákat, az árukat pedig adományba adta.

Ibrahim عليه السلام kemény próbatételeket állt ki, életével, vagyonával és gyermekeivel kapcsolatban. Minden esetben tökéletes maradt hűsége és Urának való alávetettsége. Így emelkedett Allah szolgálatának csúcsára. Maga mögött hagyta a puszta formát, és helyette elérte a *Khalilullah*, Allah bizalmas barátjának rangját.

Bagdad városában hatalmas tűz ütött ki. Egy tudós két fia az égő házban rekedt. Senki nem tudott segíteni rajtuk, csak álltak a

lángoló ház előtt, és sírtak. A nagy szúfi tanító, Nuri arra járt, és látta az eseményeket. Bement a lángok közé, mintha csak rózsakertbe lépett volna. Allah engedelmével kihozta a két kisfiút a tűzből. A körülötte állók csak bámultak.

A gyermekek apja olyan boldog volt, hogy egy egész zsák aranyat helyezett Nuri lába elé. A Sejkh arca láthatóan elkomorult, és így szólt: „Ha pénzért akartam volna tenni, amit tettem, soha nem tudtam volna kihozni a fiaidat a tűzből.”

A lángok közé csak azok léphetnek, akiknek a tudatosságuk olyan, mint Ibrahim próféta ﷺ tudatossága, és akik az ő példáját követik. Az, hogy a tűz nem égette meg őt, hanem áldás volt számára, az ajándék volt Alláhtól, amit az Iránta érzett határtalan szeretetért és tökéletes alávetettségért kapott.

Ez az Ibrahim prófétának ﷺ adott ajándék ihlette Dzsunaid Bagdadit arra, hogy azt mondja: „Ha tűztenger lenne Uram és énközöttem, szeretetemtől és a Hozzá való vágyakozástól hajtva belevetném magam, hogy elérhessem Őt.”

Ugyanakkor nagyon óvatosnak is kell lennünk. Ha utánozni próbáljuk Ibrahim prófétát ﷺ anélkül, hogy tudatában lennénk saját spirituális szintünknek és korlátainknak, az igencsak ostoba dolog lenne, ami nagy veszteséget eredményez.

Rumi így magyarázza ezt: „Ha Allah útján jársz, képes lehetsz arra, hogy a lángok közé lépj. De mielőtt így tennél, vizsgálj meg lelkedet: megvannak-e benne Ibrahim ﷺ tulajdonságai, és ezekkel a tulajdonságokkal összhangban lépj be – mert a tűz nem téged ismer fel, hanem Ibrahim ﷺ tulajdonságait, és csak ezeket nem égeti el.”

Rumi – *quddisze szirruh* – azt is mondja:

A Kegyes Korán a próféták állapotait és tulajdonságait tartalmazza. Ha figyelmesen olvasod a Kegyes Koránt, az olyan, mintha

a prófétákkal időznél. Ha a próféták történetét olvasod, a test kalitkája túl szűkössé válik a lélek madarának.

Egyetlen módja van annak, hogy a test kalitkájától megszabaduljunk. Nem törhetünk ki másként a kalitkából, mint a Tawhid²¹ útján, a Mindenható Allah Egyedülvalóságába vetett szilárd hittel.

Azt, hogy miért kell megszabadulnunk a formától, jól megvilágítja ez a hadís: „*Halj meg a haláloed előtt*”.

Akik eszerint a hadís szerint élnek, és meghalnak még a fizikai haláluk előtt, azok új életre támadnak a végső valóság tavaszán, és túllépnek a fizikai formán. Új életet nyernek Mohammed Próféta ﷺ igazságában. Ahogy a Korán mondja:

„Nem másért küldtünk el téged (ó, Mohammed), mint a Világok Kegyelmeiként.” (21:107)

Mohammed Próféta ﷺ a világ teremtésének metafizikai oka. Arra kell törekednünk, hogy előnyünk származzon a benne megtestesülő isteni kegyelemből, ahogy megpróbálunk feloldódni benne.

Ez volt az oka annak, hogy Imám Malik nem ült lóhátra Medinában, ahol a Próféta ﷺ gyalog, mezítláb járt. Sőt, még a cipőjét sem vette fel. Ha valaki megkérte, hogy mondjon egy hadíszt, Imám Malik wudút²² végzett, feltette a turbánját, parfümmel illatosította magát, és magas helyre ült. És csak ezek után mondta el a hadíszt. Azért tett így, hogy felkészítse magát Mohammed Próféta ﷺ spirituális jelenlétére. Ugyanezért követte a legszigorúbb viselkedési szabályokat a jó modorban mindig, amikor a Próféta ﷺ mondásait idézte.

Az ottomán birodalom idejében minden évben karavánt küldtek Isztanbulból Mekkába és Medinába, amely értékes ajándékokat és pénzt vitt az áldott földek lakosainak, és minden mást, amire a

21. *tawhid, tauhid: tiszta egyistenhit, a Mindenható Allah egyedülvalóságába vetett hit, Akinek nincs társa, szülei vagy gyermekei, nincs senkinek része az Ő hatalmában, és nincs senki vagy semmi, ami hasonló lenne Hozzá*

22. *az ima előtt kötelező rituális mosdás*

két áldott mecsetben szükség lehetett. A karaván neve „Szurre Alaji” volt. Amikor Medina közelébe értek, a Szurre Alaji megállt még a városon kívül, hogy szívében mindenki felkészülhessen arra, hogy a városba lépjenek, és engedélyt kérjenek a Prófétától ﷺ a városba való belépésre. A karaván csak akkor haladt tovább, amikor spirituális jelet kaptak az elfogadásról. Amikor hazamentek, magukkal vittek Medina földjéből, hogy általa áldást és gyógyulást nyerhessenek.

Amikor az ottomán hadvezérek, akik a Medinát védelmező seregek parancsnokai voltak, meg akarták látogatni a Prófétát ﷺ, jó messzire kiszálltak hintójukból, hogy a látogatást gyalog, a legnagyobb udvariassággal tegyék meg.

Amikor az ottomán szultán, Abdulaziz a halálos ágyán feküdt, jelentették neki, hogy küldöttség érkezett hozzá Medinából. A szultán így szólt szolgálóihoz:

– Segítsetek felkelnem! Nem hallgathatom a Próféta ﷺ szomszédjainak levelét ágyban fekve.

Ezek az események is mutatják, hogy mennyire tisztelték és szerették az ottomán szultánok Mohammed Prófétát ﷺ, Medina városát és a lakóit.

Bazm-i Alem Valide Sultan, Abdulmedzsid szultán édesanyja, tevekarakavánnal szállítattott édesvizet Damaszkuszból Mekkába és Medinába, hogy ingyenesen szétosszák a zarándokok között. Ezt a szolgálatot azért tette a két áldott mecsetbe látogatóknak, hogy általa áldásokat nyerhessen.

A költő, Nabi, ottomán tisztségviselők társaságában végzett zarándoklatot 1678-ban. Amikor a karaván Medina közelébe ért, Nabira álmatlanság tört rá. Egy nap észrevette, hogy az egyik tábornok úgy ül, hogy a lábait Medina irányába nyújtja ki. A tábornok nem tudta, hogy udvariatlanul viselkedik. A költő lelkét

azonban sértette ez a rossz modor, és ekkor írta híres versét a Prófétáról ﷺ.

A Mohammed Prófétáról ﷺ írt versek külön műfajt képeznek az ottomán irodalomban, amelynek a neve *na'ī*, és a korábbi arab hagyományok folytatása. Ahogy a karaván Medinához közeledett, Nabi hallotta, hogy az ő versét olvassák az egyik minaretről:

*Ügyelj a modorodra, mert áldott hely ez,
Annak a városa, akit Allah szeret,
E földön próféták jártak,
És próféták csókolták meg.*

Amikor Nabi hallotta ezt a verset, amit nem sokkal korábban írt, azonnal a müezzinhez sietett, és megkérdezte:

– Kitől hallottad ezt a verset?

A müezzin pedig azt felelte:

– Álomban láttam Mohammed Prófétát ﷺ. Beszélt nekem rólad és a versedről, és arra kért, hogy olvassam a minaretről. Azt mondta: jönni fog hozzátok egy költő, Nabi, aki az én ummám²³ tagja. Én pedig követtem a parancsát.

Nabi magán kívül zokogni kezdett, és mikor végre szóhoz jutott, azt mondta:

– A Próféta ﷺ azt mondta, hogy az ő közösségéhez tartozom! Ő, aki mindkét világ napja, elfogadott engem a követői közé!

Az Iszlám költészetének van egy műfaja, a *mawlid*, amely Mohammed Próféta ﷺ születéséről és életéről szóló verseket jelent. Szulejmán Cselebi mawlid-versei között találjuk meg a következőt is:

*Allah az, Aki Ádámot teremtette,
Aki a világot Ádámmal díszítette.*

Ez a két sor is hangsúlyozza az emberi lény és a világ közötti kapcsolatot, és rávilágít a teremtés céljára. Ugyanez a költő így ír Mohammed Prófétáról ﷺ:

Olyan Fény, amely körül a Nap pilléként kering.

Még a Nap is, amely az egész Földet bevilágítja, Mohammed Prófétába ﷺ szerelmes, és körülötte kering, mint a megigézett éjjeli pille a gyertyaláng körül. Tökéletes példája ez annak, milyen bensőséges formát tud ölteni a Próféta ﷺ iránti szeretet.

Azok a hívők, akiknek a szíve tiszta és emelkedett, a legnagyobb áldásnak tartják azt a lehetőséget, hogy a Prófétával ﷺ való azonosulásra törekedjenek. Az önfeláldozásnak ebben a spirituális folyamatában arra törekednek, hogy feloldódjanak az ő fényében. A Prófétához ﷺ való közelség öröme vonzza a szívüket – akár az éjszakában világitó fény a pillangót.

Mohammed Próféta ﷺ hasonló mértékű szeretetéről szól az egyik nagybátyja, Dzsafar Tajjar ؓ története.

Dzsafar azok között volt, akik Mekkából Abesszíniába költöztek, amikor már elviselhetetlenné vált számukra a hitetlenek üldözése és kínzásai. Dzsafar Medinába tért haza, és amikor megtudta, hogy a Próféta ﷺ időközben a khaibari csatába ment, ő is elindult, hogy csatlakozzon hozzá. Amikor a Próféta ﷺ meglátta Dzsafart ؓ, azt mondta:

– Annyira hasonlítasz rám, külsőleg és belsőleg is.

Ez a dicséret nagyon boldoggá tette Dzsafart ؓ. Teljes elragadtatást érzett. Táncolni kezdett, mint egy kisgyerek, mintha magán kívül lenne.

A Próféta ﷺ pedig felkelt, és így szólt hozzá:

– Nem is tudom, minek örüljek jobban: Khaibar meghódításának, vagy Dzsafar megérkezésének.

A mutai csatában, ahogy azt a Próféta ﷺ parancsolta, Zaid ﷺ helyettese a sereg vezetésében Dzsafar ﷺ volt. Amikor Zaid ﷺ elesett a csatában, Dzsafar ﷺ vette kézbe a muszlimok zászlaját. A csatában az ellenség mindkét kezét levágta, ő pedig karjának csonkjával a melléhez szorítva próbálta tartani a zászlót. Mohammed Próféta ﷺ szívével nyomon követte az eseményeket Medinából, könnyek közt beszélte el társainak, hogy mi történt. Végül azt is elmondta, hogy Dzsafar ﷺ mártírhalált halt, és hozzátette:

– A Mindenható Allah két szárnyat ajándékozott Dzsafarnak a Paradicsomban, amiért a két karját feláldozta Allah útján.

Attól kezdve, ha Dzsafar kisfiaival találkozott, megsimogatta a fejüket, és úgy üdvözölte őket: „annak a fiai, akinek két szárnya van”.

Dzsafar, Allah legyen vele elégedett, megrészegült a Próféta ﷺ szeretetétől. Kérdemelte a Próféta ﷺ dicséretét és a Mindenható Allah jutalmát is a Paradicsomban. Magas szintet ért el már azelőtt, hogy mártírhalált halt volna azon az úton, amely Allah áldásait hozta el számára.

Amikor Rumi sorait olvassuk, úgy érezhetjük, mintha Dzsafar ﷺ szeretetéről szólnának:

A próféták és Allah barátainak tekintete végtelen, akár az óceán. Ez a világ és a következő is olyan csak benne, mint egy hajszál.

Még ha ezer ég horizontja lenne is tekintetükben, olyanok lennének benne, mint a patak az óceánban.

Az a szem, amely teljesen feladta az érzékeknek ezt a világot, a láthatatlan világot látja, megáldatva isteni ajándékokkal és kegyekkel.

Ha az ilyen szemből könnyek hullanak, Gábrriel próbálja összegyűjteni a cseppeket, és a síró engedelmével szárnyait diszíti velük.

Sejkh Attar azt írja *Maqalat-i Arwah* című könyvében:

„Egy napon Dzsunaid Bagdadi – *quddisze szirruh* – tanúja volt, hogy angyalok szállnak le az égből, és próbálnak valamit összegyűjteni a földön. Megkérdezte tőlük:

– Mit akartok összeszedni?

Az angyalok azt felelték:

– Allah egy barátja itt sóhajtott és sírt szomorúságában. Könnyei a földre hullottak, és mi próbáljuk megszerezni őket, hogy mi is részesedhessünk Allah áldásaiból.”

A tabuki csata előtt a Prófétához ﷺ eljött hét szegény társa, és hátasállatokat kértek tőle, hogy ők is a sereggel tarthassanak. Amikor megtudták, hogy nem maradt sem teve, sem ló, amin harcba mehetnének, könnyek között tértek haza. A Mindenható Allah elfogadta és megjutalmazta ezeket az őszinte könnyeket, amiről a Kegyes Korán ájaiban is olvashatunk:

„...amikor eljöttek hozzád, hogy lásd el őket hátasállattal, te azt mondtad: „Nem találok hátasállatot, amit nektek adhatnék.” Akkor ők visszafordultak, miközben elöntötte a szemüket a könny azért, hogy nincs semmijük, amiből adakozhatnának.” (Korán, 9:92)

Miután ez az ája ki lett nyilatkoztatva, a Próféta ﷺ többi társa, Omár, Oszmán és Abbasz, Allah legyen velük elégedett, tevéket és élelmiszert is adományoztak ezeknek a szegény társaiknak, és őket is magukkal vitték a csatába.

Ne feledjük, hogy a könnyeket, amelyeket a Társak a Próféta ﷺ iránti szeretetükben és tőle való elválás fájaldalmában ejtettek, csodálattal nézték még az angyalok is, és versengtek, hogy részt kaphassanak belőlük. Képzeljük csak el, hogy micsoda veszteséget jelent akkor ennek a lelkiállapotnak az ellenkezője!

A Kegyes Koránban azt olvashatjuk, hogy az, akit félrevezet ez a világ, az olyan, mint akit megtéveszt a sivatagi délibáb: „*Tudnod kell, hogy az evilági élet csak játék, mulatozás, sallang, kérkedés egymás között és vetélkedés a javak és a gyermekek terén.*” (Korán, 57:20)

Ugyanezt erősíti meg egy hadís is: „Azoknak, akik a következő világra vágnak, ez a világ nehézségekkel van tele. Akik viszont ezt a világot szeretik, azoknak a következő világ lesz tele nehézségekkel.”

Fatima ؑ, Mohammed Próféta ؑ lánya, egy szolgálót kért apjától, mondván:

– A fiaim, Hasszán és Husszein olyan elevenek, a testem pedig olyan gyenge.

A Próféta ؑ azt felelte:

– Lányom! Ha akarod, adhatok neked több szolgálót is, de tudnod kell, hogy nem találhatsz kényelmet mind a két világban. Ha türelemmel viseled az evilági nehézségeket, akkor viszont a következő világban kényelem vár rád.

Egy másik elbeszélés szerint Fatima ؑ eljött a Prófétához ؑ, és megmutatta neki, mennyire kisebesedett a keze attól, hogy lisztet őrlött egy kézimalommal és vizet hordott a kútról. Egy szolgálót kért, aki segítene neki a munkában. A Próféta ؑ azonban azt mondta:

– Hogyan kérhetsz ilyet, amikor a Pad Népe szegénységben él, és a badri mártírok árvái is szegénységben élnek?

Ma is fel kell tenni magunknak a kérdést, hogy mennyire értjük meg a testvériség, megosztás, önfeláldozás és adakozás fogalmát, amikor számos muszlim testvérünk az elnyomás, fagyoskodás, éhség, szomjúság és otthontalanság kínjait szenvedni el.

Hányszor és hány szegénnyel osztjuk meg az ételünket? Hány beteget segítünk meggyógyítani? Hány ember gondjait enyhítjük segítségünkkel és támogatásunkkal? Hány tévelygő kapott vezetést általunk, azáltal, hogy megnyitottuk előttük szívünket és segítettünk rajtuk? Megállunk-e, és feltesszük-e a kérdést, hogy miért vagyunk ezen a világon? Elgondolkodunk-e születésünk titkán, és azon, ami a halálunk után vár ránk? Milyen lesz a sorsunk? Abból a huszonnégy órából, amely minden napra megadatott nekünk, hányat tölünk azzal, hogy Urunkra emlékezünk? Megvizsgáljuk a saját lelkünket, vagy sem?

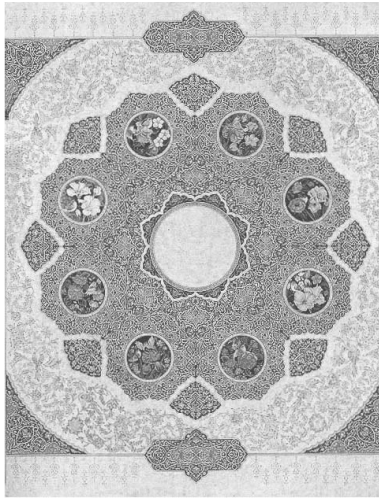
Urunk! Add meg nekünk a Te igaz szeretetedet, és add, hogy azok közé az igaz szolgálók közé tartozzunk, akiknek szívét az Iránszad érzett szeretet tölti meg. Áldj meg minket Mohammed Próféta ﷺ irgalmasságának és nagylelkűségének megízlelésével.

Ámin.

A decorative border at the top of the page, featuring a repeating pattern of stylized flowers and vines in a dark, textured grey color. The border has a scalloped, arched bottom edge.

Hazugság
a
Tükörben

*Nézd, ó, tanítvány, a szépséget a tükörben!
De ne tévesszen meg a hazugság.
Mert az ifjúság szépsége eltűnik,
Megroskad az egykor szilárd ház.*

Rumi

Ez a világ a megpróbáltatások és szenvedélyek világa. Először csak kellemes, édes illatát érezzük. Az örökké friss örömök és élvezetek forrásának hat. De veszélyes csapda azoknak, akik nem győzték le alantas vágyaikat. Olyan, mint a sivatagi délibáb, amely messziről édes víznek tűnik, vagy mint a viaszból készült alma a gyermek kezében: a külseje színes és csábító, de ha beleharap, keserű és kemény. Ez a világ megbűvöli a szerelmeseit, de végül csak nyomorúságot hoz rájuk. Akiket megtéveszt külső megjelenése, azok vesztesek lesznek a túlvilági életben, és örökké tartó megbánás lesz a részük.

Az emberi lény az egész világmindenség apró modellje. Törékeny és egyszerű létezése megáldatott azzal a megtiszteltetéssel, hogy a Mindenható Allah helytartója lehet a földön. Ha az embert erkölcsi és spirituális étel táplálja, akkor a mindenség legmagasabb rangú teremtménye lehet. Ha azonban alantas vágyainak rabszolgájává válik, nyomorult lesz és örök veszteség sújtja – minden veszteségek közül a legnagyobb. Rumi így ír erről: „Az az úr, aki uralkodik vágyain, és az a szolgálta, aki vágyainak rabszolgájává válik”.

Komoly felkészülés és tudatos hit nélkül nem élhetünk tiszteletre méltó életet. Az Utolsó Napon végig kell majd néznünk mind-

azokat a bűnöket, amelyeket a földön vigyázatlanul járva elkövetünk. Jövőnkben mindannyiunkra ott vár a a halál éjszakája, amelynek hajnala a Feltámadás Napja. Nem szabad elfelejtenünk, hogy ami a testünké, az elkerülhetetlenül semmivé lesz, és a Túlvilágra nem vihetünk mást magunkkal, mint evilági cselekedeteinket.

Nem tehet spirituális utazást az árnyak világából az örök világosságok világába senki, hacsak elméje, a születés és halál kettős misztériumát látva, meg nem érti az evilági élet valódi jelentését, és ennek a ráébredésnek a fényében rendbe nem teszi az életét.

Itt és most van a helye és az ideje azoknak a jótetteknek, amelyek gazdag termést hoznak majd a következő világon. Magától értetődik, hogy a rendelkezésünkre álló nagyon is szűkös időt olyan cselekedetekkel kell eltöltenünk, amelyekből előnyünk származik majd. Az idő olyan, mint a nedves szappan: nagyon nehéz kézben tartani, mert mindig kicsúszik a szorításunkból. És olyan is, mint a kard. A megfelelő képességekre van szükség ahhoz, hogy az ember jól bánjon vele. Csak akkor használhatjuk jóra, ha a jót szeretjük, és a legmagasabb céloknak rendeljük alá magunkat. Ezt parancsolja és erre vágyik minden szív, amely elérte az Igazságot.

Allah Küldötte azt mondta: „Akik halogatják a szükséges feladatokat, azok el fognak veszni”.

Ironikus, hogy az emberi lény, aki csak egy rövid időre, látogatóként érkezett erre a világra, becsapja és megtéveszti saját magát benne. Nap mint nap látja a temetéseket, és mégis mindig azt gondolja, hogy az ő halála csak nagyon sokára jön el. Azt hiszi, hogy ő a valódi tulajdonosa mindannak, amit Ura csak átmeneti időre bízott rá, és amit bármikor visszavehet tőle. Az emberi lény, miután felruházott testével, és erre a világra küldetett, lényegében nem más, mint a halál felé tartó utazó. Visszafordíthatatlanul egyre közelebb tart a halálhoz, még ha oly gyakran el is feledkezik elkerülhetetlenségéről. A kijelölt pillanatban pedig lelke elhagyja testét. Mindenki, akit ismert, magára hagyja sírjában, amely a Túlvilágra nyíló ajtó

lesz számára. A Mindenható Allah azt mondja a Koránban: *Ha valakinek hosszú életet adunk, azt visszafordítjuk a teremtésben (az erő után ismét a gyengeségbe), hát nem gondolkodtok el ezen?* (Korán, 36:68).

Ez az ája jó tanácsot kínál az egész emberiségnek. Ennek a világnak a legjellemzőbb tulajdonsága a hűtlenség. Olyan gyorsan visszavesz mindent, amit adott. Ha futsz utána, örökre kiszakítja magát az ölelésekből. Ha el akarsz menekülni az evilág ügyeitől, akkor a nyomodba ered, fáradhatatlanul hajszol, és el fog kapni. Viselkedésének lényege a hűtlenség, és gyorsan elárul bárkit, aki rá hagyatkozik.

Viszont azoknak, akik legyőzték az állatias vágyak akadályait, az idő a legfontosabb ajándék, amely egyetlen más isteni ajándékhoz sem hasonlítható. A Mindenható Allah az Aszr szúráat azzal kezdi, hogy az időre esküszik. Szinte mindent meg lehet vásárolni vagy lehet helyettesíteni. Ez azonban az időre semmiképpen sem igaz.

Az egyik olyan dolog, amit az ember legjobban megbán, az időpocsékolás. Aki ismeri a halál jelentését, azt nem tévesztik meg a múlandó örömeik, aki ismeri a szálloda funkcióját, azt nem tévesztik meg a benne található szép tárgyak. Mert ami a szállodában van, az nem a vendégek tulajdona, hanem a szálloda tulajdonosáé. Még ha a világ minden öröme és élvezete megadatna valakinek, és még ezer évig tartó életet is kapna hozzá, mi haszna lenne, ha a vége úgyis az, hogy meg kell halnia? Hiszen végül nem a föld alá, a sírba kerülünk-e mindannyian?

Az örök életet csak azon az áron nyerhetjük el, hogy legyőzzük állatias vágyainkat, és felszabadulunk a hamis és múlandó örömeik rabságából, és a Mindenható Allah parancsait követjük.

Egy nagy szúfi tanító azt mondta egyszer, hogy azoknak, akik értelmesen gondolkodnak, ez a világ tanulságokkal teli kiállítás. Akik viszont nem gondolkodnak, azoknak véget nem érő lakoma és örö-

mökkel teli ünneplés. De ha valaki úgy éli az életét, hogy célja vágyai kielégítése, az végül a pusztulásához fog vezetni.

Rumi – *quddisze szirruh* – a következő példával magyarázza az ifjúságot és a benne rejlő kalandot:

Te, aki a tavasz szépségét csodálad! Nézd azt is, hogy fakul meg ősszel.

Ha a napkeltét nézed, jusson eszedbe a halál napnyugtája is.

Ha a teliholdat látod, fényes éjszakán, emlékezz: a hónap végén elvékonyodik és eltűnik, és vágyik arra az időre, amikor még telihold volt.

Ez történik az emberrel is. Tökéletessége és szépsége igencsak múlandó.

A kedves, szép gyermeket mindenki szereti. De múlik az idő, és vénember lesz belőle, akin a többiek csak szánakoznak.

Ha bámulod a fénylő bőrű ifjakat, nézd meg majd őket, ha megöregedtek. Nézd meg őket, amikor a bőrük már olyan, mint a gyapotmező.

Ó, te, aki csodálja az ízletes ételeket, az édeset és a húsokat! Menj csak az illemhelyre, és nézd meg, mi lett a végük.

Hová lett szépségük, látványuk, illatuk?

A sok kéz, amelynek művét ezren csodálták, végül remegő ronccsá lesz.

A rózsás arcok gyémántfényű szemei elhomályosodnak majd, ha folyik belőlük a könny.

A kijelölt napon a harcos, aki most erős, mint egy oroszlán, gyengébb lesz még egy egérnél is.

Nézd, még a legügyesebb művész is végül erőtlen lesz, ügyetlen, mihaszna.

Az illatos hajfürt, amelyért ifjúságában eszűket vesztek a férfiak, idővel durvává és utálatossá válik, mint a szamár farka.

Nézd mindezeknek a kezdeti szépségét. Aztán emlékezz arra, hogy végül hogy fakulnak és romlanak meg.

Ez a világ már kivetette rád hálóját, már felállította a csapdát, amellyel oly sok ifjú lelket megtévesztett és elpusztított.

Járd be a világot, és figyeld meg minden teremtetett dolog kezdetét és végét.

Aki megmenekül attól, hogy saját teste rabszolgája legyen, és megtévezzék a létezés árnyai, az közel kerül Allahhoz.

Nézd a szépeket, akik büszkék szépségükre, és arcuk fényes, akár a Hold. De ugyanakkor nézd a végüket is, hogy ne válj olyan ná, mint a Sátán, akinek csak egy szeme van.

A Sátán látta Ádám evilági természetét, de nem látta magasztos tulajdonságait. Csak az evilág porát látta. Vak volt a lelkére, ami a következő világhoz tartozik. A Sátán nem értette meg, hogy az ember Allah képviselője ezen a világon.

Ó, ember! Két hang szól hozzád ebben a világban, két ellentétes üzenettel. Vajon melyikre hallgatsz?

Az egyik azoknak a tudatállapotát tükrözi, akik közel vannak Allahhoz, a másik pedig azokét, akiket megtévesztett ez a világ.

Ha elfogadod az egyik hangot, meg sem fogod hallani a másikat.

Azért van ez, mert ha szeretünk valamit, akkor vakok és süketek vagyunk a hibáira.

Nézd, ó, tanítvány, a szépséget a tükörben! De ne tévesszen meg a hazugsága, mert az ifjúság szépsége eltűnik, és ami egykor szilárd volt, összeomlik.

Boldog, aki hallja azt, amiről az Igazság bajnokai tanúságot tettek.

Az ellentét, amelyre Rumi célzott, az evilág iránt érzet szeretet és gyűlölet. Ha hallgatsz az egyikre, akkor a másik ellenségévé válsz. Mohammed Próféta ﷺ azt mondta: „Ez az élet és a következő élet olyanok, mint egy ember két felesége. Amennyire kedvére tesz az egyiknek, annyira magadra vonod a másik haragját.”

Más szavakkal szólva, ha az evilág hívása meggyökereszik a szívedben, nem lesz rád hatással a Túlvilág hangja. És hasonlóképpen, akinek a Túlvilág hangja ver gyökeret szívében, attól idegen marad az evilág hívása.

Ha a szívet beszennyezi az evilág csábítása, akkor nagyon nehéz feladat megtisztítani. Ahogy a fémek is tűz által tisztítottatnak meg, az ilyen szívnek is tűzre van szüksége ahhoz, hogy rossz tulajdonságaitól megtisztuljon. Ennek helye pedig a Gyehenna.

A kiváló tanító, Fariduddin tanácsa, Allah legyen vele elégedett, segít abban, hogy elérhessük a különleges szépségű spirituális világot:

A Kegyes Korán és Mohammed Próféta ﷺ mondásai után nincs szebb szó, mint Allah barátainak szava. Azért van az, mert beszédük a belső, magasabb rendű tudás tükröződése. Nem a tanult emberek szavai, hanem a Mindenható Allah ajándékából fakadó beszéd. Ezért nevezik őket a próféták örökösének. Azoknak a szíve, akiket szavaik megérintenek, isteni ihletéssel telik meg. Erőt kapnak, mintha fénnel telnének meg, és titkok fedetnek fel előttük. Az átalakulás közben védve vannak a Sátántól és megszabadulnak az evilági vágyak rabságából.

Allah barátaiban a próféták tulajdonságai tükröződnek. Egyesek Ádám ؑ tulajdonságait tükrözik, mások Ibrahimét ؑ, Mózesét ؑ, Jézusét ؑ vagy Mohammed Prófétaét ﷺ. Egyesek közülük a tudás emberei, mások a szív emberei, a közösségé, vagy elmerülnek a Mindenható Allahal való együttlében. És vannak, akik nem tükröznek semmilyen tulajdonságot, vagyis a semmiben rejtőznek.”

Aziz Mahmud Hidayi, aki az evilág uralkodóinak szellemi vezetője volt, aki megtanította őket, hogy szívük tükrében a következő világot szemléljék, így írta le versében az evilágot és a következőt:

*Ki várhatna hűséget tőled?
Nem vagy-e hazug, te világ?
Nem te vagy-e az a föld,
Aki elvette Mohammed Musztafát?
Légy távol tőlem, hűtlen világ!
Te vén, elhagyott feleség.
Nem te vagy-e az a föld,
Mely túlélte annyiunk életét?
Elrablod az ember szívét,
S szemét földdel töltöd meg.
Nem te vagy-e az a föld,
Mely a veszteseken csak nevet?
Mindenki számára egy perc csupán,
Lehet rabszolga vagy király.
Nem te vagy-e az a föld,
Hol az élet csak tovaszáll?
Van, aki szavadtól csak sír,
És van, aki boldogan nevet.
De nem te vagy-e az a föld,
Ki tisztaságunk beszennyezed?
Hazugsággal vagy teli,
Világ! Nem hiszem szavad.
Hát nem te vagy-e az a föld,
Ahol egy utazó sem marad?
Yunus Emre pedig azt mondja:
Mutass csak egy olyan házat, amelynek nem a leomlás a sorsa!*

Mutass csak egyetlen olyan tárgyat, ami örökké megmarad, és nem megy tönkre!

Nedzsip Fazil, Allah legyen vele elégedett, gyönyörű szavakkal fejezte ki azt a tényt, hogy a valódi célunk a Túlvilágra való felkészülés legyen:

Te szerencsétlen bankár! Másfajta erszényt keress magadnak.

Gyűjts olyan kincseket, melyek a Túlvilágon is megmaradnak.

Miért is nem képesek az emberek megtanulni a leckét: minden halandó lény fiatalságát és életét felőrli az idő malma! Miért is nem látják, micsoda tévelygés, ha úgy élnek ebben a világban, hogy nem gondolnak az utána következő életre, és helyette csak múlandó örömmel és játékkal pocskolják az idejüket!

A vigyázatlanok élete gyermekkorukban csak játék, ifjúságukban vágyaik hajszolása, felnőttkorukban vigyázatlan és óvatlan cselekedetek, öregségükben pedig megbánás és az elveszett lehetőségek siratása. Hiúsággal és a megbánás ezer formájával van tele. A halál leselkedik rájuk búvóhelyéről. De az ostobák mégis azt hiszik, hogy megmenekülhetnek markolásából, miközben saját büszkeségüktől nem hallják meg a szerencsétlenek panaszát, szívükben nincs irgalom, és nem emlékeznek meg Allahról. Azoknak az élete, akik boldogan próbálnak élni ezen a világon, anélkül, hogy a Túlvilágról megemlékeznenek, és akiknek utolsó pillanatukig egyetlen céljuk az, hogy az evilág mulandó örömeit élvezzék, nem más, mint a tragikus veszteségek és elpazarolt pillanatok sorozata.

Az embereket többnyire rabul ejti a kép a tükörben, amely a csapdák és megtévesztések mestere. Hazugsággal van teli, és nem más, mint a hűtlenség és megtévesztés helye.

Yunus Emre így ír azokról, akik néhány pillanatig ebben a világban lakoztak, majd távoztak belőle:

E hazug világot lakói elhagyták,

*Nem szólnak hozzád és nem üzennek.
Sírjukat benőtte ezer virág
Nem szólnak hozzád, többé nem üzennek.
Fejük fölött ágat lenget a szél,
Bujánszik bokra fakó nefelejcsnek
Bátrak és szépek és ártatlanok –
Nem szólnak hozzád, többé nem üzennek.
Szavuk édes méze felszáradt rég,
Nehéz föld a leple testüknek,
Mondj értük néha egy csendes fohászt –
Mert ők nem szólnak már, többé nem üzennek.
Volt, aki öt éves, volt, aki száz,
Vagy korona volt dísze fejüknek,
Lehetett szolga vagy lehetett király,
Egy sem szól hozzád, többé nem üzennek.
Lehetett kalmár vagy lehetett tudós,
Fehér szakálla büszkén lengett,
Megízlelték a halál italát,
S nem szólnak hozzád, többé nem üzennek.
Szemük és szájuk is elporladt rég,
Értsd az értelmét az üzenetnek,
Mi kőbe vésetett testük felett,
Mert ők már nem szólnak, többé nem üzennek.*

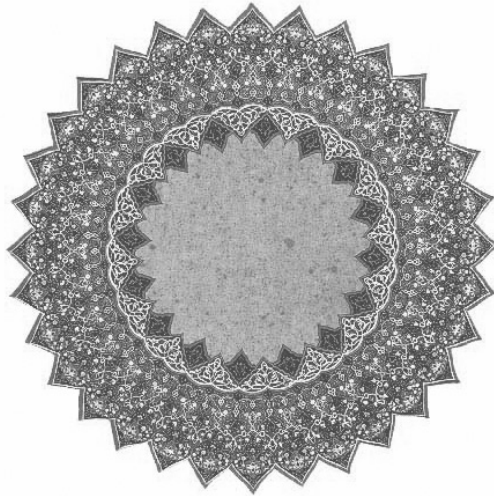
Ó, Urunk! Ments meg minket azoknak a végzetétől, akik az evilág tengerébe vetik magukat, és életük egy csésze vízbe fül. Te vagy a Legkegyelmesebb.

Ámin.

A decorative border at the top of the page, featuring a repeating pattern of stylized flowers and vines in a dark grey color against a lighter background. The border has a scalloped, arched top edge.

Szeretet
és
Ellenségesség

*Ne tévesszen meg, ó, ember, a világ büszkesége és vígsága!
Ne félj, még ha testedet ezer darabra vágják is álmodban.
Hisz ez a világ csak álom.*

Rumi

Az emberi lényt semmi nem emeli fel és veti alá úgy, mint a szeretet és az ellenségeskedés. Szeretni azt, ami szeretetre érdemes, és ellene lenni annak, ami arra érdemes, felemeli az embert, az ellenkezője pedig a végsőki lealacsonyítja.

Fáraót meglepte és megdöbbenetette Mózes próféta ﷺ erőfeszítése, hogy az Allah Egyedülvalóságába vetett hitet terjessze. Mágusai segítségéhez folyamodott, és minden erejüket ellene fordította. A küzdelem elején a mágusok kedvesen megkérdezték:

– Ó, Mózes, te dobsz először, vagy dobjunk mi?

Mózes ﷺ azt mondta nekik:

– *Dobjátok, amit dobnia akartok!* (7:115-116)

A mágusok botokat és köteleket dobtak a földre Fáraó és Egyiptom népe előtt, amik mozogni és tekeregni kezdtek, mint a kígyók. Ezután Allah parancsára Mózes ﷺ is a földre dobta botját. A bot hatalmas kígyóvá változott, és lenyelte a mágusok minden varázsszközét. A mágusok azonnal felismerték, hogy ez nem lehet varázslat, hanem csak isteni csoda, mert ha varázslat lett volna, akkor a botjaik és köteleik nem tűntek volna el nyomtalanul a varázslat megszűnése után. A mágusok, akik tanújává váltak ennek az isteni csodának, kijelentették:

– *Hiszünk a Világok Urában, Mózes és Áron Urában!* (7:121)

Hitvallásuk hallatán Fáraó feldühödött, és azt mondta:

– Hisztek benne, mielőtt én engedélyt adnék rá! Bizony, ez csak összeesküvés, amelyet azért eszeltetek ki, hogy a város népét megtévesszétek! De majd megtudjátok! Bizony, levágatom a keze-teket és a lábatokat ellentétes oldalon, és keresztre feszítetlek benneteket!

A mágusok, akik spirituálisan már az ilyen evilági dolgok fölé emelkedtek, így feleltek Fáraónak:

– „*Bizony, mi az Urunkhoz térünk vissza. És csupán azért állasz bosszút rajtunk, mert hittünk Urunk jeleiben, miután azok hozzánk érkeztek. Urunk! Árassz ki ránk türelmet és add, hogy muszlimként haljunk meg!*” (7:125-126)

Rumi – *quddisze szirruh* – így magyarázza a mágusok szavait:

A mágusok azt mondták: „Fáraó büntetése nem árthat nekünk semmit, mert Urunk kegyelme legyőzi mindenki más erőszakát.

Ha megismernéd titkunkat, ó, tévelygő, látnád, hogy a fájdalomtól szabadítasz meg minket, ó, te, akinek a szíve vak.

Hallgasd csak a titkos hang szavát: ó, bárcsak tudná népem!

Allah kegye királyságot adott nekünk, de nem olyan múlandót, mint a tiéd, ó, Fáraó. Emeld fel a fejed, és lásd meg az élő és fenséges királyságot, ó, te, akit elvakított Egyiptom és a Nílus!

Ha leveted mocskos, nehéz palástodat, a Nílustól a lélek vizéhez vezettedsz.

Halld, ó, Fáraó! Tartsd vissza a kezed Egyiptomtól – száz Egyiptom van a lélek birodalmában.

Azt mondod az ostobáknak: „Én vagyok Uratok”, s nem tudod egyik szóról sem, hogy mit jelent valójában.

Hálából figyelmeztetünk most az akasztófáról, amiért megszabadultunk ebből a romlandó hajlékból.

Az akasztófa, amelyen megöletsz minket, szárnyas hátasunk, melyen az égbe emelkedünk. A hajlék, amelyben te lakozol, nem más, mint a tévelygés és elővigyázatlanság háza.

Rumi a következőképpen elemzi a belső, spirituális párbeszédet a Fáraó és mágusai között, akik tanúságot tettek az igazságról:

„Hát nem fenyegette-e Fáraó büntetéssel mágusait ezen a világon?”

Nem mondta-e: „Levágatom kezeteiket és lábatokat ellenkező oldalon, és megfeszítetlek benneteket – nem menekülhettek büntetésemtől?”

Azt hitte, még mindig ugyanabban a tudatban, félelemben, tévelygésben és kétségben élnek, s ezért remegni fognak az alsóbb én képzelgése és fenyegetései előtt.

Nem tudta, hogy ők már megmenekültek, a szív fényének ablakában ülnek, és felismerték a valódi különbséget árnyék-testük és valódi énjük között, és boldogok, és elevenek, és megbékéltek.”

Ez azt jelenti, hogy a mágusok megértették, hogy az emberi test csak árnyék, és feláldozták ezt az árnyékot azért, hogy elérjék a *fenafillah* állapotát. Rumi így folytatja:

Ó, ember! Ez a világ csak alvás és álmom. Ne tévesszen meg hamis dicsősége és vidámsága! És ne félj, még ha álmodban kezedet levágják és testedet darabokra vagdalják is. A Próféta azt mondta erre a világra, ami oly lényeginek tűnik: ez a világ álmom, amit az álmódó lát.

A nagy költő, Yunus Emre gyönyörűen írja le, hogyan talált menedéket a Mindenható Allahnál:

*Azoknak, akiknek tudásuk van,
Ez a világ csak álmom és képzelgés.
Azok feláldozzák magukat Érted –
Nekik a világ csak álmom és képzelgés.*

Láthattuk ebből a történetből, hogy a kedvesség és tisztelet, amit a mágusok Mózes ﷺ iránt mutattak, hogyan segítette őket hozzá a hit ajándékához, és hogy utána feladták a világi örömeket, amelyeket olyannak tartottak csak, mint az álom, az örökkévaló boldogságért. Fáraó élete viszont nem változott, és végül, miután a Vörös-tenger örvényébe veszett, kiderült róla, hogy voltaképpen a Pokol tüzébe tartó utazás volt. Még a hírneve is csak úgy maradt fenn, mint a zsarnokság és elnyomás szimbólumáé.

Rumi azt mondja: „Aki okos, az előbb sír, de aztán nevet. A bolond azonban előbb nevet, de a végén sírni fog, és a falba veri a fejét. Arra kell törekednünk, hogy ha belekezdünk valamibe, a dolog kimenetelét nézzük, hogy a végén ne kelljen megbánnunk az eredményt.”

Az élet alapja tehát képzeletbeli alakokból, érzésekből és gondolatokból áll, amelyek végül cselekvéshez vezetnek. Az emberek természetüknél fogva hajlamosak ingadozni a szeretet és az ellenségeskedés között. A próféták és Allah barátai azok, akik az életet valódi pályájára állítják. Életet hoznak az emberek halott szívébe, ahogy a tavasz hoz életet a halott földnek. Megtöltik a szíveket isteni tudással, és Allah felé fordítják. Életük fényében az emberiség így afelé a cél felé fordul, amelyre teremtve lett, és megtalálja a végső megelégedést.

A sokszínűségnek és végtelen változatosságnak ez a világa szeretet által jött létre. Minden teremtett életforma közül az dzsinnek és az emberek lettek úgy teremtve, hogy szeretet iránti vágyukat csak a Mindenható Allah szeretete elégítheti ki. Az emberi lények valójában száműzetésben vannak, ahhoz a birodalomhoz viszonyítva, ahonnan jönnek. Fájdalmukat és szomorúságukat csak a Mindenható Allah iránti mély és tartós szeretet gyógyíthatja meg.

Rumi – *quddisze szirruh* – azt mondta: „A próféták, és örökösök, vagyis azok, akik elérték a tökéletesség állapotát, az emberiség

fátyla mögé rejtett napok. Az ő segítségükkel szabadulhatunk ki a hús rabságából, és az evilági mulandó tárgyainak rabságából.

Bayazid Besztamihoz odament egy tanítványa, és tanácsot kért tőle:

– Ajánlj nekem egy cselekedetet, ami által közelebb kerülhetek Uramhoz!

Bajazid pedig azt tanácsolta:

– Szeresd Allah barátait! És próbáld elnyerni az ő szeretetüket, mert Allah minden nap háromszázhatvanszor pillant az ő szívükbe! Így, ha odapillant, téged fog szívükben látni.

Salamon próféta ﷺ levelet küldött Sába királynőjének, amelyben azt tanácsolta neki, hogy kövesse az igaz hitet. Amikor elolvasta a levelet, a királynő, aki bálványimádó volt, így szólt:

– Urak, tiszteletre méltó vendégek! Egy nemes levél jutott el hozzám. Salamontól jön. Allah nevében kezdődik, aki Kegyelmes és Irgalmas.

Tiszteletet mutatott Salamon ﷺ levele iránt. Egyes tudósok szerint azért áldatot meg az igaz hittel, mert tiszteletet mutatott Salamon próféta ﷺ levele iránt.

Hasonlóképpen, Bisri Khafi egy napon, amikor részegen ballagott hazafelé, egy darab papírt látott a földön, amire a Kelime-i Tewhid (la ilaha ill' Allah) volt írva. Állapotától függetlenül a szíve nem bírta elviselni, hogy az áldott szavak a földre dobva maradjanak. Nagy tisztelettel emelte fel a papírdarabot, megtisztogatta és drága parfümmel illatosította. Aztán otthonában a legszebb helyre függesztette ki. Ezért a Mindenható Allah megajándékozta az Ő vezetésével, és bizalmas barátjának szintjére emelte.

A Prófétának ﷺ volt egy társa, Hakim ibn Hizam nevű. A Próféta ﷺ feleségének, Khadidzsának ﷺ volt a rokona, és jól ismert

volt jó szívéről és nagylelkűségéről. Az Iszlám előtti korban szokása volt, hogy pénzért megvásárolta azokat a leánysecsemőket, akiket a családjuk élve el akart temetni, felnevelte őket és gondoskodott róluk. Hakim ibn Hizam megkérdezte Mohammed Prófétát ﷺ, hogy fog-e jutalmat kapni ezekért a jótettekért, amelyeket még az Iszlám felvétele előtt cselekedett. A Próféta ﷺ azt válaszolta:

– Ezek a jótettek azok, amelyek az Iszlám megtiszteltetését hozták el számodra.

Soha nem szabad elfelejteni, hogy létezésünk titkai csupán a tiszta szívekben lakoznak. Az ottomán birodalom hatszáz évig virágzott. Ilyen hosszú ideig egyetlen birodalom sem győzedelmeskedett, és ez annak volt köszönhető, hogy az ottomán uralkodók olyan nagy hangsúlyt fektettek a spiritualításra. Egy jól ismert történet szerint az ottomán birodalom alapítója, Oszmán Ghazi, egy egész éjszakát állva töltött a szobájában, ahova vendéglátói szállásolták el, mert a szobában a Kegyes Korán egy példánya is ott volt. Hasonlóképpen, Yavuz Szultán Szelim Khan, aki az Iszlám történelmének legáldottabb tárgyait szállíttatta Arábiából Isztanbulba, a lehető legnagyobb tisztelettel tette ezt. Negyven Korán-olvasót jelölt ki, akik az egész Koránt fejből tudták, hogy éjjel-nappal olvassák a Kegyes Koránt abban a szobában, ahol az áldott tárgyakat tartották. Ez a szokás nagyon hosszú ideig fennmaradt, és jól példázza, hogy miért volt sikeres az ottomán birodalom olyan hosszú időn át.

A Mindenható Allah mindig jóval fizet azoknak, akik tisztelik Őt, a Prófétáit és a Barátaikat, mindig az Ő isteni kegyelmét árasztva rájuk. Például nem büntette meg a mekkai bálványimádókat sem, amíg Mohammed Próféta ﷺ köztük volt. A Kegyes Korán következő ájájában jelenti ki ezt:

„Ám lehetetlen, hogy Allah megbüntesse őket, amíg te közöttük vagy” (8:33)

Ám amikor Mohammed Próféta ﷺ Medinába költözött, Mekka népének éhínséget kellett elszenvednie. Annyira legyengültek, hogy még a fejüket sem bírták felemelni, hogy az égre nézzenek. Olyan volt, mintha megvakultak volna, és az eget csak fehér felhőnek látták. Mivel nem találtak más megoldást az éhínségre, Medinába utaztak Mohammed Prófétahoz ﷺ, és tőle kértek segítséget.

Ezek az események és a bennük rejlő figyelmeztetés vezetésként szolgálnak azoknak, akik képesek gondolkodni. De akik nem képesek erre, azok csak a saját nyomorúságukat növelik ezen a világon és a következőn is. A következő történet fontos leckét hordoz mindnyájunk számára:

Dzsabala, aki a szíriai Ghasszanisz kormányzója volt, Omár kalifátusa alatt jött Medinába és vette fel az Iszlámot. El akarta végezni a Zarándoklatot, ezért a zarándokok különleges ruhájába, ihramba öltözött. Mialatt a Kábát kerülte meg, egy sivatagai arab véletlenül rálépett a ruhája szélére. Dzsabala annyira mérges lett, hogy arcul ütötte őt. A sivatagi arab Omár kalifához ment panaszra, aki azt mondta Dzsabalának:

– Vagy elegendő kárpótlást fizetsz ennek az embernek, vagy pedig ő is arcul fog ütni téged.

Dzsabala azt felelte:

– Lehetetlen! Én kormányzó vagyok, ő meg csak egy egyszerű sivatagi arab.

Omár, Allah legyen vele elégedett, azt mondta:

– Az Iszlámban nincs ilyen! Az isteni igazság szemében egyenrangúak vagytok.

Erre Dzsabala azt kérte:

– Hadd gondolkodjam az ítéleten egy éjszakát.

Büszkesége miatt Dzsabala nem tudott megbarátkozni a gondolattal, hogy kártérítést fizessen egy egyszerű sivatagi arabnak.

Inkább az éjszaka leple alatt embereivel együtt elmenekült Medinából. Bizáncban keresett menedéket, és elhagyta újonnan felvett Iszlám hitét. Alsóbb énjének vágyai félrevezették, és kiérdemelte a Pokol tüzének büntetését.

Ebben a történetben hasonló tanulsággal találkozhatunk:

Irán uralkodója összetépte azt a levelet, amit Mohammed Próféta ﷺ küldött neki, és sértő szavakat mondott rá. Ezért a Mindenható Allah később darabokra zúzta birodalmát. A birodalom bukásának történetét feljegyezték a történelemkönyvek lapjain, és a mai napig tanulhatunk belőle.

Rumi a következő sorokban szólítja meg mindazokat, akik megfosztattak a próféták és tudósok tanításaitól, akik nem kapják meg részüket az isteni titkokból:

*Élettelen, bomló szíveteket helyeznétek a halottmosó asztalra,
és ezzel mennétek Uratok jelenlétébe...*

Allah talán azt mondja majd nektek: „Tudatlan és arcátlan ember! Hogyan állhatsz élém halott szívvel, talán a temetőben vagy? Menj, és jöjj élém ép szívvel, a spirituális világok szépségével ékesen!”

Yunus Emre pedig így világítja meg ezt a pontot:

*Nem harcolni jöttem a világra,
Egyetlen célom a szeretet.
A Szeretett a szívben lakik,
Hát meggyógyítom a szívetek.*

Rumi – *quddisze szirruh* – újra és újra elmagyarázza, mennyire fontos az alsóbb én megtisztítása a szív épségének megőrzésében:

Ha a madárfióka, melynek szárnya még nem fejlődött ki, repülni próbál, bizonytal lezuhan, és a macskák prédájává válik. De ha

vár; amíg szárnyai megerősödnek, könnyedén szárnyal fel a fellegekbe.

Egy másik írásban pedig azt magyarázza, hogy a fizikai magasság nem hasonlítható össze a spirituálissal:

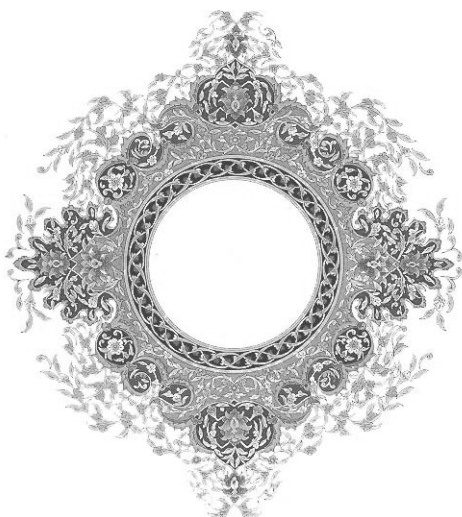
Az ég magas. De az igazi magasság és emelkedettség a tiszta szívek sajátja. A látszólagos magasság a testeké. De a test csak egy szó az előtt a valóság előtt, amire a lélek vágyik.

Urunk! Ne engedd, hogy a szívünk eltévelyedjen a Kegyes Korántól, a Te szeretetted, Mohammed Próféta ﷺ szeretetétől, és a Te barátaid szeretetétől. Ámin.

A decorative border at the top of the page features a repeating pattern of stylized flowers and vines. The design is symmetrical and includes a central fleur-de-lis-like motif. The border is rendered in a dark, textured grey color against a lighter background.

A Kegyelem
Áldása

*Ha megelégedésemet keresed,
Ne feledd, hogy az emberek megelégedésétől függ.*

Rumi

A hit első gyümölcse az irgalom. Az a szív, amelyben nincs szeretet, halott. A *beszmele*²⁴, amit minden cselekedet előtt mondunk, és a Kegyes Korán első szúrája, a Fátiha is, említi a Mindenható Allah két tulajdonságát: Rahman (Kegyelmes) és Rahím (Irgalmas). A próféták és Allah barátainak az élete is tele van az irgalom megnyilvánulásairól szóló történetekkel.

A legjobban úgy utánozhatjuk és építhetjük jellemünkbe ezt a két isteni tulajdonságot, ha szívünkben általános szeretetet táplálunk az egész teremtés iránt. Rumi leírja, hogy minden istenszolgálat, különösen a Zarándoklat, az irgalom és szeretetteljeség által bontakozik ki igazi valójában:

Bayazid, a közösség sejkje, Mekkába ment, hogy elvégezze a Zarándoklatot és az umrát.

Minden városban, amit meglátogatott, először Allah barátait kereste.

24. *beszmele*: A „Biszmilláhir-rahmanir-rahím kifejezés, amellyel a Kegyes Korán kezdődik, és amellyel a muszlimok minden cselekedetet kezdenek, és ami azt jelenti: „Allah, a Kegyelmes és Irgalmas nevében”

Körbejárta a várost, és megkérdezte: Ki az ebben a városban, aki a spirituális látásra támaszkodik?

Mert Allah azt mondta: „*Ha nem tudjátok, kérdezzétek azokat, akik az Emlékeztetőt követik*” (16:43, 21:7)

Például Mózesnek ﷺ az parancsoltatott, hogy látogassa meg Khidr-t ﷺ, és tanulja tőle az ilm-i ledun titkait (olyan különleges tudást, amely Allah-tól származik, és Ő annak adja, akinek akarja).

„*Aztán megtalálták egy szolgálókat, akinek a Mi kegyelmünket ajándékoztuk, és tudást a Mi jelenléteinkből.*” (18:65)

És meglátott egy öregembert, akinek a háta hajlott volt, akár a holdsarló, és látta benne Allah barátjának fenségét és emelkedett beszédét. A szeme vak volt, de a szíve sugárzott, akár a Nap.

Bayazid leült a dervis elé.

Az öregember megkérdezte: „Hová tartasz, ó, Bayazid? Milyen földre viszed útipoggyászkod ezen az idegen vidéken át?”

Bayazid azt felelte: „A Kába felé indulok hajnalhasadáskor.” „Ó, és van-e úturalód erre az utazásra?” – kérdezte a másik.

„Van kétszáz aranyam” – felelte Bayazid.

„Költs ebből a pénzből a szegényekre, nyomorultakra és nincstelenekekre is. Azzal készítsd fel a szíved a Zarándoklatra, hogy meglágyítd, és így haladj tovább célod felé.

Tudnod kell, hogy a Kába Allah háza, amelyet az istenszolgálatra teremtett, de az én formám is, amit teremtett, az Ő háza és az Ő legbelső lényegének háza.

Mióta Allah a Kábát megteremtette, egyszer sem lépett be oda, de az én szívembe nap mint nap ellátogat.

Tudnod kell, hogy ha engem láttál, Allahot látogattad meg, körüljártad az őszinteség Kábáját.

Ha engem szolgálsz, Allahnak engedelmeskedsz és Őt dicsőíted, vigyázz, ne gondold, hogy Allah távol van tőled.

Nyisd ki jól a szemed és nézz rám, hogy láthasd Allah Fényét egy emberben megnyilvánulva.”

Bayazid meghallgatta ezeket a titokzatos szavakat, és fülében tartotta őket, akár egy arany ékszer.

Az öregember által Bayazid magasabb szintre lépett, az utazó elérte végre célját.

Rumi azért választotta példának a Zarándoklatot ebben a történetben, mert a Zarándoklat az istenszolgálat nagyon összetett formája. Például számos olyan dolog van, amely, bár különben megengedett, a Zarándoklat során tilos. A Zarándoklat a Feltámadás Napját példázza. A felesleges, hiábavaló beszéd (rafas) is tilos a Zarándoklat során. Ezért az embernek spirituálisan fel kell készülnie, mielőtt erre az utazásra indulna.

Ahogy van önkéntes böjt és ima, úgy a Zarándoklatnak is van önkéntes formája a kötelezőn felül. Nagyon veszélyes dolog azokat kritizálni, akik önkéntes istenszolgálatot végeznek, és még ahhoz is vezethet, hogy a kritizáló teljesen téves megjegyzéseket tesz ezekre az emberekre, amelyek akár a hitelenségbe is vihetik. Az ilyen megjegyzések az istenszolgálat tiszta örömét körülvevő tudatlanságból származnak.

Az önkéntes imák és az istenszolgálat más formái a Próféta ﷺ ideje óta a hit örömeinek kifejezésére szolgálnak. A szenvedéllyel és lelkesedéssel végzett önkéntes imák közelebb viszik az embert Teremtőjéhez. Megtisztítják a lelket és erősítik olyan tulajdonságait, mint az irgalom és szeretetteljesség. Ahogy az átalakulás egyre mélyebb az ember lelkében, látása és hallása teljesen Allah ellenőrzése alá kerül. Más szavakkal szólva, az isteni tulajdonságok tükröződését látja mindenben, amit megtapasztal.

Ilyen magas spirituális szintet csak az istenszolgálat önkéntes formáinak rendszeres gyakorlásával lehet elérni, amit az az erőfe-

szítés kísér, hogy az ember az egész teremtést szolgálja. Példaként hasznos megemlíteni, hogy Abu Hanifa ötvenötször ment Zarándoklatra.

A következő történet a Tazkirat'ul-Awliya (Allah barátainak története) című könyvből való, és az emberek helyét szemlélteti Allah szemében:

Abdullah ibn Mubarak a Próféta ﷺ utáni második generáció (Tabi'un) tudósa volt. Ez az a generáció, akik közvetlenül a Társak után éltek, és bár a Prófétával ﷺ már nem találkoztak, de a Társaival igen. Híres hadístudós és szúfi volt. Miután a Zarándoklatot elvégezte, és még a Kába előtt állt, látomása támadt, amelyben két angyalt látott egymással beszélni. Az egyik azt mondta a másiknak:

– Idén hatszázezer ember végezte el a Zarándoklatot. Zarándoklatuk egy szegény damaszkuszi cipész kedvéért fogadtatott el, akinek a neve Ali ibn Muwaffaq. El akart jönni a Zarándoklatra, de nem tudott. Egy jócselekedet miatt, amit ő tett, minden zarándok zarándoklata elfogadtatott.

Abdullah ibn Mubarak igencsak elcsodálkozott és kíváncsi lett. Elment Damaszkuszba egy karavánnal, megkereste a szegény cipészt, és megkérdezte tőle:

– Milyen jótettet tettél, bár nem tudtál elmenni a Zarándoklatra?

Amikor Ali ibn Muwaffaq megtudta, hogy maga a nagy tudós, Abdullah ibn Mubarak az, aki eljött hozzá és ezt kérdezi tőle, elájult. Amikor magához tért, így felelt neki:

– Harminc éve próbálok Zarándoklatra menni. Harminc évig javítottam mások cipőit, és sikerült összegyűjtenem háromszáz aranyat, amiről úgy gondoltam, hogy elegendő lesz idén az útra. Egy nap a feleségem, aki várandós volt, így szólt hozzám:

– Érzem a hús illatát, amit a szomszédban főznek, és nagyon megkívántam. Kérlek, menj, és kérj nekem egy kicsit belőle.

Átmentem a szomszédomhoz, és elmondtam neki, mire kért a feleségem. A szomszéd sírva fakadt, és sírva mondta:

– A gyermekeim hét napja élelem nélkül vannak, egy falatot sem ettek. Egy dögállatot találtam az útszélen, és kivágtam belőle egy darabot. Most ezt főzöm, hogy az éhséget feledtessem a gyerekekkel. Ha nem találok megengedett ételt, amíg a hús megfő, akkor ezt fogom megetetni velük. Ha akarod, adhatok belőle neked is egy darabot, de ez az étel neked tilos. A gyermekeimnek megengedett, mert ők már a halál szélén állnak az éhségtől.

Ali ibn Muwaffaq így folytatta:

– Amikor ezt hallottam, úgy éreztem, hogy darabokra tört a szívem. A szomszédomnak ajándékoztam azt a háromszáz aranyat, amit a Zarándoklatra összegyűjtöttem, és így fohászkoztam Allahhoz: „Ó, Uram, fogadd el a szándékomat a Zarándoklatra!”

Abdullah ibn Mubarak azt mondta neki:

– Míg zarándoklaton voltam, látomásom támadt, és Urunk megmutatta annak igazságát, amit elbeszélteél.

Ez a csodálatos esemény is azt hangsúlyozza, hogy mennyire fontos lelki életünkben az irgalom és szeretetteljesség. Tanuljunk hát belőle, hogy a mi életünket is megérinthesse Urunk végtelen kegyelme.

Más szempontból nézve, a Zarándoklat átvitt értelemben a fizikai létezésről való eltávolodást jelképezi, és az érzéki vágyaktól való elfordulásra tett erőfeszítéseket. Yunus Emre így fejezi ki:

*Öreg tudós, fehér szakállú,
De saját lelkét sem ismeri.
Erőfeszítése mit sem ér,
Ha mások szívét összetöri.*

*A szív Allah lakhelye,
Ahova a Mindenható naponta néz,
Vesztes lesz mindkét világon
Ki összetöri mások szívét.*

A következő jól ismert történet Bayazid Besztamiról arra tanít, hogy csak a külső fejlődésünkre koncentrálva nem érhetünk el magas spirituális szintet:

Egy napon Bayazid Besztami egyik tanítványa azt kérdezte tőle:

– Ó, tanító, nekem adnád-e köntösöd egy darabját, hogy magamnál hordjam, és áldást nyerjek általa?

Bayazid azt felelte:

– Ó, fiam, ha nem teszed jobbá magad, és nem próbálsz tökéletessé válni, akkor az sem segíthet rajtad, ha akár egész testedet az én bőrömmel borítod be...

Bayazid Besztami, Allah legyen vele elégedett, egyszer úton volt, és megpihent egy fa alatt. Miután ismét útnak indult, észrevette, hogy néhány hangya mászott a csomagjára. Nagyon sajnálta, hogy elszakította az otthonuktól és családjuktól. Annyira elszomorította ennek az elválásnak a gondolata, hogy visszatért ahhoz a fához, ahol korábban megpihent, és a hangyákat pontosan oda tette vissza, ahol korábban a csomagja hevert.

Dzsunaïd Baghdadi – *quddisze szirruh* – egy hajnalban a földre terített köntösén aludt, mielőtt a mecsetbe indult volna reggeli imára. Egy kis idő múlva odafeküdt egy macska, és elaludt mellette a köntösön. Amikor Dzsunaïd felébredt, sajnálta megzavarni a macska álmát. Arra gondolt, hogy inkább a köntöse nélkül megy imádkozni, de ezt nem tartotta illendőnek. Ezért inkább óvatosan levágta a köntösnek azt a sarkát, amin a macska aludt, vigyázva,

nehogy felébredje, aztán felvette a köntösét és elment az imára. Amikor a mecsetből hazatért, a macska még mindig nyugodtan aludt a levágott köntösdarabon.

Ezek a történetek, amelyek a Teremtő határtalan szeretetéből fakadnak, feltétel nélküli szeretetről árulkodnak a teremtmények iránt is, és hűen mutatják be az Urához közel lévő hívő szívének végtelen mélységeit.

Mohammed Próféta ﷺ azt mondta: „Az a gondatlan nő, aki a macskája halálát okozta azzal, hogy bezárta az állatot, és nem adott neki enni, a Pokol büntetését fogja elszenvedni. Az a bűnös asszony viszont, aki megsajnálta egy szomjúságtól szenvedő kutyát, és inni adott neki, elnyerte Allah megbocsátását.”

Egy másik hadíszban pedig Mohammed Próféta ﷺ azt mondta: „Bánjatok irgalmasan azokkal, akik a földön vannak, hogy Az, Aki a mennyben van, irgalmasan bánjon veletek is.”

Bayazid Besztami – *quddisze szirruh* – beszélt el:

„A mi időnkben Allah több ezer barátja élt, de az, akinek a vezetésük megadatott (vagyis a qutb) egy kovács volt. Elmentem a műhelyébe, hogy a titkát megtudjam. Láttam, hogy nagyon szomorú, és megkérdeztem, hogy miért. Azt mondta:

– Van-e mélyebb gond, mint az enyém? Van-e, akinek a fájdalma nagyobb? Szomorúságom abból fakad, hogy arra gondolok, mi lesz Allah szolgálóival az Utolsó Napon.

Aztán sírni kezdett, és én is vele sírtam. Kíváncsiságotmló hajtva feltettem a kérdést:

– Miért aggaszt mások büntetése?

Abu Hafsz azt felelte:

– Természetem lényege másból sem áll, mint irgalomból és együttérzésből. Ha én kaphatnám egyedül az összes büntetést, ami

a Pokol valamennyi lakójának rendeltetett, és ők ezen az áron megmenekülhetnének, akkor boldog lennék.

Rájöttem, hogy Abu Hafsz nem olyan ember, aki a saját nyomorúsága miatt siránkozik. Épp ellenkezőleg, szokása volt így kiáltani: „Ó, a népem, a népem!”, ahogy a Próféta ﷺ is tette. Vele maradtam egy darabig. Megtanítottam neki néhány szúra recitálását, de valójában ő volt az, aki megtanította nekem, hogy hogyan ültethetem ezeket a gyakorlatba. Számos olyan dologra világított rá, amit addig egész életemben képtelen voltam megérteni. A vele töltött idő isteni tudással töltötte meg szívemet. Megértettem, hogy senki nem válhat Allah barátainak vezetőjévé (qutb, spirituális tengely) pusztán tudás és ima által, hanem inkább azáltal, hogy a gyakorlatba is átülteti ezt a tudást, és végül megáldatik azzal a bizalmas és bensőséges tudással, amely csak Allah közvetlen segítsége és vezetése által jöhet el az emberhez. És Abu Hafsz azért kapta meg ezt a tudást, mert az irgalom és szeretetteljesség második természetévé vált.

Ezt az irgalmat és szeretetteljességet a Próféta ﷺ után leginkább Abu Bakr ؓ természetében találjuk meg. Ő kitartóan fohászodott azért, hogy az Ítélet Napján az egész emberiség bocsánatot nyerjen.

Abu Bakr ؓ irgalmassága számtalan esetben megnyilvánult. Ezek egyike az volt, amikor megvásárolta Bilált, Umayya ibn Khalaf rabszolgáját. Ez az irgalmas cselekedet a Próféta ﷺ dicséretét is kivívta számára.

A Meszneviben Rumi is elbeszéli ezt a történetet. Álljon itt egy részlete:

Amikor Musztafa (Mohammed ﷺ) visszatért a Mirádzsról, megáldotta Bilált: „Milyen boldog vagy te, milyen boldog!”.

Ezt hallván Abu Bakr, az Igaz, akinek szavában nem volt ferdeség, elment Musztafához, és beszélt Bilál nehéz helyzetéről:

„Ez az áldott lény szeret téged, szoros kötelékek fűzik hozzád. De jaj! A varjak a szultán sólymát kinozzák, a fényes kincset a sárba temetik. A sólyom szabad, ártatlan madár, ám a varjak tollait szagatják és szárnyát szegik. Bilált kinozzák, arccal, keletnek, testét tüskés ágakkal verik. Száz sebből vérzik, és mégsem mond mást, csak annyit: „Egy, egy!”, és megadóan hajtja le fejét.”

Musztafa azt kérdezte: „És mit teszel te?”

Az Igaz azt felelte: „Megveszem őt, bármilyen árat is kérnek érte. Bármennyi pénz is, számomra nem lesz veszteség. Mert ő Allah szolgálja ezen a földön, és Allah ellenségeinek haragja sújtja.”

Musztafa így szólt hozzá: „Ó, te, aki nem nézed a földi vagyont, fogadj társadul ebben az üzletben. A fele pénzzel részesedem benne, vedd tőlem a fizetséget.”

Azt felelte: „Mindent megteszek, hogy szolgálatodra legyek”. A könyörtelen tulajdonos házába ment, azt gondolva: ostoba gyermektől olcsón lehet gyöngyöt vásárolni. Kopogtatott, és mikor ajtót nyitottak, belépett. Leült, haraggal és tüsszel telten, szájáról keserű szavak fakadtak: „Miért kinozzátok Allah barátját? Miféle gyűlölet ez, ó, Fény ellenségei? Ha ti magatok állhatatosak vagytok vallásotokban, hogyan viseli el a szívetek, hogy így bánjatok vele, aki szintén állhatatos az övében? Ó, ti, akik semmi erőfeszítést nem tesztek saját vallásotokban, miért e sok erőfeszítés a lélek hercegével szemben? Ne nézzetek mindent saját énetek tükrében, ó, örök átoktól sújtottak!”

A tulajdonos így felelt: „Ha sajnálsz őt, hát ide az aranyat, és viheted a szolgát, ó, nagylelkű úr! Ha szíved szánalomtól lángol, hát váltsd meg őt tőlem, mert pénz nélkül nem segíthetsz rajta!”

Kétszáz aranyat kínált érte, hogy a gazda kapzsisága beteljék. A kőszívű rabtartó gúnyolódott és nevetett rajta. De az Igaz azt kérdezte: „Miért e gúny?”

Ő csak nevetett, mondván: „Ha nem láttam volna különös vágyadat és igyekezetedet, hogy ezt a fekete rabszolgát megvegyed,

eladtam volna ennek a pénznek a tizedéért is. Mert szerintem fél garast sem ér. A te vágyad tette az árat ilyen magassá.”

Az Igaz így felelt: „Ó, te ostoba, gyöngyöt adtál egy fél dióért, mint egy ostoba gyermek, mert szerintem ő annyit ér, mint mindkét világ. Én a lelkét nézem, és nem a bőre színét. Fénylő arany ő, akit a bolondok irigysége tett fekete vashoz hasonlónvá. Könnyen lemondta róla, mert olcsón szerezted – nem láttad a gyöngyöt, nem nyitottad fel a kagylóhéjat.”

Rumi – *quddisze szirruh* – az igazi irgalmat és szeretetteljességet mutatja be ebben a történetben. És azt is pontosan leírja, hogy egy emberi lény értéke nem mérhető. Minden, amit ez a világ tartalmaz, értéktelen egy emberi lényhez viszonyítva, aki elérte a szabadság horizontját.

Tanítóm, Yemen Dede ortodox keresztény volt, mielőtt az Islámot felvette volna. Rumi Mesznevijének gyümölcseként érett meg szívében a vezetés. Szíve annyira érzékeny volt, és annyira tele a lángoló szeretettel Mohammed Próféta ﷺ iránt, hogy teljesen magáévá tette a Próféta ﷺ és Társai viselkedésmódját. Spirituális állapotát jól példázza a következő történet:

Egy napon az egyik tanítványa megkérdezte tőle:

– Tanító, mit választanál: hogy elkövess egy bűnt, vagy hogy leprás legyél?

Yemen Dede azt válaszolta:

– Jobban szeretném, hogy porrá égjek, mint azt, hogy elővigyázatlanul megszakítsam, akár csak egyetlen pillanatra is, a Prófétához ﷺ és Allah barátainak spirituális világához fűző kötelékemet!

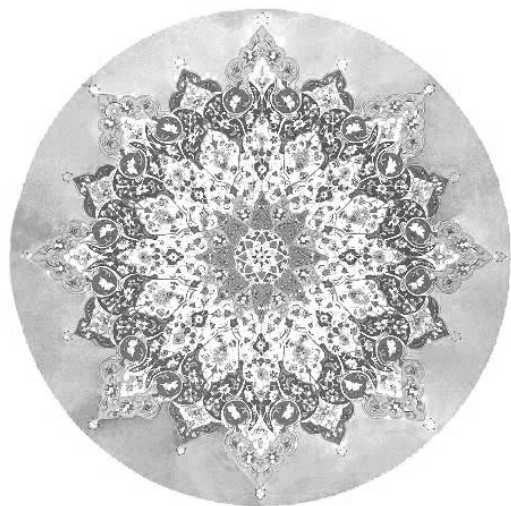
Létezhet-e ennél világosabb kifejezése a Mohammed Próféta ﷺ által megtestesített irgalomnak és szeretetnek?

Ó, Allah, add, hogy a Te Kegyelmed legyen szívünk végtelen kincse. Ámin.

A decorative border at the top of the page, featuring a repeating pattern of stylized flowers, leaves, and vines in a dark grey color against a lighter background. The border has a scalloped, arched bottom edge.

Légy Ember,
Ember!

*Menj ki a temetőbe, és ülj le egy kicsit.
Hallgasd a némák hangjait!*

Rumi

Egy ember egyszer ellátogatott egy nagyvárosba. A piacon járva beért a parfümkészítők utcájába. Az utcát megtöltötte a rózsolaj és más drága illatszerek kipárolgása. Az ember még tett pár lépést, de megszédült az illatoktól, és ájultan hanyatlott a földre.

A tömeg összegyűlt körülötte. Próbáltak segíteni rajta. Néhányan a szívverését ellenőrizték, mások a csuklóit dörzsölték, és rózsavízzel töröltették az arcát – mindhiába, mert sehogy sem tért magához. Minden erőfeszítés hiábavalónak bizonyult, hiába szagoltattak vele bármilyen illatot. Sőt, az állapota csak egyre rosszabbodott. Végül, amikor látták, hogy nem tudnak segíteni rajta, a rokonait kezdték keresni, de nem találtak egyetlen egyet sem. Később, már délután, arra járt egy bőrcserző, és felismerte az ájult embert. Odament a tömeghez, és így szólt:

– Vigyétek el tőle a rózsavizet! Én ismerem betegségének okát. Hagyjátok! Hamarosan visszajövök, és megoldom a gondot.

A bőrcserző hamarosan vissza is tért, kezében egy marék trágyával. A trágyát az ájult ember orra alá tartotta – és mindenki legnagyobb csodálkozására, az magához is tért. Egy kis idő múlva felkelt, és a bőrcserző oldalán elhagyta a piacot.

Ennek a valószínűtlen gyógymódnak az a magyarázata, hogy az ájult ember is bőrcserző volt. Hosszú éveken keresztül hozzászokott

a kikészítés alatt álló bőrök avas bűzéhez. Amikor a parfümpiacra lépett, nem tudta elviselni a csodálatos illatokat, és elájult.

A MESZNEVI:

A bőrcserző a szennyhez szokva olyanná vált, mint a trágyában lakó bogár: érzéketlenné a rózsavíz illatára.

Az ő gyógyszere annak a szennynek a szaga, amelyhez már hozzászokott.

A bölcs és őszinte tanítók bölcs, őszinte szavakból, ámbrából és rózsavízből készítenek orvosságot az evilágban alámerült ember számára, hogy az Isteni Kegyelem kapuja megnyíljenek előttük.

De a kedves szavak és gyengéd gyógymód nem használ azoknak, akiket már elnyelt ez a világ – nem illő és nem hatásos, higgyétek el, ó, igazak!

Azon fáradozz ebben a rövid életben, hogy részt kapj a fényből, intésből, jóságból és szépségből! Ne temetkezz a trágyába, mint a férgek! Légy ember, ember!

A hajnali szellő illatokkal terhes, miután végigszaladt a virágoskerteken és rózsalugasokon. Azok, akiknek tiszta szíve túlcserdül a Legmagasztosabb Allahra vonatkozó valódi tudástól, ugyanígy tele vannak szeretettel és elragadtatással, amit könnyen megtapasztalhat az, aki társaságukban időzik. Szívük titka annyira érthető, amennyire a társaságukban időző kész megismerni azt, amit ők ismernek. Ne feledjük el, hogy a Barlangban alvó ifjak kutyája bejut a Paradicsomba hűsége miatt, ami arra készítette őt, hogy ott várakozzék alvó gazdáira a barlang bejáratánál.

Rumi a következőképpen beszél el a történetet:

A Barlang Ifjainak kutyája megszabadult a tisztátalanságtól a szeretet miatt. Királyok asztalához ülhetett.

Az a kutya megáldatott az isteni kegyelem italával, mert étlen-szomjan őrködött a Barlang bejáratánál.

Ehhez hasonlóan, de épp ellenkező eredménnyel, ha a szél romlott emberek között jár, másokhoz is elviszi gonosz kipárolgásukat. A szél ereje csökkenhet és csitulhat, de végül elér másokhoz is, és kellemetlenséget terjeszt köztük.

Ami a képmutatók közül sugárzik, akik megraboltattak a szolgálát és az ima minden lelki örömétől, nem más, mint a szív sötétsége. Ezt a sötétséget osztják meg egymással, és örömet találnak az ilyen társaságban.

Rumi, a nagy tanító azt mondta: „Menj ki a temetőbe, és ülj le egy kicsit. Hallgasd a némák hangjait!”

Ahogy a patkányt nem lehet rózsakertben tartani, ugyanúgy a méhet sem lehet kiszakítani megszokott környezetéből. Eledelét a virágokon találja, nem élhet távol tőlük. A Mindenható Allah minden nehézség nélkül gondoskodik összes teremtményéről, mind-egyiknek megadva a természetéhez illő környezetet.

Az emberi lények sem jelentenek kivételt e szabály alól.

A spirituális örökségben gazdag, nemes lelkek a Mohammed Próféta ﷺ keresztül tükröződő isteni tudásból táplálkoznak. A saját alantas vágyaik szolgálatában álló lelkeket viszont a tisztátalanság táplálja.

Abu Bakr, Allah legyen vele elégedett, Mohammed Próféta ﷺ arcát látva lenyűgözve mondta: Milyen gyönyörű! Abu Dzsahl²⁵ viszont, épp ellenkezőleg, csak gyűlöletet érzett a láttán. Ennek az a magyarázata, hogy mindketten saját valódi természetük tükröződését látták a Próféta ﷺ tükrében.

Allah barátai, akik a próféták örökösei ebben a világban, azt mondták: „Jól kifényesített tükrök vagyunk, amelyben mindenki a saját tükörképét látja meg.”

25. Abu Dzsahl: az Iszlám egyik legnagyobb ellensége Mekkában

A valódi tükör nem hazudik, és nem torzítja el a tükörképet. Legbelső természetének része, hogy nem tud szépnek mutatni olyasmit, ami csúnya, vagy csúfnak olyat, ami szép. A tükörkép mindig annak pontos mása, amit tükröz. És ilyenek Allah barátai is. Amit a tükörben látunk, azt látja Allah is. A lehető legmélyebb értelemben objektív és igaz. Aki rájuk tekint, az bennük nem más lát, mint saját létezésének valóságát.

Sejkh Niyazi Miszri – *quddisze szirruh* – is azt mondta, hogy szíve olyan, mint egy tükör:

Tükör vagyok az emberek között, igazat lát egy pillanatilag a belé tekintő.

Amit lát, az nem más, mint saját maga képe – legyen akár szép, akár rettentő.

Rumi azt mondta:

Hogyan is rejthetné el a tükör vagy a mérleg az igazságot, attól féelve, hogy megbánt valakit?

A tükör és a mérleg nemes mércék. Ha ezer évig is szolgálnád őket, és utána arra kérnéd, hogy változtassák meg az igazságot a kedvedért, így vágnának vissza: „Ne neved bajszodon és szakálladon! Mit neked tükör és mérleg, ha megtévesztésre és csalásra vágysz! Allah azért teremtett minket, hogy általunk megismerhesd az igazságot. Ha nem azt tükröznénk, mi hasznunk is lenne, ó, ifjú ember?”

A sebesült vagy beteg ember nem képes saját magát meggyógyítani, ezért orvosra van szüksége. Ugyanez igaz arra, ki spirituálisan beteg vagy sérült – neki egy tökéletes ember (inszan-i kamil) gondjaira kell bíznia magát, olyan orvosra, aki tudja, hogyan lehet a szívet megtisztítani.

Vannak, akik azt hiszik, hogy már elérték a spirituális tökéletességet, és próbálnak alázatot mutatni. Saját hibáikat és gyengeségeiket hangoztatják. De viselkedésük nem őszinte. Csak másokat

próbálnak lenyűgözni. Aki valódi állapotukat mélyebben megvizsgálja, önimádattal és arrogáns büszkeséggel teli szívet láthat.

Rumi azt mondja: „Ennek a mocsárnak a lecsapolásához elengedhetetlen egy tökéletes tanító segítsége és tanításai.”

Egyesek azonban azt gondolják, hogy az önimádat és az arrogáns büszkeség fölé emelkedhetnek pusztán azzal, hogy könyveket olvasnak. Ez éppen olyan hozzáállás, mintha egy súlyosan beteg ember csupán azáltal próbálna meggyógyulni, hogy elolvas néhány könyvet. Pedig megfigyelhetjük, hogy még az orvos is más orvosok gondjaira bízta magát, ha betegség támadja meg. Hasonlóképpen, egy bíró sem ítélet saját maga felett, hanem meg kell jelennie a tárgyaláson, és egy másik bíró hoz ítéletet ügyében.

Akik az igazságot csupán saját eszükre támaszkodva próbálják megragadni, azok olyanok, mint a gyermek, aki az égen repülő madár árnyékát kergeti. Nem ismervén az igazságot, feleslegesen fárasztják ki magukat azzal, hogy lázasan hajszolnak egy puszta árnyat. Az a vadász, aki nem lát elég tisztán, találmra lövöldöz, eredménytelenül kimerítve ezzel saját magát és nyílvessző-készletét is.

Sokan vannak, akik elpocsékozták nyílvesszőiket. Pedig életük drámájában ezek a nyílvesszők többet értek, mint a saját súlyuk aranyban. De ők olyanok, mint az értéktelen játékszerekkel játszó gyermek. Aki egész életét evilági javak hajszolásával tölti, az nem ismeri fel, hogy ez a világ csak a valódi árnyéka. Ezért, aki elfeledkezik vagy nem vesz tudomást a valóságról az illúziók hajszolása közben, az egy elpocsékozt élet után üres kézzel és üres szívvel marad magára a sötétségben.

A Mindenható Allah megbízott szolgálói, az igaz vezetők megmenthetik az embert ezektől az illúzióktól. Ezek a vezetők az isteni fényt képviselik. Az intelligens ember követi az ő tanácsukat és az ő útjukat, hogy megmeneküljön attól, hogy életét semmire pocsé-

kolja el. Megmeneküljön egy olyan élettől, ami nem más, mint állandó, hatalmas üresség és üres illúziók hajszolása.

Az arrogáns büszkeség, az önimádat és öndicséret ott van minden emberben. Ez az arrogancia abból származik, hogy jobbnak tartjuk magunkat másoknál. De a természetünkben mélyen gyökerező hajlam ellenére, ha valódi spirituális útra lépünk, felismerjük, hogy a tökéletesség egyedül a Mindenható Allah sajátja, és mindent, amink van, Ő bízott ránk, hogy gazdálkodjunk vele.

Zaid ibn Haritha, Allah legyen vele elégedett, rabszolga volt, akit a Próféta ﷺ szabadított fel. Eredetileg áldott anyánk, Khadidzsa ؓ vásárolta őt, és ajándékba adta a Próféának ﷺ. A Próféta ﷺ pedig visszaadta szabadságát. Zaid azonban nem akart elszakadni tőle, mert megismerte páratlan jellemét és tanúja volt egyedülálló tulajdonságainak, ezért úgy gondolta, hogy őt szolgálni a legnagyobb megtiszteltetés és áldás. Még amikor az édesapja megtudta, hogy hol van, és eljött érte, hogy hazavigye a családjához, ő akkor sem volt hajlandó hazatérni vele, és azt mondta a Próféának ﷺ:

– Ó, Allah Küldötte, te vagy számomra minden! Senki nincs a világon, akit jobban szeretnék nálad.

És ezzel azt erősítette meg, hogy jobban szeretett a Próféta ﷺ szolgája lenni, mint szabadon élni a családjával.

Ezért a Próféta ﷺ szerette őt, törődött vele, és amikor a társaságában volt, a bölcsesség szavait osztotta meg vele. Zaid, Allah legyen vele elégedett, nagy elragadtatással hallgatta a Próféta ﷺ beszédét.

Mohammed Próféta ﷺ azt kérdezte tőle:

– Mi a hited kertjében burjánzó virágok jele? Le tudnál írni egy jelet nekem?

Azt felelte:

– Mióta elveszítettem érdeklődésemet az evilág iránt, napjaimat víz nélkül töltöm, az éjszakáimat pedig alvás nélkül. Úgy hatoltam át ezeken az éjszakákon és nappalokon, mint a lándzsa a pajzson. Közvetlen megtapasztalás által kerültem birtokába a biztos tudás titkainak. Ennek a tudatosságnak a végtelen pillanataiban látom, hogy ott az idő nem létezik. Egy óra annyi, mint egy évszázad. Minden látható dolog az Egyetlen, az Egyedülvaló megnyilvánulása. Ott nem létezik a nappal és az éjszaka. Ott csak az örökkévalóság létezik, kezdet és vég nélkül. Olyan világ ez, amely túl van a korlátozott emberi értelem horizontján, ahol nincs hely és nincs idő. Amikor először tapasztaltam meg ezt a pillanatot, úgy éreztem, mintha Uram Trónját látnám, és mintha a Paradicsom lakóit látnám, akik egymást látogatják, és a Pokol lakóit, akik gyűlölik egymást.

És Zaid hozzátette:

– Amikor elfordultam az evilági örömeiktől, Allah fényt adott a szívembe, és így nyilvánvalóvá vált az, ami korábban rejtve volt.

Rumi a Meszneviben így magyarázza Zaid ibn Haritha elragadtatását:

Zaid megkérdezte Mohammed Prófétát ﷺ: „Ó, Allah Küldötte, meséljek neked az Összegyűjtés titkáról, nyilvánvalóvá tegyem-e a Feltámadást még ma?

Hadd rántsam fel a függönyt, hogy spirituális lényegem Napként ragyogjon, hogy a Nap is elhomályosodjék általam, és megmutassam a különbséget a bőtermő pálma és a meddő fűzfa között!

Bemutatom a Feltámadás titkait, a tiszta aranyérmét és a réz-zel szennyezettet, a bal kéz felőli embereket, levágott kézzel, és felvillantom a hűtlenek és a hűségese követők színeit!

Feltárom és megmutatom a képmutatás hét bűnét egy olyan Hold fényében, amely nem fogy el és nem nyugszik le.

Felfedem az elátkozottak gyapjúhoz hasonló seregét, szólaljanak meg hát a próféták dobjai!

A Tüzet és a Kertet és a köztes birodalmat tárom a hitetlenek szeme elé.

Megmutatom a Kauthar²⁶ vizeit, hullámai az áldottak arcát mossák, hangjuk a fülükben cseng, és akik szomjasan futnak a Kauthar vize felé, megnevezem őket egyenként, válluk a vállamhoz ér, kiáltásuk fülembé szűr.

Szemem előtt a Paradicsom lakói ölelik át egymást, látogatják egymást a tisztelet és megbecsülés legmagasabb helyein, és a legszebb ajkáról kapnak csókokat.

És fülembet megsüketítik a jajkiáltások, a Tűzben lévő nyomorultak sikolyai.

És ez mind csak távoli példa. Felfedném tudásom mélységeit, de félek, hogy megsértem Allah Küldöttét.”

Így beszélt, bölcsen, elragadtatással és szenvedéllyel, a Próféta ﷺ pedig galléron ragadta, és így szólt: „Térj magadhoz! Fogd vissza a nyelved! Kimondtad a szavakat, amelyeket nem lett volna szabad kimondanod. Lelked tükre megmutatkozott külsődön. De ne feledd, a neked adott titkokat kiadni azt jelenti, hogy nem értetted meg őket. Allah egyik neve a Szettár (Elfedő). Tudd ezt, és ne áldozd fel ennek a tulajdonságnak az áldását azért, mert nem vagy képes megbirkózni azzal, ami neked adatott.”

A Próféta ﷺ szívét időről időre úgy eltöltötte az elragadtatás, hogy szinte el sem bírta viselni. Különösen akkor érezte a hatalmas terhet, amikor kinyilatkoztatást kapott. Amikor elragadtatása túllépett egy bizonyos határon, azt mondta a feleségének, Aisának, Allah legyen vele elégedett:

26. Kauthar: a Paradicsom egyik folyója

Légy ember, ember! ﷺ

– Ó, Aisa! Csordultig telt a lelkem. Gyere és beszéljess velem!

A vele folytatott beszélgetés által remélte, hogy állapota megkönnyebbedik, és visszatérhet az emberek világába.

Másrészt viszont, amikor az evilági gondok váltak túlzottá, így szólt Bilálhoz:

– Ó, Bilál! Mondd az imárahívást!

Így öltött alakot az emberi létezés fenntartásához szükséges spirituális egyensúly a két pólus között.

Különben Mohammed Próféta ﷺ nem tudott volna kiegyensúlyozott kommunikációt folytatni az őt követő karaván valamennyi tagjával.

Abu Bakr ؓ volt az, aki a legmélyebben elmerült a Próféta ﷺ spirituális világában. Gyakorta folytattak kettesben beszélgetést. Omár ؓ a következőképpen beszélt el tapasztalatait ezekről a beszélgetésekről:

„A Prófétához ﷺ mentem. Ő és Abu Bakr ؓ éppen beszélgetést folytattak a tawhiddel (isteni Egyedülvalósággal) kapcsolatos tudásról. Leültem közéjük, egy szót sem értettem a beszélgetésükből. Mintha nem is tudtam volna arabul. Megkérdeztem később Abu Bakrt ؓ:

– Miféle beszélgetés volt ez? Mindig így beszéltek Allah Küldöttével ﷺ?

Abu Bakr ؓ így felelt:

– Igen. Néha, ha egyedül vagyunk, ilyenek a beszélgetéseink Allah Küldöttével ﷺ.”

A Próféta ﷺ azt mondta: „Nekünk, prófétáknak az parancsolatott, hogy úgy beszéljünk az egyszerű emberekkel, hogy ők is megértsék.”

Egy másik hadísban pedig azt mondta: „Ne úgy beszélj az emberekkel, ahogy tudsz, hanem úgy, ahogy ők is megértik.”

Mohammed Próféta ﷺ mondásaiban a világot a „megtévesztés házának” (*dar al-ghurur*) írja le. Azon túl, hogy ez a világ becsapja az embert, még elbájoló (sakhkhara) és könnyörtelennek (*ghaddara*) is nevezi.

Általában nem vagyunk képesek arra, hogy megvédelmezzük magunkat ennek a hamis és múlandó világnak a megtévesztéseitől, annak ellenére, hogy gyakran tanúivá válunk valódi természetének, ami olyan, mint az árnyék, és amelyben a legbizonyosabb tény a halál. Olyan erős ez a megtévesztés, hogy még akkor sem ocsúdunk fel, amikor saját rokonaink halálát látjuk.

Annak a következménye ez, hogy ez a világ az elbájoló (*sakhkhara*), és megbűvöl minket. Megtévesztettségünk varázslatának eredménye.

Rumi ezt a varázslatot a következő szavakkal magyarázza meg:

Varázsló, aki ezer méter selymet lenget a holdfényben. És mikor elveszi az életed, mintha csak ezüstpénz lenne, akkor az életednek vége, a selyem eltűnik, és tőkéd elfogyott.

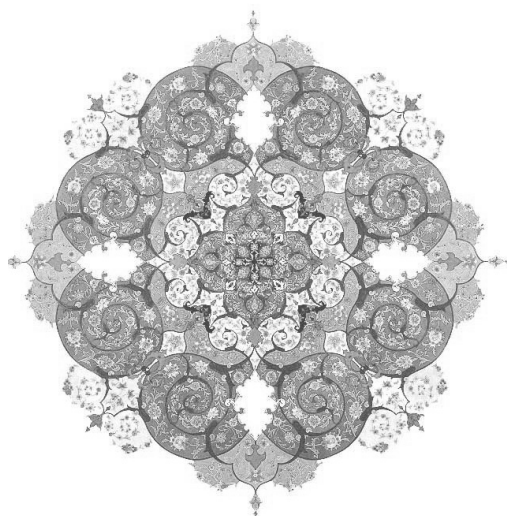
Ó, ti, akiket megbűvölt ez a világ! Allahnál keressetek menedéket, és mondjátok:

„Ó, Uram! A Te kegyelmed által, védelmezz engem az evilág varázslatától és vágyaitól!”

A decorative border at the top of the page, featuring intricate floral and vine patterns in a dark grey color against a lighter background. The border has a scalloped, arched bottom edge.

A Zsarnok
Jócselekedete

*Kivirágzik-e a kő akár tavasszal is?
Légy inkább olyan, mint a föld,
melyből rózsák, virágok fakadnak, ezer színben.*

Rumi

A szultán pénteki imára ment. Katonái botokkal verték az utcai tömeget, hogy utat engedjenek neki. Rákiabáltak a járókelőkre, ütötték-verték, rugdosták őket. Arra ment egy szegény ember is, és a katonák megütötték úgy, hogy kiserkent a vére. Nem tudta visszafogni magát, és rákiáltott a szultánra:

– Nézzétek ezt a zsarnokot! Allah óvjon meg minket attól, amit zárt ajtók mögött teszel, ha így viselkedsz mindenki szeme láttára! A mecsetbe mégis imádkozni, és azt hiszed, jót cselekszel? Ha ez a jócselekedeted, Allah tudja, milyen lehet a rossz!

Rumi azt mondja: „Ilyen a zsarnok jócselekedete. Képzeld csak el, milyen lehet a rossztette...”

A történelemben számos példát láthatunk a zsarnokok okozta sebekre, szenvedésre és fájdalomra. Hasonlóképpen, az igazságos és tiszta szívű uralkodók emberszeretetéről és irgalmáról is találhatunk történeteket. A történelem így emlékeztet minket arra, hogy értékeljük az ilyen uralkodókat, és mi magunk is így cselekedjünk.

A Boldogság Kora, az az időszak, amikor Mohammed Próféta ﷺ a Társai körében élt, és az igaz úton vezetett kalifák időszaka a prófétaság után páratlan közösségi példával ajándékozta meg az

emberiséget, olyan példával, amely a harmónia és boldogság időszaka, a szép viselkedés számtalan példájával megtöltve.

Amikor Omár kalifa, Allah legyen vele elégedett, a muszlimok közösségének vezetője lett, így szólt hozzájuk:

– Ó, emberek! Mit tennétek, ha elhagynám azt, ami helyes és igazságos?

Valaki felállt és azt felelte:

– Ó, Omár, ha eltévelyednél, a kardunkkal javítanánk ki!

Omár kalifa, Allah legyen vele elégedett, megörült a válasznak, és azt mondta:

– Hála legyen Allahnak, olyan barátaim vannak, akik kijavítanak, ha eltévelyedek!

Omár kalifának, Allah legyen vele elégedett, kalifátusa ideje alatt komoly anyagi gondjai voltak. Rendkívül szerény és alázatos életet élt, pedig közben az államkincstár túlsordult a pénztől és kincsektől.

A Próféta ﷺ társai közül néhányan azt javasolták Omár ﷺ lányának, Hafszának ﷺ, hogy az apja kapjon fizetést az államkincstárból, hogy anyagi szükségleteit fedezhesse. Amikor Hafsza, Allah legyen vele elégedett, átadta ezt az üzenetet apjának, Omár kalifa, Allah legyen vele elégedett, így felelt:

– Ó, leányom! Te Mohammed Próféta ﷺ felesége voltál. Emlékszel-e, mennyit evett és ivott a Próféta ﷺ?

Hafsza azt válaszolta:

– Annyit, amennyi éppen csak elég volt.

Omár kalifa, Allah legyen vele elégedett, folytatta:

– A két barátom (Mohammed Próféta ﷺ és Abu Bakr ﷺ) és én olyanok vagyunk, mint három utazó, akik egyazon ösvényen jártak. Egyikük (Mohammed Próféta ﷺ) elérte célját. A másik követte az

útján és csatlakozott hozzá. Én vagyok a harmadik. Ha nehéz terhet cipelek magammal, lehet, hogy nem érem el őket.

Sem az államkincstár egyre növekvő gazdagsága, sem a muszlimok által elfoglalt hatalmas földek nem vitték őt kísértésbe. Nem költött többet, mint azt a minimumot, ami az életben maradásához szükséges volt. Soha nem engedte, hogy az evilági javak hajszolása foglalja el, és amikor eljött a halála kijelölt ideje, kölcsönrel tartozott.

Az igaz úton vezetett kalifák ideje tele van hasonló példákkal. Ezt a korai időszakot az omajjád kalifák ideje követte, aztán pedig az abbaszid kalifáké. Ezt a két időszakot példa értékű és elszomorító események is jellemzik. Erre az időszakra esett Omár ibn Abdulaziz kalifátusa, aki igazságáról és szeretetteljességéről híres. Szomorú tény viszont, hogy ebben az időszakban olyan uralkodók is voltak, akik Mohammed Próféta ﷺ unokájának, Husszeinek ﷺ, majd később az Iszlám egyik legnagyobb vallástudósának, Abu Hanifának a haláláért is felelősek, akit halálra vertek azért, mert nem volt hajlandó egy igazságtalan ítéletről azt mondani, hogy igazságos volt.

Sejkh Szádi azt írja Rózsakert (*Gülisztán*) című könyvében:

Egyszer egy zsarnok uralkodó megkérdezte Allah egy barátját:

– Számomra melyik az istenszolgálat legjobb formája?

Allah barátja azt felelte:

– Az alvás. Mert amikor alszol, akkor legalább nem bántasz senkit.

Az alázat kívánatos tulajdonság, olyan, amit a Mindenható Allah minden szolgájában látni kíván. De meg kell jegyeznünk, hogy nem azért, mert az alázat által az ember barátságosabbá válik, vagy mert megbecsültebb lesz a társadalomban, hanem azért, mert elnyerheti általa a Mindenható Allah áldásait.

Rumi azt mondja: „Kivirágzik-e a kő akár tavasszal is? Légy inkább olyan, mint a föld, melyből rózsák, virágok fakadnak, ezer színben.”

Más szavakkal szólva, a tavaszból csak a földnek származik haszna. A termékeny föld számtalan virágot fakaszt. A kőhöz is eljön a tavasz – de virág vagy termés sosem fakad belőle.

Azok, akiknek a szíve kemény, sokban hasonlítanak a kőhöz. Még a dús májusi eső sem használ nekik, mert akik nem képesek az alsóbb éniüket féken tartani, azoknak az istenszolgálatuk nem szökken szárba és nem hoz virágot, hanem csak visszataszító, alantas vágyaikat tükrözi. Nekik az evilági vágyaik a Kábájuk.

A nagy vezetőket mindig nagy tudósok nevelték, akik mélyen a szívükbe vették a spiritualitás tiszteletét és a közösségük iránti felelősségérzetet és szeretetteljességet. Ezek voltak azok a tulajdonságok, amelyek különleges helyet biztosítottak a vezetőknél a világ történelmében.

Például Ertugrul Ghazi vezetőjeként a nagy sejkhet, Edebalit követte. Fiát, Oszmánt is hozzá küldte tanulni. Ertugrul Ghazi többek között a következő hasznos tanácsokat adta fiának:

„Ó, fiam, jól figyelj rám!

*Bánhatsz rosszul velem, de soha ne légy rossz a tanítódhoz,
Sejkh Edebalihoz!*

Ő a közösségünk Napja. Olyan mérleg ő, amely sosem hibázik.

Még ha ellenem lázadsz is, soha ne lázadj ellene!

*Ha ellenem lázadsz, összetöröd a szívemet, és szomorú leszek.
De ha ellene lázadsz, többé nem látlak meg, mert ha még megpillantanálak is, nem vesz észre a szemem.*

És ezeket a szavakat nem Sejkh Edeballi kedvéért mondom, hanem a te kedvéért.

Vedd úgy, hogy ezek a szavak az én végrendeletem.”

Sejkh Edeballi tanítványául fogadta Oszmánt, aki nagyon dinamikus fiatalember volt, és segített neki megízlelni a Mindenható Allah megismerésének (marifatullah) ízét. Olyan erkölcsi tulajdonságokat fejlesztett ki tanítványa szívében, mint a szerénység és emberszeretet, és ezáltal felkészítette arra, hogy egy világbirodalom alapítója legyen.

Ebből a szempontból nézve az ottomán birodalom alapítója valójában Sejkh Edeballi. Mivel a többi törzsnek nem volt olyan tanítója, mint ő, képtelenek voltak fejlődni. Az ottománok azonban fejlődtek, és államot alapítottak, és olyan világbirodalommal váltak, amely uralkodott az akkor ismert világ nagy részén. Hat évszázadon keresztül képviselték az Iszlámot az egész világon, és ez idő alatt igazságot osztottak mindenfelé.

Sejkh Edeballi a következő tanácsot adta az ottomán birodalom alapítójának, Oszmán Ghazinak, és rajta keresztül valamennyi jövőbeli vezetőnek:

„Ó, fiam!

Te vagy az uralkodó. Mi az alattvalóid vagyunk. A harag a mi jogunk, a türelem a tiéd... a mi szívünk összetörik, és te majd meggyógyítod, de fordítva nem lesz így. Mi vádolni fogunk, te pedig elviseled. Miénk a tehetetlenség és a hibák, a tiéd ezek elviselése. Miénk a vita, a félreértés, az ellenségeskedés, tiéd az igazság kötelessége. Miénk a rossz szavak, az alaptalan gyanúsítás és a félreértelmezés, tiéd a megbocsátás...

Ó, fiam!

Mostantól miénk a széthúzás, és a te feladatod az egyesítés. Miénk a lustaság, tiéd az intés, serkentés és megváltoztatás feladata.

Ó, fiam!

Terhed súlyos, munkád nehéz, hatalmad egyetlen hajszállal van hozzád kötve. Allah legyen a segítőd és áldjon meg téged. Tegyen téged hasznossá az Ő útján. Tegye ragyogóvá a fényedet. Adja meg neked, hogy ez a fény távoli földekre is elérjen. Adjon neked erőt ahhoz, hogy könnyedén hordozd terhedet, adjon neked észet és szívet ahhoz, hogy megvédelmezzon attól, hogy az igaz útról letévelyedj.

Azért kell dognunk, hogy valóra váltsuk azt, amit Allah ígért. Neked és társaidnak a kardotokkal kell megtisztítani az utat, mi, akik Allahot keressük, ötletekkel, tanáccsal és fohással teszszük. Meg kell tisztítani az utat az akadályoktól, hogy az emberek meglássák az igazságot.

A türelem rendkívül fontos. Egy vezetőnek tudnia kell türelmesnek lenni. A bimbó nem virágzik ki, mielőtt eljönne az ideje. Az éretlen gyümölcsöt nem lehet megenni, még ha meg is rágjuk, nem lehet lenyelni. A kard tudás nélkül olyan, mint az éretlen gyümölcs.

Embereid éljenek a tudással. Sose fordíts háttal a tudásnak. Mindig érezd át fontosságát. Ami megőrzi az uralkodót és az alattvalóját is, az a tudás.

A legnagyobb győzelem az, amit alsóbb éned fölött aratsz. Az ellenség maga az ember. A barát pedig az, aki ismeri saját alsóbb énjét.

A birodalom nem az uralkodó, a fia meg a testvérei tulajdona. A birodalom egyedül az uralkodóé. Miután meghal, nem a családjára száll, hanem arra, aki követi őt az uralkodásban. Őseink elkövetették azt a hibát, hogy még életükben elosztották a földet fiaik és testvéreik között. Ezért nem voltak képesek életben maradni, és nem engedhették, hogy mások életben maradjanak.

Aki ül, az nem tud könnyen mozdulni. Aki nem mozog, az lustává válik. Aki ellustul, az hajlamossá válik a hiábavaló beszédre, és a hiábavaló beszéd végül pletykába torkollik. És ha a pletyka elkezd

dődik, nincs menekvés... A barátból ellenség lesz, az ellenségből pedig rettenetes szörnyeteg.

Nem szabad hiába vért ontani. Alapos ok és cél kell hozzá. Mert a termőföldet nem vérrel kell öntözni.

Az ember ereje egy napon tovaszáll, de a tudása megmarad. A tudás fénye áthatol még a vak szemeken is, és tiszta látást ajándékozik nekik.

Ha a ló elpusztul, megmarad a nyerge. Ha az ember meghal, megmarad munkájának gyümölcse. Ne sirasd azokat, akik elhagyták ezt a világot. Sirasd inkább azokat, akik úgy hagyták el ezt a világot, hogy nem hagytak semmit maguk után. Ha valaki távozik, olyan örökséget kell maga után hagynia, amely folytatható.

Nem szeretem a háborút. Nem kedvelem a véröntést. De tudom azt is, hogy végül elkerülhetetlen kardot ragadni. De a fegyverfogás célja az élet megóvása legyen, ne pedig a kioltása. Különösen az bűn, ha ember ember ellen ránt kardot. Az uralkodó nem áll az ország felett, és egy háborúnak nem szabad csupán az uralkodó kedvéért léteznie.

Nincs jogunk a pihenéshez, mert az időnk nem végtelen. Időnk nagyon is korlátozott...

Csak a gyávák érzik magukat magányosnak. Ha a szántóvető tudja, mikor kell elvetni a magot, nem kell kérdeznie senkit a vetésről. Elég, ha tudja, hogy a föld készen áll.

Minden indok lényege a szeretet legyen. A szeretet a csendben lakozik. A kiabálás lehetetlenné teszi a szeretetet. Ha látnak, nem vagy képes szeretni.

Akik nem ismerik a múltjukat, azok nem fogják megismerni a jövőjüket sem. Oszmán! Tanuld meg jól a történelmet, hogy biztonságosan léphess előre. Ne felejtsd el, hogy honnan jössz, hogy mindig észben tudd tartani úticélodat..."

Ilyen értékek segítségével formálta Sejkh Edebali Oszmán jellemét. Muszáj volt megtennie, mert Oszmán nehéz helyzetben és nagy nyomás alatt volt. Vajon képes-e egyesíteni a csatlakozott türk törzseket, és egyensúlyt alakítani ki közöttük? A germánokra és mongolokra kellene inkább ügyelnie, vagy jobban szolgálja ügyét, ha Bizánc ellen harcol? Ezekben a fontos kérdésekben és még sok másban Sejkh Edebali megvilágította Oszmán útját, segítette és a megoldások felé vezette.

Az ottomán birodalom történelme során mindig nagy hangsúlyt helyeztek a trónörökösök nevelésére. Oktatásuk már egészen fiatal korukban elkezdődött, mindig a kor legnagyobb tekintélyű tudósa alatt. Spirituális és erkölcsi fejlődésüknek mindig különös fontosságot tulajdonítottak. Ennek az volt az egyik legfontosabb oka, hogy megértették: az állam fennmaradásának feltétele az igazságos uralkodás. Ezért, mivel az ottomán birodalom vezetését fogják rájuk bízni a jövőben, erkölcsi integritásuk volt a legjobb garancia a közösség életképességére és stabilitására. És amikor a trónörökösből szultán lett, tanítóik tovább folytatták nevelésüket, és ugyanolyan elvek alapján vezették őket továbbra is – akár intéssel és megrovással is. Például Aziz Mahmud Hüdayi számos levelet írt III. Murad szultánnak, hogy figyelmeztesse és intse. Némelyikben még kemény szavakat is használt vele szemben.

A következő példák jól mutatják, milyen figyelmeztetéseket kaptak a szultánok. Például az volt a szokás, hogy amikor a szultán lejött a palota lépcsőin, egy udvaronc így kiáltott: Sokáig éljen a szultán, és áldassék meg jó szerencsével!

Máskor, ha a szultán mecsetbe ment, nagy tömegben kellett átvágnia, akik az út mentén kettős sorokban állva éltették és ünnepelték őt. De hogy túlzottan el ne bízta magát, a szultánnak kijelölt testőrei voltak, akik ilyenkor halkán figyelmeztették: „Tartóztasd meg magad a büszkeségtől, ó, szultán. Mert Allah bizonytalán hatalmasabb nálad.”

Az ottomán birodalom története fényesen ragyogott olyan tudósok idején, mint Sejkh Edebali, akik a szultánok jellemét alakították és irányt szabtak a nemzet vezetésének. Konkrét tanácsaikkal és általános példájukkal az ottomán közösség hihetetlenül befolyásos tagjai voltak.

A későbbi történelem során mások vették át azt a szerepet, amit Sejkh Edebali Oszmánnál betöltött: Emir Sultan vezette Yildirim szultánt, Hadzsi Bajram Veli II. Muradot, Aksemszeddin Fátih Szultán Mehmedet, Mehdi Pasa II. Bayazidot, Ibn Kemal Pasa Yavuz Szelim szultánt, Merkez Efendi és Szunbul Efendi Kanuni Szulejmán szultánt Aziz Mahmud Hüdayi III. Muradot, I. Ahmedet és IV. Muradot.

A királyi történészek a következő eseményt jegyezték fel Yavuz Szelim szultánnal kapcsolatban: amikor Yavuz győzelmes hódítóként Egyiptom földjére lépett, az emberek összegyűltek az utcán, hogy a szultánt láthassák. Yavuz azonban nem a menet élén haladt, hanem szerényen, hátul, a katonái között. Külseje és ruhája megkülönböztethetetlen volt a körülötte lévő közkatonáktól. Máskor, amikor Egyiptomból tért haza, Damaszkuszban ment pénteki imára. Az imám így jelentette be az új szultán nevét:

– A Két Sérthetetlen Szentély uralkodója! (Hakim al-Haramain al-Sarifain)

amikor a szultán ezt hallotta, könnyekkel a szemében mondta:

– Nem, nem! Éppen ellenkezőleg: a Két Nemes Szentély szolgálója vagyok. (Khadim al-Haramain al-Sarifain).

Később, amikor Isztanbulhoz közeledett egy reggel, rájött, hogy ha fényes nappal lép a városba, az emberek éltetni és ünnepelni fogják. Ezért azt mondta a tanácsadójának, Hasszán Dzsannak:

– Várjunk, míg leszáll az éj, és az emberek aludni térnek. Akkor lépek Isztanbulba, amikor az utcák üresek, hogy le ne győzzön a halandó lények ünneplése...

Megfigyelhetjük, hogy élete során Yavuz Szelim oroszlánként harcolt a Sínai sivatagban, alázatos és hálás hívőként viselkedett, amikor Kairóba lépett, és mély lelki életet élő szúfiként Isztanbul falai előtt. Azt mondta Hasszán Dzsannak:

A világ szultánjává válni felesleges harc.

Többet ér, ha Allah barátjának szolgálja vagy.

A tanácsadója, Hasszán Dzsán, így írja le Yavuz Szelim szultán halálát:

„Sömör keletkezett a hátán, ami gyorsan terjedt egész testén, és felemésztette a húsát, átlyukasztva testét. A lyukon keresztül látszott a mája. Nagy fájdalmai voltak. Közel húzódtam hozzá, és azt mondtam:

– Ó, szultánom! Azt hiszem, eljött az ideje, hogy Allahhoz menj.

Felém fordult és meglepődve nézett rám:

– Hasszán, Hasszán! Mit gondolsz, eddig kivel voltam? Olvasd nekem inkább a Jászín szúrát...

Úgy szállt el utolsó lélegzete, hogy közben a Jászín szúrát olvastam neki...”

Uralkodása kilenc évének fényes győzelmei és az emberek ünneplése nem győzte le és nem rontotta meg őt. Életének egyetlen célja az volt, hogy Urát szolgálja.

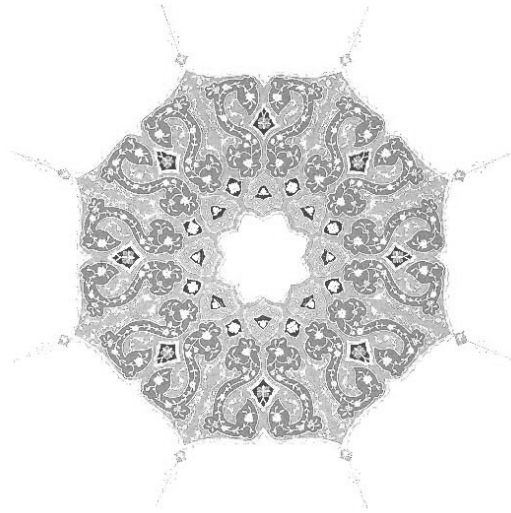
Ó, Urunk! Vezess minket, és tarts meg minket a Te szolgálótdban. Ez az igazi uralkodás.

Ámin.

Rabságból
a
Szabadságba

*Áldott a szerelmesek egymás utáni vágyakozása.
Kiváltképp, ha Lejla az, aki vágyakozik,
és Medzsnún az, aki után vágyakoznak.*

Rumi

Egy kereskedőnek volt egy gyönyörű papagája, amelyet egy kalitkában tartott és nagyon szeretett. Egy napon a kereskedő úgy döntött, hogy Indiába utazik, üzleti útra. Kedves, jólelkű ember volt, ezért minden szolgájától megkérdezte, hogy mit szeretne ajándékba. Mindenki kért valami ajándékot tőle, ő pedig megkérdezte kedvenc papagáját:

– És neked hozzak-e valamit Indiából?

A papagáj azt felelte:

– Nem, csak add át üdvözlétemet a rokonaimnak, és mondd el nekik, hogyan megy a sorom.

Ezzel a rab madár azt akarta üzeni az indiai papagájoknak: „A papagáj, aki úgy szeret benneteket, csapdába esett. Most fogoly egy kalitkában, egész életére. Azzal, hogy üdvözlétét küldi nektek, a ti vezetéseteket kéri, segítséget és tanácsot. Tisztességes dolog-e, hogy ő egy kalitkába legyen bezárva, míg ti boldogan repkedtek a zöld erdőkben, pompás virágok között? Ő a börtönben van, ti a rózsakertben. Ez lenne a hűség és barátság? Elfogadható, hogy ő egyedül szenvedjen egy idegen földön, és magányosan haljon meg? Ó, papagájok vezére! Ne feledkezz meg szerencsétlen rokonodról, míg a harmattól friss hajnali mezők felett repülsz. A barát vágyako-

zása barátja után áldott dolog, sokszoros áldásra méltó. Különösen akkor igaz ez, ha Lejla az, aki vágyakozik, és Medzsnún az, aki után vágyakoznak. Ó, ti papagájok, akik egy csapatban éltek és együtt repültök! Amíg ti szabadon szárnyaltok, az én szívem vérzik a kalitkában. Ha boldoggá akartok tenni, igyatok néhány cseppet helyettem az életadó vizekből, és szerencsétlen testvéretek emlékére hintsetek pár cseppet a földre.”

A kereskedő elfogadta a papagáj kérését. Amikor Indiába érkezett, látott néhány papagájt a faágakon. Odakiáltott nekik, és átadta papagája üdvözlését.

A szavai mögött rejlő jelentés, a kalitkába zárt rab madár kiáltása és könnyei megérintette India szabad papagájainak szívét, olyannyira, hogy egyikük megremegett az ágon ülve, levegőért kapott, majd holtan zuhant a földre.

A kereskedő megdöbben. Megbánta már, hogy átadta madara üzenetét. Azt gondolta magában: „Egy élőlény halálát okoztam. Bűnt követtem el. Ez a madár valószínűleg az én papagájom rokona volt. Miért is tettem ezt? Miért is adtam át az üzenetet, miért bántottam ezt az ártatlan madarat a szavaimmal?”

Amikor a kereskedő hazatért, még mindig döbbenten mesélte el a madarának, hogy mi történt Indiában. Aztán hozzátette:

– Ó, papagájom! Még mindig bánom, amit mondtam, csak tördelem a kezem kétségbeesésemben. De mi haszna már a megbánásnak, ha a tettet elkövettem...

A fogoly papagáj gazdája híreit hallgatta, és amikor azt hallotta, hogy mi történt az indiai papagájjal, egész testében megremegett, és élettelenül zuhant a kalitka aljára. A kereskedő, amikor ezt látta, nagyon felindult, és hangos, kétségbeesett siránkozásba kezdett:

– Ó, gyönyörű papagájom! Ó, te csodálatos hanggal megáldott madár! Mi történt veled? Mi lelt? Ó, társam! Ha Salamon királynak ilyen madara lett volna, sosem pillantott volna más madárra!

A kereskedő azért sírt, mert rádöbbsent, hogy a papagáj volt örömeinek forrása. Sokat beszélt hozzá, és vele osztotta meg legféltettebb titkait. Most pedig zokogva mondta magának:

– Allah az, Aki ad, és Allah az, Aki elvesz...

Szívét égette a madarától való elválás. Kétségbeesetten kereste a megoldást, mint az az ember, aki a tenger fenekére süllyed, de félelmében nem meri elengedni a hínárt. A nyelvét vádolta:

– Ó, nyelvem, két halál okozója is vagy! Nagy kárt okoztál nekem. Mit is mondhatnék neked! A pusztítás és a gyümölcs forrása is vagy. Meddig borítod még lángba learatott termésemet? Ó, nyelvem, a szívem meghasadt miattad. Bár engedelmeskedik neked minden körülmények között, szenved is tőled. Néha a kincsek végtelen forrása vagy, mint Allah barátjának nyelve, máskor a végtelen fájdalomé és szenvedésé! Ó, te könnyörtelen! Elég vagy ahhoz, hogy a kígyót kicsald a fészkeből, és az embert kitérítzd a vallásából! Hát megkönyörülsz-e, vagy úgy döntöttél, hogy nyilaiddal engem is célba veszel és elpusztítasz?

Végül, hosszas és fájdalmas sírás után kivette a madara tetemét a kalitkából, és azon kezdett gondolkodni, hogy milyen méltó helyre temethetné.

Ebben a pillanatban a papagájba hirtelen visszatért az élet – hiszen nem is pusztult el, eddig csak holtnak tette magát. Most szárnyra kelt, és kényelmesen elhelyezkedett egy faágon.

A kereskedő megdöbbsent, és nem értette, hogy mi történt. Megkérdezte a papagájt:

– Ó, papagájom! Allah nevére kérek, magyarázd el, mi történt veled valójában. Mit tanultál az indiai papagájtól, ami arra indított, hogy elszomorítsd a szívemet? Mi a titok tetteid mögött? Magyarázd el nekem, hogy én is tanulhassak az üzenetből.

A papagáj így felelt:

– Az a papagáj, akinek átadtad az üzenetemet, a tettein keresztül válaszolt nekem. Tanácsot adott, és tanácsa, mint az életadó víz forrása csillapította égő szívem fájdalmát. Az üzenet azt mondta: „Gyönyörű hangod fogságod oka. Ó, te aki daloddal felvidítasz ifjakat s véneket! Ó, te, aki örömeveled szórakoztatod őket! Hallgass egy kicsit, és gondolkodj el helyzeteden. Hagyd el a dalt! Halj meg, mint én, és megmenekülsz a rabságból.”

A papagáj így folytatta:

– Ó, gazdám! Megmenekültem a fogságból, és most visszatérek a hazámba, szülőföldemre. Ha te is azt az utat választod, amit én választottam, megszabadulsz tested börtönéből, elnyered szabadságodat, hazatérhetsz, vissza, a valódi otthonodba, a Paradicsomba, ahonnan ősapád, Ádám származott. Megszabadulsz ettől a testtől, amely porból van, és a mennyekbe emelkedhetsz.

A kereskedő lelkét megérintették ezek az ihletett szavak. Azt mondta magának: „Ez a vezetés és ez a tanács elegendő nekem. Mostantól fogva én is a papagájom útját követem, mert megértetem, hogy ezen az úton folyik az életadó víz forrása, amely örök életet ad, a fényre és természetem végső igazságának megértésére vezet.”

Ebben a történetben a kalitkában ülő papagáj a lelket jelképezi, amelyet fogságban tart a test és az alsóbb én. India papagájai Allah barátait jelentik, akik elfordultak ettől a múlandó világtól és továtúnő örömeitől, és megszabadultak az anyagi világ rabszolgaságából.

Az indiai papagájok tanácsát pedig, amit a kalitkába zárt papagájnak küldtek, így kell értenünk: „Halj meg a halálad előtt”. Ez Mohammed Próféta ﷺ tanácsa, amelyet meg kell fogadnunk, mert csak így érhetjük el a valódi sikert. Rumi – *quddisze szirruh* – azt mondta:

„Halj meg, hogy az Igazság reggelére ébredhess!”

Mintha az indiai papagáj azt üzenete volna a rab madárnak:

– Halj meg! Más szavakkal szólva, szabadulj meg az evilági vágyakhoz való kötődéstől, mielőtt még elérkezne fizikai halálod pillanata. Tudd meg, hogyan kell meghalnod akaratod használatával, vágyaid megfékezésével. És lélekként küzdj a valódi életért, új horizontokon szárnyalva!

Az evilági élet csak fizikai börtön annak, aki nincs tudatában annak, hogy honnan jön, valódi természetének és a benne rejlő kincsnek. A valódi élet csak akkor kezdődik, ha az ember megfékezte és szilárdan ellenőrzése alatt tartja vágyait. Ez nem más jelent, mint az alsóbb én halálát, és a létezés valódi jelentésének felfedezéséhez vezet.

Ezért mondja Rumi:

Az élet madarának története a kereskedő papagájáéhoz hasonló.

Ó, te vigyázatlan! Halj meg, mint ez a madár, és megmenekülsz. Ha olyan vagy, mint a búzaszem, a madarak meglátnak és felfalnak. Ha olyan vagy, mint a rózsa, a gyermekek meglátnak és leszakítanak.

Takard el magad, rejtőzz el távoli helyeken! Rejtsd el rózsádat, hogy a fal tövében növekvő fűnek véljék. Kerüld a hírnevet, ne büszkélkedj. Őrizd meg szerénységed, és ne vágyj semmire. Így védve leszel a gonosz tekintetektől és a szabadságod is megmarad.

Aki a piacon mutogatja szépségét, bajba fog kerülni. Ez a viselkedés vonzza a gonosz tekinteteket. Barátaid és ellenségeid is pusztulásod okai lehetnek, bár másképpen. Az előbbieket a túlzott dicséret által, utóbbiak irigységből. Csak úgy győzheted le mindkét veszélyt, ha megszabadulsz a létezés láncából.

Ahhoz, hogy megmeneküljünk az evilági létezés láncából, meg kell halni, vagy legalábbis úgy kell viselkedni, mintha meghaltunk volna – vagyis, önként és tökéletesen alá kell vetnünk magunkat a Mindenható Allah akaratának. Ezért határozta meg Dzsunaid

Baghdadi a szúfik útját ezekkel a szavakkal: Allah elpusztít saját magadban, és feltámaszt saját Magában. Ez a taszavvuf.

Amikor a szolga megtisztul az evilági dolgoktól és elmerül az isteni fényben, legyőzi minden gondját, de a gondok nem győzhetik le őt. Például az a víz, amely elpusztította Noé عليه السلام vagy Mózes عليه السلام ellenségeit, nekik nem ártott, és a tűz, amit az elpusztítására gyűjtöttek, rózsakertté változott Ibrahim عليه السلام számára. Ezek az események nem véletlenek voltak, hanem Allah csodái, amelyek az Ő segítségét és nagylelkűségét példázzák tiszta szívű szolgálói felé. És ez csak a kezdet, mert ezek a történetek tele vannak más leckékkel és bölcsességgel is.

Másrészt viszont, ezek a történetek alátámasztják azt is, hogy az isteni segítség eléri azokat, akiknek szükségük van rá, vagy akik megérdemlik. Allah szolgájának meg kell tisztítani szívét az alsóbb énjétől. Ezzel elúzi a sátánt a szívéből, mert elszakítja mindentől, Allahot kivéve. Ez után a hívő képes lesz Allahhoz fordulni, és megtölteni szívét a Rá való emlékezéssel.

Nem szabad azonban elfelejtenünk, hogy az Allahra való emlékezés nemcsak az Ő Neveinek ismétlését jelenti, hanem a Rá vonatkozó valódi tudást, amely az Ő megnyilvánulásait a hívő egész létezése fölé helyezi.

Az Allahról való folyamatos megemlékezés olyan szintre emeli a hívőt, hogy felismeri: a megemlékezés a szív egyetlen valódi funkciója és igazi célja, amelyre mindenek felett teremtve lett. A szív válik a Mindenható Allahra való emlékezés tükrévé.

A megemlékezés valósága túl van a betűkön, szavakon és hangokon. Azért van ez, mert a szív lényege vagy legbelső magja isteni. Olyan spirituális lényeg, amelyet nem lehet kizárólag fizikai tulajdonságokra korlátozni. Ez a kettő, a szív és a megemlékezés, együtt eltávolodik a fizikai formától és alaptól, egyesül és eggyé válik. Ezen a ponton a megemlékezés beborítja a szívet, mint egy

védelmező burok, és megvédi mindentől, ami nem a Mindenható Allah. Ezért a szív semmivé lesz, amikor a Mindenható Allahra emlékezik. Minden eltűnik, kivéve Allah, Akire a szív emlékezik. Ez a *fena* állapota. Olyan állapot ez, amelyben Allah és a Róla megemlékező közül eltűnik minden, ami múlandó, és csak az Örökkévaló marad meg. Ez a szív állapotának beteljesedése, amikor a szerető a Szeretettel egyesül.

A Kegyes Korán azt mondja: „*Akik hisznek, és akiknek a szíve nyugalmat talál az Allahról való megemlékezésben - bizony a szívek az Allahról való megemlékezésben nyugalmat találnak.*” (13:28).

Egy másik ája ugyanezt hangsúlyozza: „*Mert azok a hívők, akiknek, ha Allahot említik, remeg a szívük, és amikor az Ő jeleit olvassák nekik, a hitük megerősödik, és teljesen Urukra hagyatkoznak.*” (8:2)

És a következő ája pedig Allah barátainak állapotát írja le a Túlvilágon: „*Bizony, Allah barátainak nem kell félniük, és nem fognak szomorkodni*” (10:62).

A kalitkába zárt madár végül úgy érte el a szabadságot, hogy megértette a szimbólumokban rejlő üzenetet, és aszerint cselekedett.

Valójában a lélek a fizikai létezés kalitkájába van bebörtönözve. Nem egyetlen, hanem sok ezer madár száll be ebbe a kalitkába, és repül ki belőle. Ezek a madarak a szenvedélyek, fizikai vágyak és hamis aggodalmak. Ezek azok a vágyak, amelyek saját érdekükben élősködnek az emberen, hízelegnek neki és igyekeznek megtéveszteni. Mindegyikük számos dolgot sugall az embernek.

Egyesek közül azt suttogják:

– Én vagyok az igazi barátod!

Mások azt mondják:

– Nem, én vagyok a barátod és valódi társad!

Megint mások pedig így hízelegnek:

– Mindkét világ neked teremtetett! Mi csak szolgák vagyunk, ajtódban állva lessünk parancsaid.

Egyesek pedig képmutatón vágják rá mindenre, amit mondasz:

– Igazad van!

A példák száma végtelen. De sajnos az éretlen lelkű embereket, akik szerelmesek a saját ketrecükként szolgáló fizikai létezésbe és testükbe, megtévesztik ezek a suttogások. Rendkívüli fontosságot tulajdonítanak saját maguknak. Ezek a szerencsétlenek nem veszik észre, hogy a Sátán veszélyes és bonyolult megtévesztésének áldozatai. A hízelgő megjegyzések, amelyek alsóbb énünket erősítik, olyanok számára, mint a legszebb zene. De még ha most az öröm forrásának tűnnek is, végül pusztító tűzzé változnak. Akik nem képesek megérteni ennek a pusztító tűznek a természetét ezen a világon, azok megértik valódi természetét, amikor a Tűz lángjai között lesznek a Túlvilágon. A haláluk pillanatában már túl késő lesz gondolkodni, és a valódi megértés utolsó kiáltása valódi végzetüknek csak a jele lesz majd.

Ali kalifa azt mondta: „Két dolog pusztít el egy embert: ha az alsóbb énjének vágyait követi, és ha élvezettel hallgatja a neki szóló hízelgést és dicséreteket.”

Allah csak azoknak ad örök boldogságot a következő világon, akik nem viselkednek arrogáns büszkeséggel, nem okoznak romlást a földön, hanem akik a Mindenható Allah szeretetét táplálják szívükben. Akik eltávolodnak a spirituálisan áldott alázattól, és helyette gonosz tulajdonságokat vesznek fel, azok nem menekülhetnek attól, hogy olyanná váljanak, mint a Fáraók. Ezért alázattal kell viselkednünk, hogy megmeneküljünk a szégyenletes végtől.

Az alázat áldásai sokfélék. Az alázatos ember nagylelkű. A nagylelkű ember irgalmas. Az irgalmas ember szíve tele van azzal

az örömmel, amit mások szolgálata szerez neki azáltal, hogy Allah áldásait hozza el. Aki viszont híjával van az alázatnak, az híjával van ezeknek a csodálatra méltó tulajdonságoknak is.

A megértés az alázat segítségével bontakozik ki az emberben, és ez segít abban, hogy könnyedén megkülönböztesse barátait az ellenségeitől. Az alázat segítségével még azt is megértheti egy napon, hogy ez az, ami segít abban, hogy megszabaduljon az alsóbb énjén alapuló hatalomvágytól, a hírnév és rang szeretetétől, és abban a pillanatban megérti, hogy akik hízelegnek neki, azok valójában ellenségei. Nem fogja többé kedvelni őket, és úgy menekül előlük, akár az oroszánoktól.

Ezért Allah szolgájának azon kell igyekeznie, hogy közel legyen Allah barátaihoz, akik olyanok, mint a szív tükrei, és a belénk tekintő valódi tulajdonságait tükrözik. Az ő vezetésükkel az embernek azon kell munkálkodnia, hogy mélyen magába lásson, és felismerje alsóbb énje megtévesztéseit. Szívének szemeivel kell figyelnie Allah barátainak viselkedését, és mindent meg kell tennie, hogy tanuljon belőle, ugyanakkor pedig eltávolodjék alsóbb énje suttogásától, és távol maradjon a hibáktól.

Tudnia kell, hogy Allah barátainak szava és viselkedése tele van bölcsességgel. Szimbólumokon és jeleken keresztül adják át titkaikat, mert nem akarják zavarba hozni azokat, akik még nem készek a tanulásra, viszont nem akarják megfosztani a tanulás lehetőségétől azokat, akik már felkészültek. Ezeket a szavakat csak azok értik meg, akiknek a szíve tiszta. Akik nem készültek még fel, azok csak a szavakat hallják.

Abu Huraira, Allah legyen vele elégedett, azt mondta: „Kétféle tudást kaptam a Profétától ﷺ. Az egyik fajtát továbbadtam, a másikat nem. Ha ezt a másikat is elmondanám nektek, elvágjátok a nyakamat...”

Mohammed Próféta ﷺ minden prófétai tulajdonság összegzése és betetőzése volt. Mind a száznegyvennégyezer próféta, aki erre a világra elküldetett Ádám ﷺ ideje óta, valamennyi jó tulajdonsága tükröződik az ő jellemében. A próféták és Allah barátai tulajdonságai egyedülállók, fényük beragyogja jellemüket. Mohammed Próféta ﷺ ezek között a különleges emberi lények között is különleges volt, az ő jelleme a végső betetőzés kifejezése, az őt megelőző próféták és Allah barátainak életében valaha is megnyilvánult minden jó tulajdonság végső kifejezése. Vagyis az ő jelleme a prófétai tökéletesség pecsétjét viselte magán.

A történelem során minden próféta személyisége egy adott tulajdonság kifejezése volt, amelynek fénye különös intenzitással ragyogott egész lényén. Néhány példa segítségével jobban megérthetjük:

Ibrahim próféta ﷺ neve Khalilullah is volt, vagyis Allah bizalmas barátja, akinek szívében csak Allah szeretetének van hely, és semmi másnak. Mózes próféta ﷺ neve Kalimullah volt, vagyis az, aki beszélt Allahhal. Jézus próféta ﷺ neve Ruhullah volt, lelkének tisztasága és erkölcsének tökéletessége miatt.

Hasonlóképpen, Allah barátai is bizonyos spirituális jellemzőikről ismertek. Vagyis a különböző isteni tulajdonságok visszatükröződései ők. Például Abdul Kadir Geilani kiemelkedő szintre jutott abban, hogy másokra hatni tudjon, Muhyiddin ibn Arabi a spirituális tudásban és a szív szemeinek felfedésében, Rumi pedig lángoló szeretetének mértékében és a közellét és elragadtatás kifejezésében.

Rumi így fejezte ki spirituális állapotát:

*Ezeket a titkokat rejtve és röviden fejeztem ki. Nem magyaráz-
tam el őket nyíltan. Azért, mert ha megtettem volna, a magyarázó
nyelve és a hallgató megértése is porrá égett volna.*

Máshol azt mondja:

Soraim nem egyszerű sorok, hanem a jelentés tengerei. Tréfáim nem egyszerű tréfák, hanem leckék. Történeteim nem közönséges szavak gyűjteményei, hanem tanítások. Mindegyiknek az a célja, hogy hallgatóinak segítsen megérteni a titkokat.

A Mesznevi olyan könyv, amelynek célja a spirituális nevelés és megvilágosítás. A Mesznevi másik jellemzője az, hogy mivel a potenciális olvasók spirituális szintje és megértése nagyon különböző, olyan irodalmi stílusban íródott, amely elsősorban tréfákat és egyszerű történeteket használ fel. Más szavakkal szólva, olyan történetekben, amelyek első olvasásra nagyon egyszerűnek tűnnek, az isteni rendelés mélységes titkait magyarázza el.

Rumi sorai, amelyek az evilágból való távozását írják le, tökéletes példát adnak erre a tulajdonságra. Halálát úgy nevezi: „Sab-i Arusz”, vagyis az esküvő éjszakája. A kifejezést úgy választotta meg, hogy utaljon az Abszolút Szépséggel való spirituális egyesülésre. Azt mondta:

„Akik szívből szeretnek engem, azok vigadjanak, és osztozzanak boldogságomban...”

Máshol pedig, hasonlóképpen:

„Ha meghalok, és testem lepelbe csavarják, ne siránkozz az elváláson. Mikor síromba eresztenek, ne zokogj búcsút. Nekem a halál nem olyasmi, ami miatt panaszkodnék. Inkább az öröm pillanata.”

Rumit – *quddisze szirruh* – megkérdezték:

– Mi az evilág?

Azt felelte:

– A lelkek börtöne.

A költő, Yunus Emre, aki nagyon érzékeny szívvel volt megáldva, egy csalogánnyal folytatott beszélgetés formájában írta le az evilágtól való elválás keltette érzelmeit:

Idegen vagy talán köztünk?

Miért sírsz, ó, csalogány?

Elfáradtál, eltévedtél?

Miért sírsz, ó, csalogány?

Havas hegycsúcson át jöttél,

Mély folyókon keltél át?

Távol vagy-e otthonodtól?

Miért sírsz, ó, csalogány?

Máshol Rumi azt írja:

Azért vagyok ez evilág börtönében, mert az a feladat osztott ki nekem, hogy az eltévedt lelkeket vezessem. Különben mi lennék, és mi lenne bebörtönzésem oka? Miért kellene börtönben lennem? Nem loptam semmit senkitől.

Ezen a világon minden egyes lépésünkkel közelebb kerülünk végzetünkhöz. Minden egyes lélegzetvétellel közelebb vagyunk ahhoz az időhöz, amikor majd távozzunk a világból. Más nézőpontból viszont a lélek valódi otthona a lelkek világa. Minden lélegzetvételünk közelebb viszi a lelket hazájához. Ahogy a pocsolyából észrevétlenül párolog el a víz, úgy illan el életünk is a lélegzetvételek sorával, amelyeket némán lélegzünk ki és be.

A földben minden fizikai test lebomlik, legyen ember vagy állat, mert valamennyien a porból származnak. Eltűnnek, és mind porrá válnak. Így tér vissza minden anyag az eredeti forrásához. És így lesz a spirituális lényekkel is. Egyesek a Paradicsomba fognak menni, mert ez illik a természetükhöz, mások a Pokol tüzébe, mert ezt érdemlik ki.

Rumi – *quddisze szirruh* – így magyarázta meg az élet három szintjét:

„Nyers voltam, megfőztek, aztán kiégettek”

A test égése a lélek spirituális eledellel való táplálását és ezáltal a világi dolgoktól való elszakadást szimbolizálja.

Hasonlóképpen, amikor a lepke a gyertyaláng vonzásába kerül, elveszíti saját akaratát, és végül berepül a lángba, és hamuvá ég.

Rumi ezt így magyarázza: „Ha a tested nem lángol, lehetetlen elérni az isteni szeretet örömét”.

Halladzs Manszur is vágyott a halálra a spirituális megrázkódások miatt, amiken keresztülment. Azt mondta: „Életem halálomból ered.”

Rumi így figyelmeztet alsóbb énünk csapdáira:

„Ne egyél port! Ne vegyél port! Ne keresd a port! Mert aki port eszik, annak az arca sápadt.

Ha a szívedet akarod jobbá tenni, egyél szívet! Más szóval, tápláld a szívedet a hozzád jutó isteni tudással, hogy ifjú maradj, és arcod olyan maradjon, mint egy virág – töltsse meg színnel az isteni megnyilvánulás.”

Babilon királya, Nimród, tűzbe dobatta Ibrahim prófétát ﷺ. Allah azonban azt parancsolta a tűznek:

„Ó, tűz! Legyél hívös és békés Ibrahim számára!” (21:69)

Ezért a tűz nem égette meg. Helyette rózsakertté változott körülötte. Ha Nimród és a követői léptek volna abba a tűzbe, ők megégtek volna, mert bennük nem voltak meg azok a tulajdonságok, amelyek Ibrahim prófétában ﷺ megvoltak. Ők ehelyett Nimród tulajdonságait hordozták magukban.

Amikor a badri csatában a két sereg összecsapott, Mohammed Próféta ﷺ felvett egy marék port a földről, és az ellenség felé dobta. A por elvakította a szemüket, és alig tudták kidörzsölni belőle. Ez volt a vereségük kezdete. Ezt a következő ája magyarázza:

„És nem te dobtál, amikor dobtál, hanem Allah dobott” (8:17).

Abban a pillanatban Mohammed Próféta ﷺ a Mindenható Allah által végzett cselekedet eszközévé vált. Hasonlóképpen,

Allah barátai szintén az isteni cselekedetek eszközei. Néha rajtuk keresztül nyilvánul meg a Mindenható Allah hatalma. Az Abszolút Cselekvő és az Isteni Akarat tükreivé válnak. Tetteiken ott van a Mindenható Allah bélyege.

Azoknak, akiknek a szívében ott vannak Nimród tulajdonságai, egy felhatalmazott tanító tanítását kell követniük, ha meg akarnak menekülni a Sátán csapdájától. Olyanok ők, mint a kalitkába zárt rab madár, aki azzal mentette meg az életét, hogy szigorúan, pontról-pontra követte az indiai szabad madarak utasításait. És ez által nyerte el végső szabadságát. Rumi – *quddisze szirruh* – azt mondta:

Boldog az az ember, aki meg tud halni még a fizikai halála előtt. Lelke megérzi az Igazság kertjének illatát.

Egy hadisz szerint a Legmagasztosabb Allah azt mondja:

A halálát okozom annak az embernek, akit szeretek. Akinek a halálát én okozom, annak Én magam fizetem a vérdíját. És akinek Én magam fizetem a vérdíját, annak Én magam leszek a vérdíja.

Rumi azt mondja:

Vérdíjam az, hogy Legmagasztosabb Uramat lássam a Paradicsomban.

És ezzel a fohással folytatta szavait:

Ó, az egész létezés Királya, rajtad kívül ki más szabadíthatna meg alsóbb énünk bilincseiből?

Ments meg minket a pusztító én kezéből, mert pengéje csontunkig hatol.

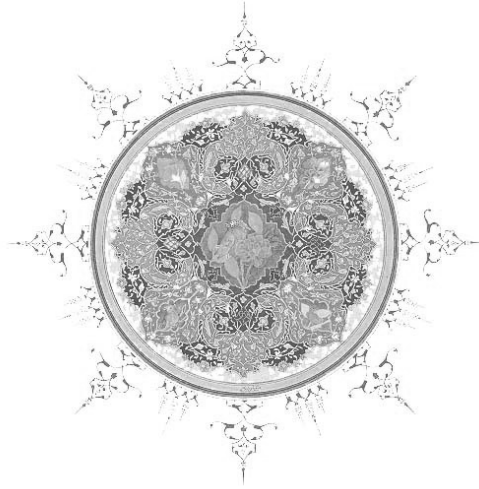
Ó, Allah! Fogadd el kezünket, és vásárolj meg minket! Ránts le a nemtörődömség függönyét szívünkről! De ne tépd szét a megsemmisülés függönyét, és ments meg minket a szégyentől.

Ámin.

A decorative border at the top of the page, featuring a repeating pattern of stylized flowers and vines in a dark, textured grey color. The border has a scalloped, arched bottom edge.

A Bölcsesség Az
Én
Alsóbb Létezese
Mögött

*Ha elmondtam volna, milyen a belső világod, megrémültél volna.
Talán meg is ölt volna a félelem. Összeroppantál volna, mint az egér
a macska előtt.*

Rumi

A győzelemből fakadó büszkeség azért tölti el a szívünket, mert elviseltük mindazt a nehézséget és megpróbáltatást, ami a sikerig vezető küzdelmet kíséri.

Ádám próféta ﷺ tudatosan követett el olyan hibát, amely azt eredményezte, hogy a Paradicsomból a földre száműzetett. Ennek a végső célja az, hogy Ádám ﷺ leszármazottai visszanyerhessék elvesztett rangjukat, hogy a „legszebb alakra lettek teremtve” (95:4). Ez a kiemelkedő megtiszteltetés csak azokat az emberi lényeket illeti meg, akik megfelelnek azokon a próbatételeken, amelyeket Teremtőjük állít eléjük földi életük során, és ezáltal elnyerik a jogot, hogy eredeti, paradicsombeli otthonukba visszatérhessenek. Hogy ezt a megtiszteltetést tovább növelje, Allah alsóbb ént, vagyis nefszet is adott az embernek, hogy az elért cél értéke még nagyobb legyen, mint minden esetben, amikor az ember valamilyen akadály legyőzésével jut el céljához. Ezen kívül Allah segítséget is adott az embernek, hogy célját elérhesse. Ebben a tekintetben elsődleges fontossággal bírnak a próféták, és Allah barátainak és a tudósoknak a láncá, akik őket követik, és vezetik az embereket egészen a világ végéig.

Rumi a következő történetben szimbolikusan magyarázza el a nefsz létezése mögött rejlő bölcsességet:

Egy herceg az út szélén alvó ember mellett léptetett lován, és látta, hogy egy kígyó mászik az alvó nyitott szájába.

A herceg látta ezt, de hiába próbálta elzavarni a kígyót, már túl késő volt. De, mivel Teremtője bölcsességgel áldotta meg, néhány erős csapást mért az alvóra buzogányával.

A buzogány ütései egy fa alá kergették az embert. A fa alatt számos rothadt alma hevert. A herceg így szólt: „Egyél ezekből, ó, te, akit a fájdalom görcse kínoz!” És annyi rothadt almát adott neki, hogy már lenyelni sem bírta, a darabok kihullottak szájából.

Az ember kétségbeesetten sírt: „Ó, herceg, könyörgök, miért kínzol engem? Mit tettem, hogy ezt érdemeljem tőled? Ha megsértettelek, s most az életemre törsz, ránts kardot, s végezz velem azonnal. Ó, átkozott óra, mikor utadba kerültem! Ó, boldog az, aki még sosem látott téged! Hisz nem tettem semmit, nincs bűnöm sem nagy, sem kicsi – s még a pogányok sem engedik az ártatlant így megkínogni! Szavaimmal együtt vér hull a számból. Ó, Uram, hozzád könyörgök, add meg neki azt a büntetést, amit cserébe érdemel!”

És így átkozódott folyamatosan, míg a herceg csak ütötte őt, majd ráparancsolt: „Rajta, szaladj át ezen a réten!”

A buzogány ütései fájtak, s a lovas lova sebes volt, mint a szél! Így hát emberünk szaladt, elesett, felkelt, s szaladt tovább.

A gyomra tömve, halálosan fáradt, lába és arca ezer sebbel teli. És a herceg csak üzte, üzte, míg leszállt az éj. Végül az ember nem bírta tovább, gyomra felfordult, és nem bírta többé leküzdeni az öklendezést. Minden, ami a gyomrában volt, jó és rossz egyként feltolult, s a kígyó sem bírta tovább – mindazzal együtt, mit meg-evett, kimászott a gyomrából.

Mikor a kígyót látta kimászni saját szájából, az ember térdre esett a jóságos herceg előtt. Amint meglátta a hatalmas, fekete,

rémisztő kígyót, elmúlt a haragja. Így szólt: „Bizonynal az isteni kegyelem Gábrielje vagy te, vagy talán maga a Bőség Ura? Ó, áldott az óra, mikor megpillantottál: halott voltam, s te új életet adtál nekem. Úgy óvtál, mint anya a gyermekét, s én úgy menekültem előled, mint egy ostoba számár. A számár számársága miatt menekül gazdájától, a gazda pedig féltésből megy utána. Nem nyereség vagy haszon miatt keresi, hanem hogy a farkas szét ne tépje az ostobát.

Ó, boldog az, aki arcod megpillantja, vagy hajlékodba lép. Ó, te, akinek tiszta lelke ezer dicséretre méltó, hány ostoba, vádló szót szóltam ellened! Ó, nagyúr, nemes herceg, nem én szólottam, ostobaságom beszélt, ne büntess hát meg sértésemért. Ha tudtam volna, hogy ki vagy, nagyuram, hogy is beszélhettem volna ily ostobán? Dicsérnem kellett volna téged, nemes erények birtokosa, ha megmondta volna nekem, mi történt. De te csak hallgattál, s némán ütötted tovább fejem. Fejem megszedült, kevés eszem is elhagyott. Bocssás meg nekem, ó, nemes tekintetű, jóakarató nagyúr. Felejtsd el mindazt, mint kétségbeesésemben mondtam.”

A herceg így felelt: „Ha csak céloztam volna is arra, ami történt, megfagyott volna a véred. Ha elmondom, milyen a kígyó, mit kebled rejt, elszállt volna belőled a lélek. Ha beszéltem volna a kígyóról, nem tudtál volna sem enni, sem hányni, és nem is akartál volna. Hallottam sértéseidet, de csak folytattam, ami a dolgom, s csak magamban fohászkoztam: Ó, Uram, tedd könnyűvé nekem! Nem tudtam elmondani az okot, s nem volt engedélyem, hogy magadra hagyjalak. Szívemben fájdalomtól született a fohász: Ó, Uram, vezesd a népemet, mert tudatlanok!”

Az ember, aki megmenekült a bajból, térdre esett, s így mondta: „Ó, te, aki örömöm vagy, kincsem és szerencsém, nagy lesz a jutalmad Uradtól, ó, nemes úr; gyenge vagyok ahhoz, hogy megköszönjem! Allah megköszöni majd, ó, vezetőm, nekem se ajkam, se nyelvem, se szavam nincs hozzá.”

Ilyennek találjuk végül a bölcsek keménységét: ami méregnek tűnik, a lélek boldogságát hozza el, a bolondok barátsága viszont fájdalmat és kitesztottságot hoz. Hallgasd a mesét, és tanulj belőle.

A Próféta ﷺ azt mondta:

„... Ha egyenesen elmondanám az ellenség természetét, aki lelketekben lakik, még a legbátrabb emberben is megfagyna a vér: mozdulni sem merne, nem érdekelné semmi munka. Nem maradna a szívében állhatosság a fohászban, nem maradna a testében elég erő az imához és a bőjthöz. Nem lenne jó semmire, mint az egér a macska előtt, reszketne, mint a bárány a farkas előtt. Nem maradna ereje tervezni vagy mozdulni, ezért nem beszélek nektek róla.”

Mohammed Próféta ﷺ ezt a módszert választotta. És így tesznek Allah barátai is. Azért, hogy védelmezzék azokat, akik körülöttük vannak, inkább a csendet választják. És soha nem fedik fel, hogy mi van a körülöttük lévők szívében. Inkább elfedik hiányosságait. Példás cselekedetekkel és példás viselkedéssel tanítanak, ahelyett, hogy pusztá szavakkal tennék. Akik isteni vezetés alatt állnak, azoknak megvan a képességük arra, hogy befolyásolják azokat is, akiknek a szíve olyan kemény, mint a vas, amennyiben maradt bennük befolyásolhatóság – ahogy Dávid próféta ﷺ is képes volt meglágyítani a vasat.

Abu Darda, Allah legyen vele elégedett, Damaszkusz bírója volt. Egy nap azt látta, hogy néhányan egy bűnöst átkoznak. Megkérdezte tőlük:

– Mit tennétek, ha látnátok egy embert, aki kútba esett?

Azt felelték:

– Keresnénk egy kötelet, és kihúznánk vele a kútból.

Abu Darda azt mondta:

– Akkor miért nem vagytok irgalmasak ezzel az emberrel, aki a bűnök kútjába esett? Miért nem keresitek meg a jó hír kötelét, és mentitek meg szerencsétlenségéből?

Valaki megkérdezte:

– Hát te nem vagy ellenséges ezzel a bűnösrel, amikor pedig Allah a Pokol tüzének büntetésével fenyegeti?

A Próféta ﷺ kiváló társa, aki Allah Küldötte ﷺ tanításából tanult, így felelt a kérdésre:

– Ellensége vagyok a szörnyű bűnnek, amit elkövetett, de neki nem vagyok ellensége.

Rumi így fejezte ki azt a szeretetet és irgalmát, amit a Teremtő megelégedését keresve érzett minden teremtmény iránt:

„Uram! Ha csak a jóra való reménykedhetnének kegyelmedben, kihez fordulnának a bűnösök menedékért?”

Ó, dicsőséges Uram! Ha csak kiválasztott szolgálid imáit fogadnád el, kihez imádkoznának a bűnösök? Bizony, Te vagy a Legirgalmasabb az irgalmasak között.”

Rumi történetében az alvó a tudatlan, elővigyázatlan embert jelképezi, a fekete kígyó pedig az alsóbb ént. A herceg a tökéletes vezető. Ami buzogánycsapásként felébreszti az alvót, nem más, mint az elvonulás és az alsóbb én elleni küzdelem. A kígyó távozása pedig az alsóbb én uralmától való megszabadulást jelenti.

Amikor a Legmagasztosabb Allah Mózes prófétával ﷺ beszélt Tuva szent völgyében, a botjáról kérdezte, amit a kezében tartott. Mózes ﷺ azt felelte:

„Ez az én botom, amire támaszkodom, és amivel leverem a faleveleket a juhaimnak, és még más hasznát is látom.” (20:18)

Allah azt parancsolta neki: *„Dobd el, ó, Mózes!”* (20:19)

Egyes Korán-magyarázók szerint ezeknek a soroknak szimbolikus értelmük van. Úgy magyarázzák, hogy ez a parancs Mózes عليه السلام belső világára vonatkozott. Amikor Mózes عليه السلام ideiglenes támaszról és kötődésről beszélt a botjával kapcsolatban, Allah azt parancsolta neki, hogy mondjon le ezekről. Alsóbb énje és minden hozzá kapcsolódó kötődése kígyó formájában jelent meg. Így tudatta a Teremtő Mózessel عليه السلام alsóbb énjének igazságát. Mózes عليه السلام pedig megijedt. Remegni kezdett és elfutott. Aztán az parancsolta neki:

– Ó, Mózes! Ez a kígyó képviseli a kötődést mindenhez, ami nem a Mindenható Allah. Ha a valódi természete felfedtenék annak, aki szenved tőle, azonnal elmenekülne.

Egy másik szimbolikus jelentés ebben a történetben az Úr parancsához kapcsolódik: „Dobd el a botodat!”. Azt jelenti: „Most megáldattál a tawhid tulajdonságaival, az isteni Egyedülvalóságba vetett hittel. Hogyan illenek hát hozzád, hogy botodra támaszkodj, és attól remélj hasznot? Az első valódi lépés a tawhid útján az, hogy az ember maga mögött hagy minden közvetítőt. Dobd hát el vágyaidat és követeléseidet...”

A következő áll a *Tawilat-i Nadzsmijja*-ban:

Aki hallja az isteni hangot és látja az isteni fényt, elszakítja magát minden mástól, és soha nem támaszkodik semmi másra, mint a Mindenható Allah áldásaira és kegyelmére. Minden más vágytól teljesen megtisztítja a szívét.

Amikor József عليه السلام szembesült Zuleyha ármányaival, önkéntelen vágy támadt benne. Abban a pillanatban Allah kétségbevonhatatlan bizonyítékot mutatott neki. A szoba mennyezete megnyílt, és látta Jákobot عليه السلام, amint aggodalmában az ujjait harapdálta. Egy másik ember is megjelent mellette, és azt mondta:

– József nézz a jobb oldaladra!

Amikor József عليه السلام jobbra nézett, egy hatalmas kígyót látott.

Így fedetett fel a dolgok valódi természete József ﷺ előtt. Az alsóbb én cselekedetei közvetlen és rít formában jelentek meg előtte. A múlandó forma elolvadt, és kendőzetlenül bukkant a felszínre a mélyebb valóság. Abban a pillanatban a dolgok titkainak isteni megnyilvánulása tisztán láthatóvá vált előtte.

Amikor Allah segítségével József ﷺ nyilvánvaló bizonyítékot kapott, megmenekült alsóbb énje és az asszony csapdájától is.

Az alsóbb én képezte akadály leküzdésében segít a *bay'ah* (különleges szerződés a lelki vezető és tanítványa között) Allah egy barátjával, aki a Próféta ﷺ örököse, és a hagyományozás töretlen láncával kapcsolódik hozzá. Ezután a tanítványnak a tanítója tanítását kell követnie. A Kegyes Korán azt mondja: „Allah keze van a kezük fölött” (48:10) a bay'ah során. A „kezük” a Próféta ﷺ társainak kezére vonatkozik, akik hűséget esküdtek neki. Ugyanúgy, az Úr emberei (*ahlullah*) közül még a legszegényebb dervis²⁷ is részese ennek a bay'ah-nak, ami egészen a Prófétaig ﷺ nyúlik vissza. Ez a töretlenül megőrzött láncnak köszönhető, amely a tanítója kezétől az ő tanítóján és annak a tanítóján és az előző tanítókon keresztül egészen a Próféta ﷺ kezéig vezethető vissza. A Mindenható Allah ereje ott marad ezek fölött a kezek fölött az idők során. Allah ereje a Próféta ﷺ kezével volt, és ez különbözteti meg Allah tökéletes szolgálóinak kezét, és ebből a jelenlétből származnak különleges spirituális képességeik. Az Abszolút Cselekvő (*al-Fa'il al-Mutlaq*) Allah, és Ő engedélyt ad barátainak olyan cselekedetek végrehajtására, amelyek spirituálisan egyedül Tőle származhatnak.

A szeretetnek két formája van: valódi és metaforikus. A valódi szeretet csak Allah szeretetében létezik, minden más, metaforikus szeretet pedig voltaképpen múlandó, teremtett dologhoz való kötődés. Aki igazán szeret, az megszabadul minden kötődéstől, mert csak és kizárólag Allahhoz kötődik. Nem ismeri fel és nem képes

27. *dervis: egy sejkh tanítványa*

gyakorolni bármi másnak a szeretetét, Rajta kívül. Például Medzsnún végül olyan spirituális állapotba került, hogy már fel sem ismerte Lejlát.

Rumi azt írja erről: „Mert a testet szerette, Allah képtelenné tette Medzsnúnt arra, hogy a barát és az ellenség között különbséget tegyen.”

Fuzuli, a költő, aki végtelenül szerette Mohammed Prófétát ﷺ, *Óda a vízhez* című híres versében a Prófétát ﷺ rózsához hasonlítja:

Engedje át a kertész a rózsakertet az árnak!

Mert olyan rózsza, mint ő, nem virágzik ezer kertben sem.

Rumi pedig így fejezte ki szeretetét: „A Mindenható Allah olyan különleges erőt adott az isteni szeretetnek, hogy ha valaki megáldatik csak egyetlen cseppjével is, megszabadul mindkét világ gondjaitól.”

Ez azt jelenti, hogy aki elvész az isteni szeretetben, azt nem érdeklik többé a hiányosságok, az irigység és mások hibái. Így fejlődik tökéletessége, és végül eléri azt a célt, amit keresett. Ez a tiszta szeretet. Ez Allah szeretete.

A vezető spirituális cselekedetei által vonzza magához tanítványait, és lassan átformálja kötődéseiket, a világiakról a valódi isteni szeretetre. A tanító és tanítvány közötti valódi kapcsolat lassan átveszi a hamis kapcsolatok helyét, és voltaképpen ez az első lépés ahhoz, hogy az ember az isteni szeretetben semmisüljön meg.

Sejkh Szádi a következő történettel szemlélteti a lelki vezetők isteni megbízatását:

Egy napon a fürdőházban voltam, és különleges szappant adtak nekem. Megkérdeztem a szappant:

– Mósuszból készültél, vagy ámbrából? Csodás illatod lenyűgöz.

A szappan azt felelte:

– Föld voltam egy rózsató alatt. Hajnalonként a rózsza szirmai harmatcseppek borították, és lehullottak rám, akár a könnycseppek. Ezekkel a cseppekkel gyúrtak agyaggá. Valójában nem vagyok más, mint közönséges föld, melynek különleges illata a rózsától származik.

A Mindenható Allah az embereknek teremtette a világot. Mindent, amit a tengerben, a földön vagy a föld alatt van, az ember uralma alá rendelt. Cserébe viszont olyan felelősséget adott az embernek, amit még a hegyek sem bírának el.

Ha az ember anyagi, nyereségvágyó szemekkel szemléli ezt a világot, elkerülhetetlenül úgy fog élni, hogy szem elől téveszti az örökkévalót. De van egy esemény az életben, ami visszaadja az egyensúlyt látásába. Ezt az eseményt úgy hívják, hogy halál. Akik komolyan veszik az életet, azokat komolyan foglalkoztatja a halál, mert ez az, ami által teljessé válik az élet értelmének megértése, és számtalan fontos tanulság rejlik benne. Hogy milyen szinten értjük meg és építjük be életünkbe ezeket a tanulságokat, az lesz végső sikerünk mértéke az életben. Ha ezt az igazságot megértjük, akkor azt sem szabad elfelejtenünk, hogy a halál nagyon szomorú vég azoknak, akik csak a testükkel törődtek, és elhanyagolták lelküket.

A Próféta ﷺ azt mondta az evilági életről:

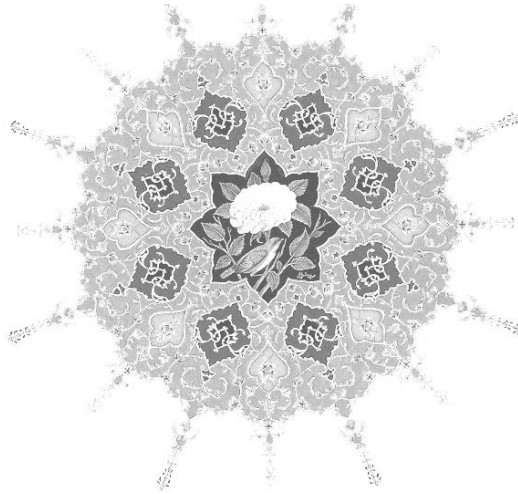
Miért érdekelne ez a világ? Olyan vagyok én ebben a világban, mint az utazó, aki megpihen egy fa árnyékában, és aztán folytatja útját.

Urunk! Add meg nekünk a Te szeretetednek és áldásaidnak végtelen örömét. Ámin.

A decorative border at the top of the page, featuring intricate floral and vine patterns in shades of gray and white. The border has a scalloped, arched bottom edge.

A Rétezés
Fala

Ha nem szabadulsz meg a földi test vágyaitól, lehetetlen leborulni az Egyetlen előtt, aki az öröklét italát kínálja nekünk, és addig inni a lélek óceánjából, míg megszűnik minden szomjúság.

Rumi

Az óceán partján egy fal állt. A fal annyira magas volt, hogy az emberek képtelenek voltak elérni a vizet. A fal tetején egy embert állt, a szomjúságtól szenvedve. Ironikus módon maga a fal, amelynek a tetején állt, akadályozta meg abban, hogy a vizet elérje. Szánalomra méltó helyzetében olyan volt, mint a szárazra vetett hal, amely azért küzd, hogy otthonába visszatérhessen.

Egyszer csak a fal egyik tégláját az óceánba dobta. Amikor a téglát a vízbe csobbant, a hangja csaknem ugyanolyan megnyugtató volt számára, mint az ital maga. Lelkesedését csak növelte a víz kellemes hangja. Végül, ahogy szomjúságát egyre jobban felkeltette a víz hangja, a téglákat egymás után hajigálta a vízbe, csak hogy ezt a hangot hallhassa.

A víz azt kérdezte:

– Ó, dervis! Miért dobálsz belém a téglákat ilyen sietve?

A szomjúságtól szenvedő dervis így felelt:

– Ó, víz! Kétféle előnyöm is származik abból, hogy a téglákat dobálsz beléd, és ezért csinálom ilyen kitartóan.

Az első előny az, hogy hallok a víz hangját. A víz hangja zene a szomjazók füleinek. Olyan, mint Iszrafil²⁸ trombitája, amely életre kelti a holtakat.

A víz hangja olyan, mint a termékeny tavaszi eső májusban, amikor a kertek és a rétek új életre virulnak ki az ég könnyei által.

Ez a hang arra is serkent, hogy a szegényeknek és nincstele-
neknek adakozz.

És ez hang olyan, mint Allah, a Kegyelmes lélegzete, amely Jemenből érte el a Prófétát ﷺ.

Allah Küldötte ﷺ azt mondta Uwaisz al-Qaranival kapcsolatban: „Hallom Allah, a Kegyelmes lélegzetét Jemenből.”

És ez a hang olyan, mint a Próféta ﷺ közbenjárása Allah előtt a bűnösökért.

Olyan a hang, mint József ﷺ csodálatos, kedves illata, amit a megöregedett Jákob ﷺ lelke megérezett.

Az isteni segítség hajnali szellőjéhez hasonlít ez a hang, amely Medina, a fényes város zöld kupolájú mecsetjének minaretjéből visszhangzik, és tükröződik a szeretőkön.

És olyan is, mint a Lejla felől fújó lágy, frissítő szellő, ami elérte a szerencsétlen, kifáradt, elhagyott Medzsnúnt.

És olyan ez a hang, mint egy kedves ölelés, amelyben az árvák és magányosak megpihenhetnek.

Ami a második előnyt illeti, minden egyes téglával, amit lebontok, és beléd dobok, ó, víz, alacsonyabb lesz a fal, és közelebb kerülök hozzád.

MESZNEVI:

Ó, te bölcs! Bizony, ha a lebontod a téglákat a falról, azzal csökkented magasságát.

28. Iszrafil: az az angyal, aki az Utolsó Napon majd megfújja a harsonát

Ha a fal alacsonyabb lesz, közelebb kerül a vízhez. Vagyis a téglák elválása a faltól együttléthez vezet.

A leborulás Allah előtt azáltal történik, hogy lebontod az egymáshoz cementezett téglákat, és ezzel eljutsz a közellétbe. A Koránban az áll: „Borulj le, és közeledj!”

Ha a létezés fala magas, az legyőzi leborulásunkat.

Ha nem szabadulsz meg a földi test vágyaitól, lehetetlen leborulni az Egyetlen előtt, aki az öröklét italát kínálja nekünk, és addig inni a lélek óceánjából, míg megszűnik minden szomjúság.

Minél szomjasabb valaki, annál gyorsabban bontja le a téglákat a falból.

Aki jobban szereti a víz hangját, az nagyobb darabokat vesz ki a létezés falából, ami megakadályozza abban, hogy elérje a vizet.

Aki szereti a víz hangját, azt egyre jobban és jobban lenyűgözi, amíg végül nem hall már semmilyen más hangot.

Dicséretre méltó az, aki minden napot kincsnak tart, a lehető legjobban kihasználja az idejét, próbálja teljesíteni kötelességeit és gyorsan visszafizetni adósságát.

Sejkh Szádi Sirázi így határozta meg az emberi lény fogalmát: „Néhány csepp víz, ezernyi aggodalommal”...

A fal, ami elzárja az óceánhoz vezető utunkat, ebben a történetben az önző vágyakat jelképezi, és a végtelen evilági szenvedélyeket, kiváltképp az önzést.

Az óceán az isteni tudás és isteni szeretet szimbóluma. Akiknek a szíve egyszer megismerte az isteni szeretetet, azok mindig vágyakoznak az óceán után. A tudás óceánja felől érkező minden egyes hang és lélegzet végtelen boldogsággal tölti el őket, és felkészíti az Allahhoz vezető útra.

Azoknak, akik megízlelik az isteni szeretetet, ez a világ a bölcsesség tükre a spirituális intelligencia előtt. Mivel az emberi lények rangjának alapja lelkük állapota, nem pedig a testüké, az istenszolgálat tökéletesítése csak a lélek mély megértésével lehetséges. Ez az az emberi tulajdonság, amelyet a Kegyes Korán leginkább dicsér.

Könnyen beláthatjuk, hogy azt a napot, amelyet valaki az isteni szeretettől és spirituális örömtől távol tölt, kizárólag szórakozással és az állati létezés örültségeivel, nem követi nyugalmas éjszaka. És azt is várhatjuk, hogy az ilyen nap után nem virrad örömteli hajnal. Az értetlenség és hanyagság a világ történései és eseményei előtt, amelyek tele vannak isteni tanítással, és ezek következményei, amelyek végül a halál ismeretlen fájdalmaiban születnek meg, szármalmas elvesztegetése az emberi lét becsületének és áldásainak. Az evilág élénk színei megfakulnak a Túlvilágon, amikor az evilági nevetés sírássá változik a Pokol tüzében.

Mohammed Próféta ﷺ azt mondta:

– Soha ne üljetek halottak társaságában!

A társai megkérdezték:

– Ó, Allah Küldötte! Kik azok a halottak?

A Próféta ﷺ azt felelte:

– Azok a halottak, akik elvesztek ebben a világban.

Ha valaki a nemtörődöm emberekkel barátkozik, akik süketek és vakok ebben a világban, halálos mérget iszik anélkül, hogy tudna róla. Az ilyenek befolyásának spirituális következménye a szív halála.

Az egyetlen megoldás azoknak a társaságában időzni, akiknek a szíve spirituális értelemben él. Ha pedig valaki arra kényszerül, hogy távol legyen tőlük, akkor az a megoldás, hogy a Kegyes Koránt olvassa, teljes szívével, és egyre mélyebben elgondolkodjon rajta.

Mohammed Próféta ﷺ azt mondta: „Akik a Mindenható Allahal akarnak beszélgetni, azok olvassák a Koránt.”

Akik a Kegyes Koránban leírt egyenes utat követik, azoknak Mohammed Próféta ﷺ erkölcsi tanításaira kell hallgatniuk. És jobban meg kell ismerniük a Kegyes Koránban említett régebbi próféták történeteit is. Ebből a fajta spiritualitásból az áldások esője fog táplálónan hullani szívükre.

Dzsabir, Allah legyen vele elégedett, a következőket beszélte el:

„A Próféta ﷺ ajtajához mentem, és bekopogtattam. Megkérdezte:

– Ki az?

Azt feleltem:

– Én.

A Prófétának ﷺ nem tetszett, hogy az „én” szót használom. Az „én” szóhoz többnyire büszkeség és arrogancia társul.”

Rumi, a nagy tanító, így beszéli el a történetet:

„A szerető lángoló szívvel kopogtatott a Szeretett ajtaján. De amikor a „Ki vagy?” kérdésre azt felelte: 'Én', a Szeretett azt mondta:

– Fordulj vissza! Nem jött még el az idő, hogy beléphess. A spirituális áldások asztalánál nincs helye éretlen lelkeknek.

A szerencsétlen szerető visszafordult az ajtótól. Egy évig vándorolt kínok között, az elválás fájdalmában égve, és a Szeretett után vágyakozva.

Végül a szeretet tüzei megérlelték a szeretőt. Visszatért a Szeretett házához.

Óvatosan kopogtatott az ajtón, tökéletes udvariassággal, mert nagyon félt, hogy nyers szavak hagyhatják el ajkait.

A Szeretett megkérdezte:

– Ki van az ajtónál?

Azt felelte:

– Ó, te, aki kisajátítottad a szívemet! Te vagy az ajtónál!

A Szeretett így válaszolt:

– Mivel olyan vagy, mint én, most már beléphetsz. Ó, te, akinek a létezése nem áll másból, mint belőlem! Lépj be! Két „én” nem férne meg egy házban.

És hozzátette:

– Te, aki egy év alatt legyőzted alsóbb énedet! Lépj be! Nem vagy már olyan, mint a durva tüskebokrok, a kert rózsáinak ellentéte. Most már te vagy a rózsák királya! Te vagy az, aki elhagytad a látszólagos kettősséget, és eggyé váltál velem.”

És Rumi – quddisze szirruh – azt is mondta:

„Aki a Szeretett ajtajánál azt mondja, hogy én, vagy hogy mi, az a „nem” völgyében marad (vagyis azt a Szeretett elutasítja). Soha nem fogadják el a barát ajtajánál.”

Képzeld el a több szálból font cérnát – nem képes átjutni a tű fokán. Minden szálnak egyesülnie kell, eggyé kell válnia a cérnában, hogy a cérna átjusson a tű fokán, és betölthesse valódi funkcióját. A szerető az egység tűjének fokán csak úgy juthat át, ha olyan lesz, mint a cérna, amelynek minden szála egyesült, és miután az elválás tüzeiben égett.

Valóban nehéz dolog olyan kristálytisztává és áttetszővé válni a spirituális nevelés és az alsóbb én megtisztítása révén, hogy olyanná válj, mint egy vékony, egyetlen szálból álló cérna, amely átjut az egység tűjének fokán. Azonban ezt a spirituális állapotot elengedhetetlen elérni ahhoz, hogy megkapd az isteni áldásokat.

„Bizony, akik a mi jeleinket hazugságnak tartották és fennhézóan elfordultak azoktól, azoknak nem nyitattak meg az ég kapui

és nem lépnek be a Paradicsomba, amíg a teve át nem megy a tű fokán. Így fizetünk meg a bűnösöknek.” (7:40)

Ez azt jelenti, hogy azok, akik tele vannak hamis büszkeséggel, arroganciával és önzéssel, nem érdemlik meg a paradicsomi együttléteket a Mindenható Allahal, hacsak fel nem adják múlandó, hamis alsóbb énjüket, önzésüket, és meg nem tisztítják szívüket Allah útján.

Az ember állati oldalát csak a szeretet, alázat és lemondás, vagyis a megsemmisülés elérésének árán lehet megváltoztatni. Csak így juthat át az ember állhatatos türelemmel a megpróbáltatások tűjének fokán.

Yunus Emre, a nagy szúfi tanító és költő, arról ír, hogy az énközpontúság nem megengedett dolog Allah útján:

Mert azt mondani: Én, nem a megfelelő módja az akadály legyőzésének. Lenézni minket, a dervisek házának lakóit - nem Allah útja.

Másrészt viszont a szolgának nem szabad azzal áztatnia magát, hogy a szívében sugárzó fényhez saját erőfeszítései által érkezett el, helyette inkább mindig tudatában kell lennie a ténynek, hogy ez olyan isteni ajándék, amelyért hálásnak kell lennie. Különben elpusztítja az, hogy büszke lesz erre az isteni áldásra, és alsóbb énje elhitegeti vele, hogy saját erőfeszítéseivel szerezte meg azt. Azoknak a végzete, akik arrogáns büszkeséggel és önzően viselkednek azután, hogy részesedtek egy próféta vagy Allah barátja fényéből, az visszatérés a sötétségbe. Ez a viselkedés megakadályozza, hogy valaki a Mindenható Allah igaz szolgája és Mohammed Próféta ﷺ követője legyen. Az Iszlám történelme számos példát kínál olyan emberekre, akik beleestek ebbe a csapdába. Ilyen Kóré²⁹ története is.

29. Kóré: Mózes Próféta kortársa, aki hatalmas vagyonra tett szert, de közben elvesztette istenfélelmét és vallásosságát, öntelt és fennhéjázó lett, ezért végül Allah megparancsolta a földnek, hogy nyelje el őt.

Ezért, ha el akarjuk kerülni ezt a spirituális csapdát, akkor az Egyetlenre kell koncentrálnunk, Aki a spirituális áldások forrása, nem pedig magukra az áldásokra. Rumi így hívja fel erre a figyelmünket:

Sok állomást és karavánszerájt (vagyis spirituális szinteket) kell magunk mögött hagynunk, míg valódi otthonunkat elérjük.

Ne gondold, hogy a vas világít, csak azért, mert felizzik a tűzben. A tűz az, ami ideiglenesen fényt és forróságot ad neki.

Ha az ablakon át fénytel teli házat láatsz, ne tulajdonítsd a fényt se az ablaknak, se a háznak, hanem a Napnak, ami a fény forrása.

A Nap azt mondja azoknak, akik büszkék saját fényükre: „Ó, te arrogáns ostoba! Várg csak, és majd megtudod az igazságot, ha én eltűnök a hegyek és óceánok mögött.”

Hasonlóképpen, ha valakinek a külseje szép és vonzó, tudnod kell, hogy a valódi erő a léleké, amely a testben rejtőzik.

Akik megértik ezt az igazságot, és feladják énközpontúságukat, más szavakkal szólva, megszabadulnak alsóbb énjük karmaiból, és meghalnak a fizikai haláluk előtt, jutalmat találnak a Szeretettjükkel élt új életben. Ebben az új életben Allah lesz a szemük, amivel látnak, és Ő lesz a fülük, amivel hallanak, és Ő lesz a lábuk, amin járnak, és Ő lesz a kezük, amivel fognak. Ezen a szinten a szolga a közzellét állapotában él, és nem lát semmi mást, csak Allahot. Yunus Emre csodálatosan írta le ezt a tapasztalatát:

*Megtaláltam az élet életét,
Feladom régi életemet,
Nem érdekel már bolt és nyereség,
Feladom minden pénzemet.
Lehullt szememről a fátyol,
Feladtam alsóbb éneget,
Elértem Azt, Akit szeretek,
Feladtam minden félelmemet.*

*Yunus, édesek szavaid,
Belőlük lépesméz pereg.
Megtaláltam a mézek mézét,
Vigyétek földi mézemet!*

Az egyik legmagasabb spirituális szint, amit az ember elérhet, az, hogy kizárólag Allah megnyilvánulásait tapasztalja meg, és minden más dolog eltűnik számára. A szolga, aki eljut erre a szintre, teljesen feloldódik Allahban. Ezen a szinten közvetlenül megtapasztalja azt az igazságot, amit egy nagy szúfi tanító így fejezett ki:

Allah annyira nyilvánvaló, hogy mindent átható megnyilvánulása miatt láthatatlan. Olyan az, mint hogy a Nap is láthatatlan az emberi szemnek, amikor túl erősen süt ahhoz, hogy bele lehessen nézni.

Ez a végső szintje annak, ha valaki tanújává válik a Mindenható Allah létezésének (*musahada*). Ez a szerető tanú szintje. Más szavakkal, ez az a szint, amikor a szív megszabadul az állati tulajdonságoktól, és attól, hogy ezek rabszolgája legyen. Aki ezt megtapasztalja, az elérkezik arra a pontra, amikor mindig Urával van, még a legnagyobb tömeg közepén is, ugyanakkor mindig együtt van a többi emberrel, még akkor is, mikor kettesben van Urával.

A következő történet jól érzékelteti azt, hogy hogyan lehet valaki Urával akkor is, mikor külsőleg a többi emberrel van.

A nagy szúfi tanító. Muhammad Parisza Mekkába tartott, Zarándoklatra, és útja során áthaladt Bagdadon. A piacon látott egy fiatalembert, akinek fény ragyogta be az arcát, és aki aranyat árult. A boltja tele volt vevőkkel, a fiatalember mindig elfoglaltnak tűnt. A szúfi tanító megsajnálta az ifjút, hogy ennyire elveszett az evilági dolgokban, és csapdába ejtette ez a világ abban az életkorban, amelyben az istenszolgálat a legértékesebb. Aztán szívének szemével nézte, és látta, hogy az ifjú szívében mindig Allahal van. Ezt az állapotot úgy hívják: „egység a sokaságban”. Ez azt jelenti, hogy

a szolgál mindig tudatában van Ura jelenlétének, még akkor is, amikor látszólag másokkal van az emberek tömegében.

Ami pedig azt az állapotot illeti, hogy a szolgál mindenkivel van, miközben kettesben van Urával, ez a próféták és Allah közeli barátainak állapota.

Konkrét példa erre az állapotra Mohammed Próféta ﷺ felmenetele a mennyekbe, a Mirádzs. Egészen közel ment Urához, „és (végül) két íjj-hossznyi távolságra, vagy még közelebb volt” (53:9), ami számunkra felfoghatatlan. A Próféta ﷺ még ekkor is a közösségére (ummah) gondolt, és így fohászzkodott: „Uram! Közösségem hiányosságaival és bűneivel jöttem Jelenlétedbe. Uram! Bocsáss meg a szüleimnek, és bocsáss meg a közösségemnek.”

Azok, akik megértik a tanítást ezekből az eseményekből, azért fáradoznak, hogy minden körülmények között Allahhal legyenek. Ebben az állapotban nyilvánul meg a hadísz qudszi (a Mindenható Allah mondása) jelentése: „Én leszek a látása, amivel lát, és Én leszek a hallása, amivel hall”. Ez az az állapot amit az ája említ: „*És nem te dobtál, amikor dobtál, hanem Allah dobott*” (8:17). A legfontosabb jellemzője ennek az állapotnak az, hogy ez Mohammed ﷺ állapota. Ennek a közösségnek (ummának) azok a tagjai, akik a Mindenható Allah bizalmas barátai, részt kaphatnak ebből az állapotból, olyan mértékben, amilyen mértékű a Mohammed Próféta ﷺ iránti szeretetük. És még ha ennek az állapotnak a teljességét nem is érhetik el, tudatosságuk őszinteségük és hitük végső fokáig kiteljesedik.

Azonban akik elérik ezt a szintet, azt mondják: „Nem magam vagyok. Ez a lélegzet Tőle van.”

Ezért, amikor azt mondják, „én”, ennek velük kapcsolatban átvitt jelentése van, mert ők már megszabadultak alsóbb énjüktől. Eszrar Dede nagyon jól fejezte ki:

Amit énnek hívok, az kizárólag Te vagy.

Amit testemnek és lelkemnek nevezek, az Te vagy.

Egy másik költő azt magyarázza, hogy az alsóbb én nem más, mint fátyol, és meg kell szabadulnunk tőle:

Ezen az úton rájöttem, Hogy énem csak fátyol.

Tanultam, megértettem és megláttam, hogy énem csak fátyol.

Ahogy a búzaszem bejut az élőlények testébe, és a részükké válik,

Ahogy az antimon, amelyet porrá törnek és a szemre kennek, nem kő már többé, hanem a látást javító anyag,

Ahogy a folyók elérik az óceánt, és nem folyók többé, hanem az óceán része,

Ugyanúgy jelenik meg a tökéletesség és a spirituális tudás az ember lelkében, ahogy megkapja Allah barátjának tanítását, törődését és áldásait. Az ilyen ember szíve, amely halott volt a teremtés többi tagjával és az élet eseményeivel való kapcsolatában, életre kel.

Az afrikai Telemszan uralkodója, Sultan Yahya, egyszer a városon lovagolt át kíséretével. A népet lenyűgözte a szultán fensége, tisztelettel álltak előtte, tapsoltak és kiabáltak: Éljen a szultán! A szultán azonban meglátott egy embert, aki távolabb állt a tömegtől, és az arcán fény volt. A szultán érdeklődését felkeltette a különös idegen. Megkérdezte, hogy ki az, és az emberei azt felelték:

– Ó, szultán, egy híres tuniszi sejk az. A városon kívül lakik egy barlangban, teljes szegénységben.

A szultán nagyon kíváncsi lett a sejkre, és odalovagolt hozzá. Amikor szemben állt vele, feltett neki egy kérdést, ami már régóta foglalkoztatta:

– Megengedett-e selyemköntösben imádkoznom?

A tuniszi sejk nem akart válaszolni erre a kérdésre, és azt javasolta, hogy kérdezze meg udvari tudósait. A szultán azonban

annyira ragaszkodott a válaszhoz, hogy végül a seikh elmondta a véleményét:

– Szultán, képzelj el egy kutyát. Talál egy dögállatot az út szélén. Jól belakmározik belőle, és alaposan meg is hempereg a maradványokban. Belseje és külseje is szennyel telik meg. És mégis, mikor vizez, felemeli a lábát, hogy be ne szennyezze magát.

A szultán rákiáltott:

– Mit akarsz mondani ezzel?

A seikh nyugodtan válaszolt:

– Azt akarom mondani, hogy a gyomrod és az egész tested nehéz a törvénytelen dolgoktól és mások jogainak megsértésétől. De ennek ellenére azt kérded, hogy érvényes-e az imád selyemkötösben!

A mély jelentésű szavak megérintették a szultán szívét. Azonnal levette drága selyemruháit, és eldobta őket. Eldobta fegyvereit is, és így kiáltott a körülötte állóknak:

– Ó, muszlimok! Bocsássatok meg nekem, és keressetek másik szultánt magatoknak!

És a tuniszi seikh hűségese tanítványa lett.

Yahya szultán olyan magas spirituális szintet ért el, hogy amikor az emberek odamentek a tunéziai seikhhez, és arra kérték, hogy fohászkodjék értük, ő azt mondta:

– Kérjétek Yahya szultánt, hogy fohászkodjék értetek, mert ha az ő helyzetében lettem volna, talán még én sem tudtam volna megtenni azt, amit ő megtett. Ha a többi evilági szultán ismerné a boldogság kincseit, amelyeket ő megszerzett, készséggel feláldoznák értük evilági birodalmukat.

Allah barátai úgy nevelik tanítványaikat, hogy szem előtt tartják gyengeségeiket és evilági hajlandóságait. Ezért a fenti történetből

nem vonhatjuk le azt a következtetést, hogy „az Iszlámban nem helyes dolog, ha valaki közhivatalt tölt be”. A fenti történet kizárólag Yahya szultán állapotára vonatkozik. Mivel Yahya szultán megsértette mások jogait, és törvénytelen étellel táplálta testét, spirituális nevelése és szívének megtisztítása más utat tett szükségessé. Különbözik Allah barátainak életét megvizsgálva nagyon sok különböző példával találkozhatunk. Éppen ellenkező példát láthatunk Isztambul meghódítója, Fátih Szultán Mehmet kapcsolatában Aksemszeddinnel és Abu'l Vefával is. A nagy tanító, Aksemszeddin Goyukba, egy közép-anatóliai városba költözött még Isztambul meghódítása előtt. Aggódott amiatt, hogy Fátih Szultán Mehmet elhanyagolja uralkodói kötelességeit a spirituális élvezetek miatt, amelyeket a sejh tanításában részt véve tapasztalt meg. A másik nagy tanító, Abu'l Vefa, aki hasonlóképpen cselekedett, a következő üzenetet küldte a szultánnak, aki mindenáron találkozni akart vele:

„Fátih szultánunk szíve érzékeny és elragadtatással teli. Ha belép világunkba, és mélyen osztozik spirituális örömeinkben, soha nem akar majd visszatérni államfői kötelességeihez. Azonban rá bízott az állam és a muszlimok közösségének felelőssége. Ha feladja ezt a kötelességet, és nem lép a helyére valaki, aki hasonló képességekkel rendelkezik, azt az állam és a közösség fogja megszervezni. És akkor Allah mindkettőnket felelősnek tartana ezért.

A közöttünk tapasztalt spiritualitás teljesen betöltené lelkét, ezért ide áramlana minden evilági vagyona... az a pénz, amelyet jobb lenne az özvegyekre, árvákra, úton lévőkre és nincstelenekre költeni, a mi kezünkbe jutna. Az evilág szeretete bejutna a tanítványaink szívébe, és zavart okozna sorainkban.

Fohászainkat és szeretetünket küldjük a szultánnak innen. Szíve a szívünkben van. Kapcsolatunk ilyen marad vele, mert a közösség érdeke így kívánja.”

Aziz Mahmud Hüdayi spirituális nevelése is elgondolkodtató.

Aziz Mahmud Hüdayi nagy tekintélyű bíró volt. A tanítója, Muhammad Üftade nevelése alatt feladott minden evilági vagyont és kötődést. Erre azért volt szükség, mert ezt kívánta az a módszer, amit tanítója választott az ő nevelésére. Végül pedig tudatossága olyan szintre fejlődött, hogy ő lett az evilág szultánjainak nevelője. És mégis, a nagy tanító, Hüdayi, más módszerrel nevelte ezeket az uralkodókat, akik az evilági dicsőségben elmerülve ültek trónjukon. Megtanította őket arra, hogy hogyan őrizzék ki az evilág vonzásait szívékből. Nevelése hatására I. Ahmed szultán például a tanítójával való azonosulás olyan tökéletes állapotába jutott, hogy még a verseiket is teljesen lehetetlen lenne megkülönböztetni, ha nem állna ott az aláírásuk.

Röviden, az Allah különleges szolgálói által választott spirituális nevelési módszereket, legyenek azok a hatalmas vagyon vagy a lemondás és szegénység közepette végbemenők, alaposan meg kell vizsgálnunk és meg kell értenünk. A módszerek a tanítvány spirituális tulajdonságai szerint változnak. Például Kóré nem értette ezt, és Mózes próféta ﷺ többszöri figyelmeztetése ellenére is alsóbb énjét követte. Ezért élete fájdalommal és elkésett megbánással teli véget ért. Az ő veszte tele van figyelmeztetéssel és tanulsággal minden gondolkodó ember számára. Ezért a spirituális képzés során a legjobb a tapasztaltakat követni, amíg az ember el nem éri a tőle telhető legteljesebb, feltétel nélküli alávetettségét a Mindenható Allahnak. Ez csak Mohammed Próféta ﷺ őszinte szeretetével és egy tökéletes vezető követésével lehetséges.

Ezzel kapcsolatban mondta azt Rumi: „Milyen boldogok is azok, akik megtisztulnak alantás vágyaiktól azáltal, hogy barátságra találnak egy tökéletes vezető szívében!” Figyelmeztetés ez, hogy a szeretetnek és érzelmeknek olyan formáját gyakoroljuk, ami jogosan talál helyet az örökkévalóságban, és nem kizárólag az anyagi világban. Ha a halott szívet nem éleszti fel a Kegyes Korán, ahogy a tavaszi eső feléleszti és táplálja a halott földet, soha nem ébredünk a

mohammedi évszak burjánzó smaragdzöldjére. A szív kertjei úgy várják a jócselekedetek esőjét, ahogy a szerelmes föld várja a tavaszi esőt. Ebből az esőből, a Mindenható Allah áldásával, a szeretet, irgalom, és a többi teremtmény szolgálatának virágai sarjadnak. És így az emberi lény az egész világmindenség kicsinyített másává válik, és betölti szerepét a teremtés legszebb formájában. Olyan szem lesz, amely Ura által lát, és olyan fül, amely Ura által hall.

A Mesznevi következő története, amely Omár kalifáról szól, jól szemlélteti ezt az igazságot:

Egy bizánci követ jött Medina fényes városába, politikai megbeszélésre. Megkérdezte az emberektől, hogy merre van Omár kalifa palotája. Azt felelték neki:

– Bár kalifánk nevét az egész világon ismerik, nincs palotája ezen a világon. Maga a szíve a fénylő palota. Egyetlen evilági lakhelye kicsi, és a szegények kunyhójához hasonló. De te, a szíved betegsége miatt, nem láthatod valódi palotáját.

A bizánci követ meglepetése és kíváncsisága csak nőtt, mikor ezeket a szavakat hallotta. Lovát odaajándékozta valakinek, és elindult, hogy megkeresse Omár kalifát. Mindenkit megkérdezett, hogy merre találhatója. Meglepődve mondta magának:

– Van ilyen uralkodó is ezen a világon. Rejtőzik mindenki tekintete elől, akár a lélek.

Keresése közben egy sivatagi arab asszony azt mondta neki:

– Ott a kalifa, akit keresel, a fa alatt alszik. Mindenki másnak ágya van, de ő nem, ő a földön alszik. Menj csak oda, és lásd az isteni árnyékot (zil al-ilahi) a datolyapálma alatt!

Amikor a követ látta Omárt álmában, csodálat és rémület töltötte el szívét. A csodálat és rémület ellentétes érzelmek, mégis lenyűgözve látta, hogy megférnek szívében. Azt mondta magának:

– Olyan ember vagyok, aki számos uralkodót látott már, és kivívtam dicséretüket. De soha nem nyűgöztek le ennyire, mikor a

jelenlétükben voltam, s mégis, a szeretet és a csodálat ez iránt az ember iránt teljesen eltöltötte a szívemet.

Ez a kalifa a földön alszik, és nem veszik körül testőrök. És én egész testemben reszketek előtte! Mi történt? Mit jelenthet ez? Talán Allahrtól való ez az érzés. Talán nem ez az ember okozza, aki durva gyapjúköntösben alszik előttem.

Mialatt a bizánci követ lelkében e viharok dúltak, Omár felébredt álmából. A követ nagy tisztelettel üdvözölte. A kalifa viszonozta üdvözlését. Aztán fogadta őt belső palotájában, és nyugalmat adott neki. A követ összetört szíve meggyógyult. Mély, megvilágosító és vezető szavakat szólt hozzá a kalifa. A követ látta saját spirituális állapotát.

A követ, aki idegenként jött Omár kalifához, szeretni kezdte őt. Elveszett abban az örömben, amit a vele való beszélgetés jelentett neki. Elfelejtette, hogy követ, és elfelejtette az üzenetet, amely rábiztatott.

Omár, Allah legyen vele elégedett, a követ reakcióját látva egyre lelkesebben folytatta a beszélgetést. Elmagyarázta neki a lélek állapotait és a spirituális út állomásait. Az időn túlról beszélt, Allah legnagyobb barátainak szintjén, a lélek madarainak határtalan repülésével.

És végül a hit fenye felragyogott a követ szívében, és csatlakozott a boldogság karavánjához, tanúsítva, hogy nincs más isten, csak Allah, és Mohammed az Ő Küldötte.”

És azt is mondja a nagy tanító:

„A tanító képzett volt, a tanítvány nyitott és vágyott az igazságra. Bizony, ha a vezető meglátja a tehetséges tanítványt, készséggel veti az Egyedülvalóság megerősítésének és a spirituális tudás magvait szívének tiszta földjébe.

A jóra való ember megismerszik az arcán lévő fényről. A béke és nyugalom fénye sugárzik róla. A romlott embert is megismerni az arcán látható jelekről. Ami az arcáról árad, az sötétséget és kétségbeesést terjeszt.”

A tanító tekintete mágnesként vonzza azokat a szíveket, amelyekben megvan a képesség arra, hogy az isteni igazság és bölcsesség irányába fejlődjenek. Tekintetük ereje abból a spirituális láncból származik, amely egészen Mohammed Prófétaig ﷺ nyúlik vissza. Allah Küldötte ﷺ olyan tiszta és makulátlan volt, mintha egész teste isteni fényből állt volna. Árnyéka sosem esett a földre.

Szulejmán Cselebi gyönyörűen írja le ezt az igazságot:

A teste fény volt tetőtől-talpig. A fény nyilvánvaló. A fénynek nincs árnyéka.

Muhammad Iqbal, Pakisztán spirituális építész, egyszer találkozott a zarándokokkal, akik épp akkor tértek vissza Medinából. Így szólt hozzájuk:

„Meglátogattátok hát a fényes Medinát. Mivel töltöttétek meg a szíveteket Medina spirituális piacain? Mert az anyagi ajándékok, amiket onnan hoztatok, a kendők, imaláncok és imaszőnyegek hamar megfakulnak. Milyen lelki ajándékokat hoztatok vissza Medinából, amelyek sosem fognak megfakulni?”

Az ajándékok között, amelyeket hoztatok, ott van-e Abu Bakr ﷺ alávetettsége és megbízhatósága, Omar ﷺ igazságossága. Oszmán ﷺ nagylelkűsége és szerénysége? Képes leszel-e átadni az ezer bajjal küzdő muszlim közösségnek a Boldogság Korából származó reményt?”

Iqbal nagy költő és gondolkodó volt, akit sajnálattal töltött el az Iszlám világ nehéz helyzete, és azzal a bánattal és szomorúsággal élt, hogy nem képes újjáéleszteni az Iszlám szellemét.

Egy hadíszban Mohammed Próféta ﷺ azt mondta: „Ez a világ és a Túlvilág olyanok, mint egy férfi két felesége. Ha az egyiket boldoggá teszi, a másik haragudni fog rá...”

Minél mélyebben gyökerezik az evilági csábítások hívása az ember szívében, annál idegenebb számára a Túlvilág hangja. És fordítva is igaz: akinek a Túlvilág vonzása erős a szívében, attól idegen az evilági örömök hangja.

Rumi, a nagy tanító azt mondta:

„Ha figyelsz az egyik hangra, nem fogod hallani a másikat! A szerető vak és süket mindarra, ami ellentétes szerelmével.

A habozás és kétség a lélek börtöne, mert megakadályozza, hogy szilárdan haladj egy irányba.

Az evilági szeretet vonz egy irányba, a Túlvilág szeretete pedig egy másikba. Mindkettő azt mondja: „Az én utam az igaz út!”

A habozás csapda Allah útján. Dicséret azoknak, akiknek a lépte sosem botlik meg, és akik védelmezik magukat az ilyen csapdáktól!

Ó, te aki nem ismered a jó modort és szép viselkedést! Ha meg akarsz menekülni a habozástól és kétségtől, keress jó vezetőt magadnak! Ha nem akarsz zavarodottan bolyongani, kövesd Allah barátjának nyomát, mintha gazella nyoma lenne az erdőben, mert leírhatatlan szépségekhez fog vezetni! Másként elfuthatsz a rózsakertből, mert messziről tűznek vélheted, és elveszíted szépségét. Helyette a délibáb után szaladsz, amit az evilág sivataga felett láatsz, pedig a látomás, amelyet életadó italnak gondolsz, nem más, mint forró homok, amely nem mehet le a torkodon.

Ha nem akarsz ebbe a hibába esni, ne dugaszold be szívednek füleit nemtörődomséggel! Hallgass Allah barátainak szavaira, és legyél Kitmir Allah Küldöttének ﷺ útján.”

A szeretet karavánja, amelynek haladása nem áll meg egészen az Ítélet Napjáig, békét és vigaszt talál Allah szeretetében, az elra-

gadtatásban és a könnyekben. Yunus Emre érzékeny szívével nézve gyönyörűen fejezte ki ezt:

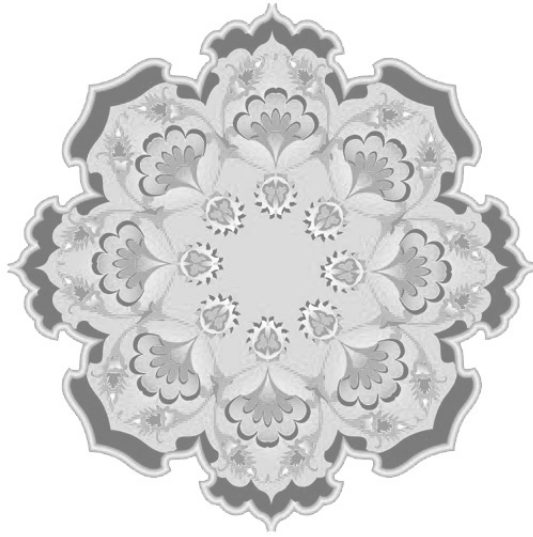
*Égjenek el a szeretők
A Te szeretetedben, ó, Allah Küldötte!
Akik a szeretet italát kortyolják,
Sose szomjazzanak, ó, Allah Küldötte!
Járj közben azokért,
Akik szeretnek, ó, Allah Küldötte!
A hívők lelkének
Élet vagy te, ó, Allah Küldötte!
Szerelmes vagyok ebbe az arcba,
Csalogány vagyok a rózsakertben,
Akik téged szeretnek, égjenek el
A szeretet tüzében, ó, Allah Küldötte!*

Ilyen hatalmas áldások várnak azokra, akik közelebb kerülnek a hit legmagasabb fokához (*ihszan*) áltál, hogy részesednek Mohammed Próféta ﷺ egyedülálló személyiségéből és spirituális világából!

17 Kapsolat

Ha rózsavíz vagy, szép arcokhoz illesz.

Ha szenny, mindenkit elszomorítasz.

Nézd meg a parfümárus műhelyét! Egy jó illatot úgy tesznek még jobbbá, hogy más jó illattal keverik.

Ha a hasonlók találkoznak, az együttlét szépsége különleges mosolyban nyilvánul meg.

Hogy a becsületeseket és tisztákat a romlottaktól elválassza, Allah könyveket és prófétákat küldött. Ha a gondolataid olyanok, mint a rózsák, akkor a rózsakertbe tartozol.

Rumi

A teremtett világ egyik legjellemzőbb tulajdonsága, amelyet az egymást kiegészítő ellentétek kozmikus színjátéka is érzékeltet, a vonzás és harmónia. Ha ez a harmónia kisebb mértékben megbomlik, az káoszhoz vezet. Ha viszont a teremtett világ egészének mértékében bomlik meg, azt nevezük az Ítélet Napjának, vagy az Utolsó Napnak.

A teremtett világ élő és élettelen birodalmakra oszlik. Minden teremtett dolognak nemcsak közös tulajdonságai vannak minden más teremtett dologgal, de egyediek is, amelyek megkülönböztetik tőlük. Ennek végső oka Allah akaratában gyökerezik. Az élettelen dolgok esetében az ellentétek vonzzák egymást. Példa erre a pozitív és negatív pólus vonzása. Az élőlények esetében viszont más a helyzet. Az élőlények lelke hajlamos hasonló formákhoz vonzódni, és általában nem az ellentéteikhez. Bár a kétféle vonzódás között egyértelmű különbség van, mindkettő az egység felé való mélyen gyökerező törekvést példázza. Az egység felé való törekvés végső forrása pedig a létezés forrásának egysége, és annak megnyilvánulása, hogy az isteni Erő az egység felé áramlik. Az élőlények lelkében megfigyelhető hajlam pedig, hogy közös tulajdonságokon osztozzanak, végső soron az alsóbb én beállítottságából következik.

Valójában minden lelkes teremtmény legerősebb hajlama az önzés, és ez a tulajdonság az emberi lényekben éri el tetőpontját. Ezért a legnehezebben kiűzhető vágy az ember szívében, amit utoljára űz ki, amikor a többi vágyból már semmi sem maradt, a vezetésre, befolyásra, elismertségre, hatalomra való vágy.

Ha az önzés eléri csúcspontját az emberi lényekben, és megvizsgáljuk az ebből a tudatállapotból megnyilvánuló szeretetet és gyűlöletet, akkor láthatjuk, hogy a szeretet a hasonlóság mértékében növekszik, a gyűlölet pedig annál nagyobb, minél nagyobb a különbség. Elegendő bizonyíték ez arra, hogy valójában csak saját magunkat szeretjük, és ez az igazság abban a hajlandóságunkban fejeződik ki legjobban, hogy azok az emberek nyűgöznek le legjobban, akik hozzánk hasonlítanak. Például Jákob próféta عليه السلام a saját tulajdonságait látta Józsefben عليه السلام, és ezért lelke természetes módon vonzódott hozzá. A hasonlóság tehát, az isteni szeretettel ellentétben a metaforikus szeretet legerősebb kiváltó oka.

Ez a jelenség annyira mélyen gyökerezik az élőlényekben, hogy még az állatvilágban is jól megfigyelhető. Jól ismert történet ennek bemutatására az emberek és a csalogány beszélgetése. Az emberek azt mondták a csalogánynak:

– Dalolj!

De a csalogány nem énekelt. Újra kérték:

– Dalolj!

A csalogány néma maradt.

Végül azzal fenyegették meg:

– Kalitkába zárunk, és melléd teszünk egy varjút is!

És a csalogány akkor énekelni kezdett, attól való féltében, hogy egy kalitkába zárják egy varjúval.

Ebben a történetben átfogó és pontos magyarázatát találhatjuk mindannak, amiről eddig beszéltünk.

Rumi – *quddisze szirruh* – a Meszneviben még jobb példát hoz fel:

A vadász elfogott egy gazellát, és az istállóba zárta, a tehének és szamarak közé. A gazella félve, rémülten rohángált az istállóban. Este jött a vadász, hogy szénát adjon a jószágoknak. A szamarak és tehének nagyon szerették a szénát, és rögtön enni kezdtek. A gazella azonban nem. Még mindig félt, és a szemét szűrta a széna pora. Így szenvedett az istállóban ez a kecses teremtmény, akinek parfüm terem a testében. Ezt látva, az egyik samár gúnyolódni kezdett rajta, s színlelt tisztelettel mondta a többieknek: „Csendet! Ez az állat királyokhoz s nemesekhez méltó!”

Egy másik állat azt mondta:

– Nos, ha így van, akkor ez az állat hágjon fel szépen a királyi trónra, és üljön ott!

Egy másik samár, aki érdeklődve követte a történetet, ismét megkínálta szénával a gazellát, de az visszautasította:

– Nem, nincs étvágyam.

A samár azt felelte:

– Tudom, hogy csak színleled az ellenkezést.

A gazella így válaszolt szavaira:

– Dúsan zöldellő mezőkön barangoltam, áttetszően tiszta folyók partján és csodálatos szépségű kertekben. Szemeim meglátták és megcsodálták mindazt, amivel Teremtőm a világot feldíszítette. Ha az lett a végzetem, hogy ilyen nyomorúságos helyzetbe kerüljek, hogyan is várhatjátok el, hogy természetem azonnal megváltozzék? Egykor a százszorszépet és bazsalikomot is csak kényeskedve eszegettem, miután alaposan megszagláztam őket, és válogattam közülük. Lenyűgözve figyeltem az isteni erő áramlását a világban. Ebben az elbűvölt állapotban képesek elevenen foglyul ejteni minket a vadászok, miközben szemünkből folyik a könny, és a szívünk meghasad.

A szamár így felelt:

– Azt mondhatasz, amit akarsz... könnyű hazudni, ha távol vagy az otthonodtól.

A gazella azt mondta:

– Szavaim bizonyítéka a pézsma, melynek illata most is érzik rajtam. Ami téged illet, jól látom a helyzetedet. Szavaim neked természetes hazugságnak tűnnek. Magányos és tehetetlen vagyok közöttetek.

Rumi – *quddisze szirruh* – egyszerű, könnyen érthető történetekkel világítja meg azokat az elvont tényeket és fogalmakat, amiket az emberi elme különben nehezen fogna fel. Például ebben a történetben az egymástól eltérő tulajdonságokkal bíró állatok azt jelképezik, hogy mennyire nehéz az egymással ellentétes természetek összeegyeztetése.

A gazella a világ egyik legelegánsabb állata, legyen szó evésről, ivásról, szépérezkről vagy kedvességről. Például ha a vadászok magukkal visznek egy zenészt, aki a folyóparti magas, dús fűben szép dallamokat játszik furulyáján, a gazellákat odavonzza a megindító zene. Amikor szemüket és szívüket elandalította a lány, kedves dallam, a könnyörtelen vadászok elfogják a gazellákat, és lemészárolják őket puha, ízletes húsupléért, finom bőrukért, és az értékes pézsmáért, amelyet szervezetük termel.

A teheneknek és szamaraknak viszont a hangjuk és a természetük is csúf. Rumi, miután érzékelteti, hogy milyen fájdalmas olyanok közt létezni, akiknek a természete éppen ellentétes a miénkkel, így írja le az ellentéteknek ezt a fájdalmát:

Ha valakit az ellentétével zárnak össze, az a leghalálosabb kínzás. Ezért aki közel van Allahhoz, az szenved a testében. Mert lelkének madara alsóbb énjével záratott össze, és nem a saját fajtájával.

A lélek olyan, mint a csalogány a madarak között. Az alsóbb én pedig a varjú. A csalogányt bántja a varjak és keselyűk közelsége.

A lélek csalogánya keserűen zokog az alsóbb én önző varjai és fenyegető keselyűi között.

A Kegyes Korán azt mondja: „...mikor megformáztam őt és belé leheltem a lelkemből” (15:29). A lélek Ura által lépett a test kalitkájába, és az a folyamat, ahogy ez történt, felfoghatatlan az emberi elme számára. Az emberi lények tudatának mélyén ott van az elvágódás erről a világról, ahová küldettek. Ebben a világban a lélek nem szabad. A testbe van börtönözve. Annak az érési folyamatnak, amelyen a lélek keresztülmegy evilági élete folyamán, a hajtóereje a vágyakozás, az eredeti otthon, a spirituális világ után. Az elválásnak ez a megmagyarázhatatlan érzése, és a belőle fakadó szenvedés addig folytatódik, amíg a lélek vissza nem tér Urához. Amíg a lélek ebben a világban tartózkodik, az alsóbb én mindig ellene szegül, és próbálja megakadályozni a spirituális egyesülést és az ebből származó fejlődést. A gyermekek, a vagyon, a rang és az elismerés, ezek birtoklása és a felettük gyakorolt hatalom az evilági élet megtévesztő játékszerei, amelyeket az alsóbb én egyfolytában arra használ, hogy a lélek figyelmét elvonja velük valódi céljáról. Ha az ember enged neki, azzal árnyszerű, képzeletbeli világot épít fel alsóbb énje vágyaira. Ez a milliónyi vágy, szeszély és aggodalom, amely az evilág sajátja, felemészti időnk és energiánk teljességét, és oda vezet, hogy életünket arra pocsékoljuk el, hogy múlandó, értelmetlen célokat hajszolunk.

A testbe börtönözött lélek olyan körülmények között találja magát, mint a tehenekkel és szamarakkal teli istállóba zárt gazella. Ahogy a gazellát bántja, hogy idegennek érzi magát az idegenek között, a lelket sem hagyja nyugodni idegenségének tudata, amíg a testben és a fizikai világban időzik.

A lélek vele született emberbarát természetét zavarja az alsóbb én önzése, és minden emberi lény életét a két ellentétes erő folyamatos küzdelme jellemzi.

Ugyanez a történet játszódik le más módon a spirituálisan magas szinten állók evilági életében. Ha a szív ablakán keresztül nézzük, szenvedésük, amely keservesebb, mint a halál, azokból a nehézségekből és megpróbáltatásokból származik, amelyeket ezek a csodálatos jellemű emberek szenvednek el az evilág kalitkájába zárva olyanokkal, akiket leginkább tudatlanságuk és nemtörődömségük jellemmez. A világ történelmében ez a szenvedés elsősorban a prófétákra volt jellemző, és azokra, akik őket követték. Az ilyen emberek élete gyakorta magányos és különös, de szép viselkedéssel töltik el a többi ember között. Ibrahimot عليه السلام tűzbe dobták azért, mert magasra emelte az egyistenhit zászlaját. József عليه السلام magányos volt még saját testvérei között is. Hazájától távol, hamis vádakkal illetve, idegenek között, börtönben töltötte életét. Izráel népe magára hagyta Mózes prófétát عليه السلام egyedül, egy kegyetlen és zsarnok társadalommal szemben, azt mondva: „Ó, Mózes! Te és az Urad menjetek, és harcoljatok, és vívjátok ki a győzelmet, aztán majd mi is követünk benneteket”. Hasonlóképpen Izráel lázadó népéhez tartoztak azok, akik Zakariás عليه السلام testét kettéfűrészelték, és a fiát, János prófétát عليه السلام is kegyetlenül megölték. Jézus prófétát عليه السلام tolvajokkal zárták együvé. Mohammed Próféta ﷺ követ dobálta meg Taif tudatlan népe. És a hasonló példák sora nagyon is hosszú.

Ezek az emberek kivétel nélkül a Teremtőjüktől kapott türelemmel viselték a megpróbáltatásokat, és egyre magasabb spirituális szintre emelkedtek. Előfordul, hogy Allah a tiszta szívűeket saját védelme alá veszi. A Barlang ifjaira, akik gonosz társadalomban éltek, Allah mély álmot bocsátott, és mindentől megvédte őket a barlangban. Mert jobb aludni, mint a nemtörődöm emberekkel keveredni, és ezért a Barlang ifjai csak akkor ébredtek fel, amikor a régi helyén egy új, jóra való társadalom született.

Rumi – *quddisze szirruh* – Allah barátait a csalóányhoz hasonlítja, és elmagyarázza, hogy miért képtelenek ők olyan emberekhez vonzódni, akiknek a szíve gonosz:

„A csalogány otthona a burjánzó zöld, a rétek és a rózsakertek. A ganajtúró bogár viszont a szemétben és a korhadékban érzi jól magát.”

Az evilági életformák és a lakóhelyük között különös kapcsolat áll fenn. A csalogány a zöldellő növények és virágok között, a réteken és a patakparton érzi jól magát, a ganajtúró pedig, és akik hozzá hasonlók, a szemétben, vagy az erkölcstelenségben, romlásban vagy képmutatásban. A rózsza a lélek nyelvén így magyarázza ezt a bogárnak:

„Ó, ganajtúró! Te menekülsz a rózsakertből, de gyűlöleted csak a rózsák tökéletességét hangsúlyozza.”

Ezek az ellentétek a jó és rossz között kialakított isteni egyensúlynak köszönhetőek. Allah barátai a vonzás különböző formák között megfigyelhető egyensúlyát a szeretetben gyökerező vonásnak tulajdonítják, amely áthatja az egész világmindenséget. Ezeknek a magas szinten álló embereknek az a feladatuk, hogy segítsenek azoknak, akik szintekkel elmaradva mögöttük a teremtés legalacsonyabb fokára zuhantak, azután, hogy a legszebb formára lettek teremtve, segítsenek megtalálni azt az egyensúlyt, amelynek alapja a rajtuk is keresztüláramló isteni szeretet.

Ebben a világban, amely tele van megpróbáltatásokkal, szenvedéssel, fájdalommal és szomorúsággal, a spirituális siker ajtaját csak úgy nyithatjuk ki, ha olyan tiszta szívű emberek társaságában időzünk, akik tudással és tökéletes viselkedéssel is megáldottak. A lélek, ami az örökkévaló világhoz tartozik, csak így teljesezhet ki és menekülhet meg az alsóbb én csapdáitól. Ezért mindenképpen meg kell óvni szívünket a nemtörődöm emberek spirituális értelemben sorvasztó befolyásától.

Rumi – *quddisze szirruh* – így magyarázza ezt az elvet:

„A madarak a hozzájuk hasonlókkal repülnek. Ha olyanokkal barátkozol, akiknek jelleme különbözik, az olyan, mintha sírodba

lépnél. A hasonlók vonzzák egymást. Hogyan élhetne hát az elegáns gazella a szamarak és tehenek között?”

Minden együttlét alapja a közös gondolatok és közös megértés az élet közösen megosztott területein. Azoknak, akik saját választásuk alapján egymással ellentétes világokban élnek, a halálnál is keserűbb szenvedés, ha rendszeresen egymás társaságában kell időzniük.

A Kegyes Korán is azt mondja: „*A tisztátalan nők a tisztátalan férfiakhoz, a tisztátalan férfiak a tisztátalan nőkhez tartoznak. A tiszta nők pedig a tiszta férfiakhoz, a tiszta férfiak pedig a tiszta nőkhez tartoznak.*” (24:26)

A nagy tudós, Imám Ghazali, ezt az alapelvet magyarázva rámutatott, hogy nemcsak a betegségek fertőzőek, hanem az erkölcs, jellemvonások és spirituális állapotok is átragadnak egyik emberről a másikra. Ezért dicséretes jellemvonásokat látunk azokban, akik a jóra valókkal barátkoznak, és negatív tulajdonságokat azokban, akik a rosszakkal.

A következő hadisz is ezt a tanítást támogatja: „A jó és a rossz társ közötti különbség olyan, mint a parfümárus és a kovács közötti. A parfümárustól megvásárolod a parfümöt, vagy ad belőle ajándékba, a kovács viszont kiégeti a ruhádat, vagy a műhely bűze rád is átragad”.

És a következő közmondás is ezt támasztja alá: Ki bolondokkal lakik, maga is bolond lesz. Mert elméletben bármilyen is egy adott jellem energiája, mindenképpen átragad másokra.

Urunk! Add, hogy ezen a világon azokkal a szolgálókkal lehessünk, akik a bölcsesség és isteni titkok tárházai. Támassz fel minket, gyenge és tehetetlen szolgálódat, az ő társaságukba.

Ámin.

